

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ ΤΑ ΧΩΜΑΤΑ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2018 • ΤΕΥΧΟΣ 1

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΓΚΩΜΗΣ Α' (ΚΑ)

Διαβάστε

Κατεχόμενα μέρη	1-4
Κατεχόμενα μνημεία.....	4-5
Μαρτυρίες.....	5-7
Θρύλοι και Παραδόσεις	7
Το αρχαίο καράβι της Κερύνειας.....	8-10
Συνταγές	11
Παιχνίδια.....	12-14
Ποιήματα - Προσευχές.....	15-16

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ

- Η Αμμόχωστος ήταν μεγάλη πόλη;

- Ήταν η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Κύπρου.

- Ήταν μεγάλο το λιμάνι της Αμμοχώστου;

- Ήταν το μεγαλύτερο λιμάνι της Κύπρου.

- Ποιες μεγάλες παραδοσιακές γιορτές είχε η Αμμόχωστος;

Τα Ανθεστήρια την άνοιξη και τη γιορτή του πορτοκαλιού.

- Ποιες προετοιμασίες κάνατε για τη γιορτή του πορτοκαλιού;

Οι παραγωγοί έφερναν αυτοκίνητα γεμάτα πορτοκάλια μπροστά από το Γυμνάσιο Αρρένων και διάφορα σωματεία αναλάμβαναν να σχηματίσουν παραστάσεις με πορτοκάλια.

- Τι συνηθίζατε να κάνετε τα καλοκαίρια στην Αμμόχωστο;

- Όταν έκλειναν τα σχολεία, κάναμε μπάνια στην όμορφη θάλασσα της Αμμοχώστου.

- Ποιο ήταν το μεγαλύτερο αξιοθέατο στην Αμμόχωστο;

- Ήταν η αρχαία πόλη της Σαλαμίνας.

- Ήταν ωραία η παραλία της Αμμοχώστου;

Είναι από τις πιο ωραίες παραλίες της Μεσογείου.

- Ήταν τουριστική πόλη;

- Ήταν πολύ τουριστική πόλη.

- Η θάλασσα ήταν βαθιά;

Στην αρχή δεν ήταν βαθιά αλλά όσο προχωρούσε γινόταν πιο βαθιά.

- Γιατί ήταν φημισμένη η Αμμόχωστος;

Ήταν φημισμένη για τις ωραίες της παραλίες και για τα πολλά περιβόλια της με λεμονόδεντρα.

Ανδρέας Κραμβής, Γ'3

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΙΖΟΚΑΡΠΑΣΟΥ - ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου έχει μακρά και λαμπρή ιστορία. Ιδρύθηκε το 1917 από την Ιερά Μονή Αποστόλου Ανδρέα, η οποία υπήρξε μέγιστος ευεργέτης του Γυμνασίου. Το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου συνάντησε πολλές δυσκολίες κατά τη μακρόχρονη λειτουργία του.

Το 1974-75 υπολειτούργησε με καθηγητές που έτυχε να παραμείνουν εγκλωβισμένοι στο Ριζοκάρπασο και με φυλλάδια από το Υπουργείο Παιδείας μέσω του Ερυθρού Σταυρού. Κατά το σχολικό έτος 1975-76 έγιναν απλώς εγγραφές μαθητών που παρέμειναν εγκλωβισμένοι στο Ριζοκάρπασο. Το σχολείο όμως δε λειτούργησε καθόλου και έμεινε βουβό για τα επόμενα 29 χρόνια.

Μετά από πολλές κινητοποιήσεις και αγώνες των Ριζοκαρπασιτών, το Γυμνάσιο άρχισε δειλά-δειλά τη λειτουργία του το 2004. Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στο κατεχόμενο σχολείο περνούν πρώ-

τα από τον έλεγχο του ψευδοκράτους και απαγορεύεται αυστηρά να φέρουν βιβλία και οποιοδήποτε άλλο εκπαιδευτικό υλικό από τις ελεύθερες περιοχές.

Στο κατεχόμενο Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου γίνονται εκδηλώσεις μόνο την 25η Μαρτίου και τα Χριστούγεννα. Οι εκδηλώσεις γίνονται πάντα κάτω από την επίβλεψη των λεγόμενων στρατιωτικών αστυνομικών του ψευδοκράτους.

Επίσης, μέλη της λεγόμενης αστυνομίας, δε διστάζουν πολλά απογεύματα να κάνουν «επισκέψεις» στα σπίτια των παιδιών-μαθητών για να μάθουν πληροφορίες για τους εκπαιδευτικούς και τον τρόπο διδασκαλίας τους.

Δεν επιτρέπονται οι επιδιορθώσεις στο σχολείο και πολλές φορές οι Τούρκοι διακόπτουν σκόπιμα την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος για να δυσκολέψουν το λειτουργήμα των εκπαιδευτικών.

Παρά τα πιο πάνω προβλήματα και δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τόσο οι εγκλωβισμένοι μαθητές, όσο και οι εκπαιδευτικοί στο Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου, δε σκύβουν το κεφάλι, δε φοβούνται, αλλά συνεχίζουν τον αγώνα τους και παραμένουν στο κατεχόμενο Ριζοκάρπασο για να θυμίζουν σε όλους εμάς ότι πρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα μας για δικαίωση και απελευθέρωση της αγαπημένης πατρίδας μας.

Βέρα Ασλανίδου, Γ'2

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΜΑΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ

Μικαέλλα: Από πού πήρε το όνομα της η Αμμόχωστος γιαγιά;

Γιαγιά: Το πήρε από την μπόλικη άμμο που είχε.

Μικαέλλα: Σε ποιο μέρος της Αμμοχώστου γεννήθηκες γιαγιά μου;

Γιαγιά: Γεννήθηκα στο Βαρώσι.

Μικαέλλα: Γιατί η Αμμόχωστος είναι γνωστή ως πόλη φάντασμα;

Γιαγιά: Γιατί από τις 14 Αυγούστου του 1974, οι Ελληνοκύπριοι κάτοικοι της έχουν εκδιωχθεί, και από τότε το μεγαλύτερο μέρος της πόλης παραμένει κλειστό και ερημωμένο, με τον κατοχικό στρατό να μην επιτρέπει την επιστροφή των νόμιμων κατοίκων του, παρά τα σχετικά ψηφίσματα και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών.

Μικαέλλα: Ποιο είναι το κυριότερο αξιοθέατο της Αμμοχώστου;

Γιαγιά: Τα παλιά της τείχη. Υπήρχαν ακόμη πολλές παλιές εκκλησίες, όπως ο Άγιος Νικόλαος και ο Άγιος Γεώργιος ο Εξορινός.

Μικαέλλα: Είχε ωραίες παραλίες η Αμμόχωστος;

Γιαγιά: Είχε τις πιο ωραίες παραλίες της Κύπρου με ξανθή άμμο. Όλος ο κόσμος ερχόταν να τις δει από όλο τον κόσμο.

Μικαέλλα: Ποιο ήταν το πιο γνωστό έθιμο της Αμμοχώστου;

Γιαγιά: Το φεστιβάλ του πορτοκαλιού. Ήταν το πιο γνωστό πανηγύρι χαράς για μικρούς και μεγάλους που διεξαγόταν στην Αμμόχωστο. Η Αμμόχωστος ήταν γνωστή για τα πορτοκάλια της, αφού γύρω από την πόλη απλώνονταν μεγάλα

περιβόλια, πλούσια σε εσπεριδοειδή, γι' αυτό άλλωστε ονομάζεται ως η Πόλη του Πορτοκαλιού. Κάθε Απρίλης ήταν η περίοδος που υπήρχαν πολλά πορτοκάλια, έτσι και γινόταν εκείνη την περίοδο η γιορτή αυτή η οποία διαρκούσε 4 μέρες. Ταυτόχρονα, ολόκληρη η πόλη άλλαζε όψη, δημόσιοι χώροι στολίζονταν από αληθινά ή και ψεύτικα πορτοκάλια και πορτοκαλιές σημαίες. Σ' αυτό το πανηγύρι χαράς γίνονταν διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Συγκεκριμένα, διεξάγονταν καλλιστεία όπου και αναδεικνυόταν η Βασιλίσσα Πορτοκαλιά, γίνονταν παρελάσεις αρμάτων από πορτοκάλια και χοροί σε διάφορα ξενοδοχεία όπου χιλιάδες ντόπιοι και ξένοι παρακολουθούσαν με χαρά τη γιορτή του πορτοκαλιού.

Μικαέλλα Κασάπη, Γ'3

ΤΟ ΝΕΟ ΧΩΡΙΟ ΚΥΘΡΕΑΣ

Το Νέο Χωριό Κυθρέας βρίσκεται στην κατεχόμενη Επαρχία Λευκωσίας, στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου δίπλα από την Κυθρέα.

Οι Νιοχωρίτες, τα Χριστούγεννα είχαν μια παράδοση που οι νοικοκυρές, μερικές μέρες πριν τα Χριστούγεννα, άρχιζαν την καθαριότητα του σπιτιού τους. Τα παιδιά με φτυάρια καθάριζαν τη λάσπη από τα διάφορα δωμάτια του σπιτιού, ιδιαίτερα από τον ηλιακό, που μαζεύονταν από τους χωματόδρομους του χωριού τους, και τον χειμώνα μετατρέπονταν σε λασπότοπους. Αφού καθάριζονταν τα διάφορα δωμάτια από τον πηλό τραβούσαν νερό από τον αλακατόλλακο και το χύνανε στο δάπεδο, τότε η μητέρα με τη «σάρκα» τη μάζευε, σφουγγαρίζει και το σπίτι έλαμπε από καθαριότητα.

Την Πρωτοχρονιά οι Νιοχωρίτες είχαν ένα έθιμο. Από την Παραμονή οι νοικοκυρές έψηναν κουλούρια και τη βασιλόπιτα, που ήταν μια σισαμόπιτα, μέσα στην οποία έβαζαν κι ένα φλουρί, συνήθως μισό ή ένα σελίνι.

Παναγιώτης Γιαζός, Γ'1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΣΚΛΗΠΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥ

- Παππού ποιο είναι το χωριό σου;

- Το χωριό μου είναι ο Σύσκληπος.

- Σε ποια επαρχία βρίσκεται;

- Το χωριό μου βρίσκεται στην επαρχία Κερύνειας, στη Νότια πλευρά του Πενταδάκτυλου.

- Πόσους κατοίκους είχε;

- Ήταν μικρό χωριό, με περίπου 350 κατοίκους.

- Σε πόση απόσταση βρίσκεται από τη Λευκωσία;

- Απέχει 30 χιλιόμετρα από τη Λευκωσία.

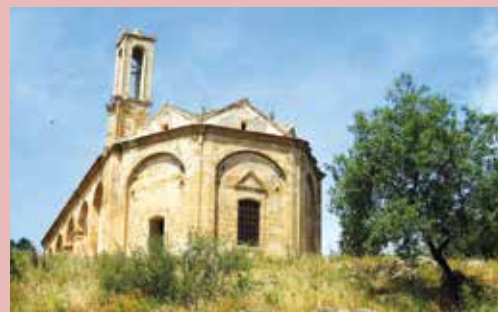
- Με τι ασχολούνταν οι κάτοικοι;

- Μερικοί ασχολούνταν με την κτηνοτροφία, άλλοι με την γεωργία και κάποιοι έρχονταν να εργαστούν στη Λευκωσία. Ο λόγος που έρχονταν στη Λευκωσία

για δουλειά ήταν γιατί δεν υπήρχε καλή συγκοινωνία με την Κερύνεια, που ήταν η επαρχία τους.

- Ποιες είναι οι ευχαρίστες και δυσάρεστες αναμνήσεις από το χωριό σου;

- Έχω πολλές ευχαρίστες αναμνήσεις. Θυμάμαι που παίζαμε με τους φίλους μου στην αυλή του σχολείου, κόβαμε διάφορα φυτά από τους κάμπους, πηγαίναμε στην εκκλησία κάθε Κυριακή και άλλες πολλές! Η μόνη δυσάρεστη ανάμνηση είναι η κατάκτηση του Σύσκληπου από τους Τούρκους. Μου άρεσε πολύ το χωριό μου, ήταν ο τόπος που γεννήθηκα και μεγάλωσα μέχρι την

ηλικία των 11 χρονών. Μετά μετακόμισα στην Λευκωσία για να φοιτήσω σε Γυμνάσιο και Λύκειο. Πρέπει να αναφέρω ότι οι κάτοικοι ήταν πολύ φιλόξενοι και φιλικοί. - Ευχαριστώ παππού. Μακάρι να ήταν ελεύθερο το χωριό σου και να πηγαίναμε εκεί μαζί...

Κωνσταντίνη Παρασκευαΐδου, Γ'3

Η ταυτότητά μας

Διευθύντρια:

Μαρία Λοή

Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικοί:

Σωτηρούλα Μιχαήλ Γ΄ 1

Ελένη Μ. Χαλαλάμπους Γ΄ 2

Νόννη Ελευθερίου Γ΄ 3

Συγγραφική Ομάδα:

Οι μαθητές της Γ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Έγκωμης Α΄ (ΚΑ)

Σχολική Χρονιά: 2017-18

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΣΦΥΓΑ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥ

2316 ήταν Ελληνοκύπριοι, 921 Τουρκοκύπριοι και 343 άλλες εθνότητες, Μαρωνίτες, Αρμένιοι και Λατίνοι. Παιδί θυμάμαι πως αρκετοί από τους κατοίκους ασχολούνταν με την γεωργία και καλλιεργούσαν κυρίως σιτηρά. Επίσης ασχολούνταν με την κτηνοτροφία και στο χωριό υπήρχαν τότε 5 μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες. Πολλοί απ' αυτούς ήταν δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες ή εργάτες στα διάφορα εργοστάσια, που λειτουργούσαν τόσο στον Τράχωνα όσο και στη γύρω περιοχή. Εκείνο που έχω πάντοτε αποτυπωμένο στη μνήμη μου είναι το γεγονός ότι μέχρι το Δεκέμβριο του 1963 που έγινε η τουρκανταρσία, όλοι οι κάτοικοι ανεξάρτητα από εθνότητα ζούσαν και εργάζονταν μαζί. Μικρός θυμάμαι να παίζουμε διάφορα παιχνίδια με τους Τουρκοκύπριους συγχωριανούς μας.

Ερώτηση: Ποια είναι η πιο έντονη ανάμνησή σου από τον Τράχωνα;

Απάντηση: Οι αναμνήσεις μου από τα χρόνια που έζησα στον Τράχωνα είναι πολλές. Εκείνο όμως που θα θυμάμαι πάντοτε είναι η φήμη και αίγλη που είχε η ξακουστή εκκλησία της Παναγίας του Τράχωνα και η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Τραχωνίτισσας. Στη μνήμη μου έχω πάντοτε την κοσμοσυρροή που γινόταν κάθε 8 Σεπτεμβρίου, επίσημο εορτασμό της Παναγίας, και κάθε Δευτέρα που χιλιάδες κόσμος απ' όλα τα μέρη της

Κύπρου προσέρχονταν στην Εκκλησία για να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

Ερώτηση: Πού σε βρήκε η Τουρκική εισβολή το 1974;

Απάντηση: Το πρωί της 20ης Ιουλίου, 1974, ημέρα που άρχισε η εισβολή, είδαμε Τούρκικα αεροπλάνα να ρίχνουν αλεξιπυρσιές απέναντι από τον Τράχωνα προς την πλευρά του Πενταδακτύλου. Αμέσως, πήρα τα στρατιωτικά έγγραφά μου και πήγα στις στρατιωτικές αρχές που έδρευαν στον Τράχωνα για να καταταγώ στις στρατιωτικές μονάδες που υπερασπιζόνταν την περιοχή. Εκεί, παρά την επιθυμία μου να μείνω στο χωριό μου, μου συνέστησαν να παρουσιαστώ στο Πυροβολικό μιας και ήμουν έφεδρος ανθυπολοχαγός Πυροβολικού. Έτσι, μετά από αρκετές ταλαιπωρίες, κατατάχτηκα σε μονάδα του Πυροβολικού όπου με τα κανόνια που είχαμε προσφέρει με υποστήριξε στις στρατιωτικές μονάδες άλλων όπλων. Παρέμεινα στο Πυροβολικό μέχρι το Νοέμβριο του 1974 που απολύθηκα. Ο Τράχωνας καταλήφθηκε στις 22 Ιουλίου, 1974 και οι κάτοικοι του παραμένουν έκτοτε στην προσφυγιά.

Ερώτηση: Κινδύνευσες όταν πολεμούσες το 1974;

Απάντηση: Είναι φυσικό όταν πολεμάς για την πατρίδα σου να διατρέχεις κινδύνους και να είσαι έτοιμος να προσφέρεις και την ίδια τη ζωή σου. Ναι, κινδύνευσα σε αρκετές περιπτώσεις, κυρίως από τους βομβαρδισμούς των

τούρκικων αεροπλάνων, όμως η βοήθεια της Παναγίας της Τραχωνίτισσας με προστατεύσε.

Ερώτηση: Πώς νιώθεις μετά από τόσα χρόνια μακριά από το χωριό σου;

Απάντηση: Αισθάνομαι ανείπωτη θλίψη για την τραγωδία που έπληξε το νησί μας. Οργή και αγανάκτηση για τη μεγάλη αδικία που έγινε σε βάρος του Κυπριακού λαού και ακόμη συνεχίζεται. Απέραντη λύπη για τους τόπους μας που βρίσκονται τόσα χρόνια υπό κατοχή και είναι ερημωμένοι. Τρέφω όμως άσβεστη την ελπίδα πως μια μέρα θα επιστρέψουμε στα σκλαβωμένα χωριά μας, μαζί και στον αγαπημένο μας Τράχωνα.

Ευχαριστώ για τις απαντήσεις σας και τον χρόνο που διαθέσατε.

Λεωνίδας Σφάλτος, Γ΄ 3

ΤΡΑΧΩΝΑΣ

Ο Τράχωνας αποτελεί ένα από τα δέκα προάστια της Λευκωσίας, όπως ήταν τουλάχιστον μέχρι το 1974. Βρίσκεται στα βόρεια της Λευκωσίας και σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από το κέντρο της πρωτεύουσας.

Περιβάλλεται, νότια από την τουρκοκυπριακή συνοικία της Λευκωσίας, βόρεια και βορειοανατολικά από τα χωριά Δίκωμο και Συγχαρή της Επαρχίας Κερύνειας και το Τουρκοκυπριακό χωριό Χαμίτ Μάνδρες, δυτικά και βορειοδυτικά από τα Τουρκοκυπριακά χωριά Μιντζέλι και Κιόνελλι και ανατολικά από την Ομορφίτα.

Ο οικισμός του Τράχωνα χρονολογείται από το 1232 μ.Χ. αν και υπάρχουν πηγές που τον φέρουν να υφίσταται από τους αρχαίους χρόνους (1).

Τον Τράχωνα διασχίζει ο Πεδιαίος ποταμός, στον οποίο χύνονται τρεις παραπόταμοι, ο Αλμυρός, ο Σύννεττης και τα Δείματα, που πηγάζουν από τους πρόποδες του Πενταδάκτυλου και άρδευαν τον κάμπο της Μεσαορίας. Στο σημείο που ενώνονταν οι ποταμοί σχηματιζόταν Δέλτα με πολύ νερό. Εκεί οι βοσκοί έλουζαν το καλοκαίρι τα πρόβατά τους. Ο Τράχωνας καλύπτει μian έκταση γύρω στα 8.000 δεκάρια γης και αυτή ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους είχε τα δικά της τοπωνύμια. Μερικά από αυτά: Περβολιά, Σούγλα, Βουνάρι, Ματοικοριδιές, Καζίβερά, Λαψανερή, Ασπρογή, Στρογγυλοβούναρο, Καυκάλλα, Μάνδρες, Τέντα, Σπήλιος, Μαυροκόλυμπος, κ.ά.

Ονομασία

Η ονομασία Τράχωνας, κατά τους ιστορικούς, προέρχεται από τη λέξη τραχών που εξηγείται ως τοποθεσία με τραχύ και πετρώδες έδαφος, ακατάλληλο για καλλιέργειες.

Ίσως στα πολύ παλιά χρόνια το έδαφος να ήταν τέτοιο γιατί η γη του Τράχωνα στη μεγαλύτερη της έκταση είναι εύφορη, τουλάχιστον με ό,τι καλλιεργήθηκε μέχρι το 1962, το οποίο ήταν και το τελευταίο γεωργικό έτος που έτυχε χρήσης από τους νόμιμους ιδιοκτήτες της.

Πληθυσμός

Τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία που αναφέρονται στους κατοίκους του Τράχωνα υπάρχουν στα Κατάστιχα Φόρων του 1825 και εμφανίζουν 100 άτομα. Τα επόμενα στοιχεία είναι του 1881 οπότε οι κάτοικοι ανέρχονταν στους 179 και με το πέρας του χρόνου το 1960 στα 3580 άτομα (2316 Ε/Κύπριοι, 921 Τ/Κύπριοι και 343 άλλων εθνικοτήτων). Στη συνέχεια ακολούθησαν τα γεγονότα του 1963 όπου ένα μεγάλο μέρος των κατοίκων του προσφυγοποιήθηκε. Το 1973 παρέμειναν μόνο 1891 Ε/Κύπριοι κάτοικοι.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι σχέσεις των Ελληνοκυπρίων κατοίκων του Τράχωνα και τηςμάζας των Τουρκοκυπρίων της γύρω περιοχής, με εξαίρεση των εξτρεμιστών της VOLKAN και της TMT, ήταν διαχρονικά καλές και μέχρι το 1963 φιλικές. Έτσι πολλοί Τραχωνίτες μιλούσαν την Τουρκική γλώσσα και οι Τουρκοκύπριοι την Ελληνική. Πέραν αυτού υπήρχε σεβασμός στις αντίστοιχες θρησκευτικές εορτές και κοινωνικά γεγονότα, ανταλλάσσαν διάφορα εδέσματα και παρίσταντο στους γάμους και των δύο εθνοτήτων και σε άλλες εκδηλώσεις.

Η Παναγία του Τράχωνα

Ο Τράχωνας είναι γνωστός για την Εκκλησία του, με τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Τραχωνίτισσας. Η Εκκλησία είναι αφιερωμένη στην Παναγία. Δεσπόζει το καμπαναριό με την ιδιαίτερα ξεχωριστή μορφή σκαλισματος της πούρινης πέτρας που το στηρίζει. Ο σταυρός από το καμπαναριό αφαιρέθηκε, παραμένουν όμως οι καμπάνες.

Στη σημερινή της μορφή βρισκόμενη στον κατεχόμενο Τράχωνα κτίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα και εγκαινιάστηκε (μυρώθηκε) το 1916. Στη θέση της υφιστάμενης εκκλησίας υπήρχε παλαιότερα μία άλλη εξαιρετικού ενδιαφέροντος κατά τον R.Gunnis "History of Cyprus", μεσαιωνική εκκλησία που ήταν και πάλι αφιερωμένη στην Παναγία.

Η Παναγία του Τράχωνα τιμάται ως η Προστάτιδα του Τράχωνα και ευρύτερα των πονεμένων και των ασθενών και όσων ζητούν την χάριν και την ευλογία της. Το εικόνισμα της Παναγίας αγιογραφήθηκε από κάποιον ιερομόναχο ονόματι Νεκτάριο κατά τις αρχές του 18ου αιώνα και έχει διαστάσεις 110 Χ 90 εκ.

Ο επίσημος εορτασμός της Παναγίας γίνεται στις 8 Σεπτεμβρίου. Με τα πολλά θαύματα της αγαπήθηκε και δοξάζεται όχι μόνο από τους Τραχωνίτες αλλά και από ολόκληρο τον κυπριακό λαό.

Δυστυχώς το αυθεντικό εικόνισμα της Παναγίας που ήταν καλυμμένο με ασήμι και τα εικονίσματα των άλλων αγίων μαζί με το πλούσιο περιεχόμενο της εκκλησίας από τάματα των πιστών, το μεγάλης αξίας εικονοστάσιο και η Αγία Τράπεζα, κάτωθεν της οποίας βρίσκονταν τα «άγια» λείψανα του μακαριστού Ιερομόναχου Καλλίστρατου έχουν συληθεί από τους βάρβαρους Αττίλες, τον Ιούλιο του 1974 και έκτοτε κανένας δεν γνωρίζει τι απέγιναν.

Νικόλας Μάρκου, Γ΄ 2

1. Άνδρου Παυλίδη "Ιστορία της Νήσου Κύπρου" τόμος 1, σελ. 155

Πηγή: Μιχαλάκης Χρίστος «Ο Τράχωνας χτες και σήμερα» εκδ.Επιφανίου

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το ιστορικό κάστρο της Κερύνειας βρίσκεται στο λιμάνι της κατεχομένης πόλης, περίπου στο μέσο της βόρειας ακτής της Κύπρου.

Το αρχικό φρούριο κτίστηκε από τους Ρωμαίους. Κατά τον 7ο αιώνα μ.Χ. ανακατασκευάστηκε από τους Βυζαντινούς με σκοπό να προστατεύσουν την πόλη από τις αραβικές επιδρομές.

Στο τέλος του 13ου αιώνα μ.Χ. πραγματοποιήθηκαν στο κάστρο μεγάλες αλλαγές και επεκτάσεις από τους Λουζινιανούς, οι οποίοι διαμόρφωσαν την ορθογώνια κάτοψη του κάστρου και έχτισαν 4 πύργους στις γωνίες.

Κατά την Ενετική περίοδο 1489-1570 μ.Χ. και την εφεύρεση του μπαρουτιού, οι Ενετοί κατεδάφισαν τους τρεις από τους τέσσερις κομψούς πύργους των Λουζινιανών και πρόσθεσαν χοντρούς καμπυλόγραμμους πύργους με πυροβολεία και προμαχώνες. Επίσης, ενίσχυσαν τα τείχη. Κατά το 1570 μ.Χ. οι Ενετοί παρέδωσαν το κάστρο αμαχητί στους Οθωμανούς κατακτητές. Έπειτα πέρασε στα χέρια των Βρετανών αποικιοκρατών οι οποίοι το μετέτρεψαν σε φυλακές.

Το 1950 το κάστρο κηρύχθηκε Αρχαίο Μνημείο και ξεκίνησε η συντήρηση του από το Τμήμα Αρχαιοτήτων.

Κατά των απελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. (1955-1959) οι Βρετανοί το χρησιμοποιούσαν ως κρατητήριο για τους αγω-

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το κάστρο της Κερύνειας είναι ένα ιστορικό φρούριο που βρίσκεται στο λιμάνι της Κερύνειας στην κατεχόμενη πλευρά της Κύπρου. Χτίστηκε αρχικά από τους Ρωμαίους και τον 7ο αιώνα, ανακατασκευάστηκε από τους Βυζαντινούς στην προσπάθεια τους να προστατεύσουν την πόλη από τις αραβικές επιδρομές. Το κάστρο της Κερύνειας είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της και σύμβολο της. Η Κερύνεια ιδρύθηκε από τον Πράξανδο και τον Κηφέα.

Το οχυρό έζησε πολέμους και πολιορκίες και πέρασε στην κυριότητα πολλών κατακτητών, όπως των Βυζαντινών, των Ενετών, των Φράγκων, των Τούρκων και των Βρετανών. Μέσα στους αιώνες πολιορκήθηκε εννέα φορές. Το κάστρο της Κερύνειας κατά τη διάρκεια της Αγγλοκρατίας λειτουργησε ως φυλακή. Τον Σεπτέμβριο του 1955, δεκαέξι αγωνιστές της ΕΟΚΑ κατά-

νιστές της Ε.Ο.Κ.Α. Μάλιστα το βράδυ της 23ης Σεπτεμβρίου 1955, στο κάστρο πραγματοποιήθηκε η ιστορική απόδραση 16 φυλακισμένων αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α. μεταξύ των οποίων και ο Μάρκος Δράκος, οι οποίοι κατέβηκαν από τις επάλξεις χρησιμοποιώντας σεντόνια.

Μετά τον απελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., το μνημείο παραδόθηκε και πάλι στο Τμήμα Αρχαιοτήτων για συντήρηση. Πριν την Τουρκική εισβολή, η εσωτερική αυλή του φιλοξενούσε διάφορες, αξιολογες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Κατά την Τούρκικη εισβολή του 1974 στο κάστρο έγινε μάχη μεταξύ μικρής ναυτικής μονάδας Κύπριων αγωνιστών και Τούρκων εισβολέων.

Το φρούριο είναι κτισμένο γύρω από μια εσωτερική αυλή. Αποτελείται από θολωτές αίθουσες - δωμάτια, φυλακές, οπλαποθήκες, αποθήκες, δεξαμενές, κ.ά. Στην είσοδό του, υπάρχει μια κρεμαστή γέφυρα. Σε εσωτερική αίθουσα του κάστρου, βρίσκεται από το 1970 το ιστορικό ναυάγιο-καράβι της Κερύνειας, ένα από τα καλύτερα σωζόμενα ναυάγια της αρχαιότητας.

Χριστόφορος Δημητρίου, Γ΄ 2

Τμήμα Αρχαιοτήτων Κυπρου: <http://www.mcw.gov.cy/mcw/DA/DA.nsf/0/5EC71A57FC60D4C1C2257273003A2549?OpenDocument>

φεραν να αποδράσουν.

Η τελευταία μάχη πραγματοποιήθηκε στο κάστρο το 1974 όταν οι Τούρκοι εισέβαλαν στην Κύπρο. Το κάστρο μαζί με τη βόρεια πλευρά του νησιού τέθηκε υπό τουρκική κατοχή. Η Κερύνεια αποτελούσε οικονομικό και κοινωνικό κέντρο του ελληνισμού της Κύπρου.

Το 1965, στο λιμάνι της Κερύνειας εντοπίστηκε ένα αρχαίο ναυάγιο. Χρειάστηκαν πέντε περίπου χρόνια για να καταφέρουν να ανελκύσουν και να συντηρήσουν το ναυάγιο. Το σκάφος που βρέθηκε είναι ένα αρχαίο σκαρί πλοίου του 4ου αιώνα π.Χ., το οποίο συναρμολογήθηκε και εκτίθεται μέχρι σήμερα στο κάστρο της τουρκοκρατούμενης Κερύνειας.

Σοφία Νταϊάνα Μπούστρα, Γ΄ 2

Η ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Η Κερύνεια είναι η μικρότερη από τις πόλεις της Κύπρου. Ο πληθυσμός της το 1974 ήταν περίπου 3,892 (2,635 Έλληνες, 1,000 Τούρκοι και 257 άλλοι). Στην πραγματικότητα ήταν δύο πόλεις, η κάτω Κερύνεια που ήταν γύρω από το λιμανάκι και η πάνω Κερύνεια που ήταν γύρω από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου.

Το όνομα της προέρχεται από ένα χωριό της αρχαίας Αchaΐας. Στην Κερύνεια πήγαν για να ζήσουν οι Αχαιοί από την Ελλάδα γύρω στο 1300 π.χ.

Στη μυθολογία ο Πράξανδρος ήταν ο ιδρυτής της πόλης και ο βασιλιάς της. Οι Βυζαντινοί έκτισαν το κάστρο της Κερύνειας τον 11ο-12ο αιώνα. Οι επόμενοι κατακτητές, Φράγκοι και οι Ενετοί το ανέπτυξαν και μεγάλωσαν.

Στις 20 Ιουλίου 1974 οι Τούρκοι είχαν εισβάλει στην Κύπρο. Η απόβαση των Τούρκων έγινε στην παραλία του «Πέντε Μίλι», δηλαδή πέντε μίλια από την Κερύνεια. Οι Κερυνειώτες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πόλη τους και να γίνουν πρόσφυγες. Το λιμανάκι της Κερύνειας είναι από τα πιο γραφικά αξιοθέατα της Κύπρου. Έχει πολλά κότερα, γιου και ψαρόβαρκες. Γύρω-γύρω έχει πολλά εστιατόρια και καφετέριες. Στην άκρη

του λιμανιού υψώνεται το μεγαλοπρεπές κάστρο της Κερύνειας. Είναι τεράστιο με τέσσερις πύργους και πολλά δωμάτια και αυλές. Μέσα στο κάστρο βρίσκεται το ναυάγιο της Κερύνειας. Το ναυάγιο ήταν ένα ελληνικό εμπορικό καράβι που κατασκευάστηκε το 389 π.Χ.

Το ανακάλυψε ο Κερυνειώτης δύτες Αντρέας Καριόλου. Το καράβι μετέφερε μυλόπετρες, αμφορείς, αμύγδαλα και άλλα προϊόντα. Οι Κερυνειώτες κατασκεύασαν ένα πραγματικό αντίγραφο που βρίσκεται στην Λεμεσό.

Βάζοντας τη θάλασσα στην πλάτη μας, βλέπουμε τον πανέμορφο Πενταδάκτυλο με τα θρυλικά κάστρα του Αγίου Ιλαρίωνα, Βουφαβέντο και Καντάρας.

Είναι αυτός ο υπέροχος συνδυασμός του βουνού και της θάλασσας που κάνει την Κερύνεια μοναδική. Την επισκέφθηκα πρόσφατα για πρώτη φορά με τον πατέρα μου που είναι Κερυνειώτης και την ακούσαμε να μας φωνάζει «Σας περιμένουμε να επιστρέψετε. Μη με ξεχάσετε ποτέ».

Δανάη Μιχαηλίδου, Γ΄ 1

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το μικρό γραφικό λιμάνι της Κερύνειας, στο βόρειο τμήμα του νησιού, που βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή από το 1974, συνθέτει ένα γοητευτικό μεσογειακό τοπίο. Μια σειρά σπιτιών στριμωγμένα το ένα δίπλα στο άλλο αντανakλώνται στα καταγάλανα νερά του λιμανιού.

Το παλιό βυζαντινό κάστρο δεσπόζει στην είσοδο του λιμανιού για την προστασία της πόλης. Η κάτω Κερύνεια εκτείνεται γύρω από αυτό το πανέμορφο λιμάνι.

Τώρα, μετά την τουρκική εισβολή στο λιμάνι υπάρχουν πολλά τουριστικά πλοία και ελάχιστες ψαρόβαρκες.

Ανδρέας Κραμβής, Γ'3

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΜΟΥ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΑΝΤΑΡΑΣ

Αγαπητό μου Κάστρο,

Είμαι η Μαρία, μαθήτρια της Γ'2 και πάω στο Δημοτικό Σχολείο Έγκωμης. Σου γράφω για να σου εκφράσω τη βαθιά μου λύπη και θυμό για τη σκλαβιά σου εδώ και 44 χρόνια.

Ερευνήσα για σένα στο διαδίκτυο και είδα πόσο όμορφο και αγέρωχο στέκεσαι εκεί ψηλά στο βουνό του Πενταδάκτυλου.

Χτίστηκε τον 11ο αιώνα από τους βυζαντινούς και καταστράφηκε το 16ο αιώνα από τους Ενετούς.

Παρατήρησα ότι το όνομα σου προέρχεται από την αραβική λέξη «Kandar» που σημαίνει απόκρημνος βράχος, λόγω της τοποθεσίας σου.

Στα δωμάτιά σου έζησε η ξακουστή κυρά Ρήγαινα. Ο θρύλος λέει πως ήταν μια μοχθηρή γυναίκα που διέταξε τους στρατιώτες της να σκοτώσουν τους εργάτες που σε έκτισαν για να μην μαθευτούν τα μυστικά σου.

Νιώθω απέραντη θλίψη που δε σε γνώρισα από κοντά και στεναχωριέμαι που δεν μπορώ να έρθω να σε δω.

Εύχομαι να ελευθερωθείς σύντομα για να μπορέσω να σε επισκεφτώ!

Είμαι σίγουρη πως θα έχεις πολλά να μου διηγηθείς.

Με αγάπη,

Μαρία

Μαρία Τσαγγαρίδου, Γ'2

ΜΟΡΦΟΥ

Γενικές πληροφορίες

Η κατεχόμενη, σήμερα, περιοχή της Μόρφου βρίσκεται στο βορειοδυτικό μέρος της Κύπρου και είναι μια από τις πιο πλούσιες και όμορφες περιοχές του νησιού μας. Σύμφωνα με την παράδοση, η Μόρφου χτίστηκε από τους Σπαρτιάτες πριν από τον δέκατο αιώνα π.Χ. Αυτοί λάτρευαν τη θεά Αφροδίτη «Μορφώ» και απ' εδώ ίσως να πήρε και τ' όνομά του ο οικισμός.

Την πεδιάδα της Μόρφου διασχίζει ο ποταμός Σερράχης και άλλοι μικρότεροι ποταμοί. Τα εύφορα εδάφη της, τα νερά και το κλίμα της, τη βοήθησαν να γίνει μια από τις πιο πλούσιες και αξιόλογες περιοχές της Κύπρου. Η περιοχή της Μόρφου φημίζεται για την παραγωγή εσπεριδοειδών, όπως πορτοκάλια, λεμόνια και γκρέιπ-φρουτ, καθώς επίσης καρπουζιών και πεπονιών στα «ποσάνια» της γύρω περιοχής. Εξαιτίας της μεγάλης παραγωγής πορτοκαλιών, στη Μόρφου πριν το 1974 γινόταν με μεγαλοπρέπεια η γιορτή του πορτοκαλιού.

Γεωγραφία

Στην πεδιάδα της Μόρφου βρίσκονται και πάρα πολλά χωριά όπως το Πραστεϊό, η Κυρά, ο Αστρομερίτης αλλά και η Κάτω και Πάνω Ζώδια. Σύμφωνα με την παράδοση, το χωριό Ζώδια πήρε το όνομά του από το «Ζώδιο», ένα θηρίο. Αυτό το θηρίο έτρωγε τους κατοίκους της γύρω περιοχής, ώπου μια μέρα εφτά παλικάρια πήγαν και του πρόσφεραν κρασί. Τότε ένα από τα παλικάρια, όταν το θηρίο είχε πια μεθύσει, το περιέλουσε με βενζίνη και το έκαψε. Έτσι και το χωριό αυτό πήρε το όνομα «Ζώδια» από το μυθολογικό αυτό τέρας.

Η ΜΟΡΦΟΥ

Η Μόρφου ιδρύθηκε από τους Σπαρτιάτες και είναι κτισμένη στα δυτικά της Κύπρου. Λόγω της μεγάλης της έκτασης, των πολλών κατοίκων της και γιατί ήταν εμπορικό, βιομηχανικό, εκπαιδευτικό και εκκλησιαστικό κέντρο κηρύχθηκε κωμόπολη. Η κυρίαρχη εκδοχή για το από που πήρε το όνομά της η Μόρφου είναι η λέξη Μορφώ, προσωνύμιο της θεάς Αφροδίτης.

Η Μόρφου ήταν γενικά μια από τις πιο ανεπτυγμένες περιοχές της Κύπρου. Εκεί βρισκόταν η πρώτη Παιδαγωγική Ακαδημία, το Γεωργικό Γυμνάσιο που έβγαζε πολλούς επιστήμονες που ασχολούνταν με τη γεωργία και την καλλιέργεια. Είχε 3 δημοτικά, 3 γυμνάσια, 2 ποδοσφαιρικές ομάδες την Α.Ε.Μ. και τον Διγενή Μόρφου, καθώς επίσης είχε και έναν μεγάλο υδατοφράκτη.

Η Μόρφου ήταν πολύ γνωστή για τη γιορτή του πορτοκαλιού που γινόταν κάθε χρόνο και διαρκούσε 2 βδομάδες. Στο φεστιβάλ αυτό γίνονταν διάφορες εκδηλώσεις γύρω από τα πορτοκάλια όπως θεατρικές παραστάσεις, χοροί, χορωδίες και μια μεγάλη παρέλαση με άρματα φτιαγμένα από πορτοκάλια.

Η Μόρφου παραμένει κατεχόμενη από τους Τούρκους από το 1974.

Οδυσσεάς Οδυσσέως, Γ'3

Ιστορία – Πολιτισμός

Κοντά στην κωμόπολη της Μόρφου βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης των Σόλων και το Βουνί με το αρχαίο ανάκτορό του.

Τα ερείπια του ανακτόρου στο Βουνί βρίσκονται σ' ένα ύψωμα πάνω στον κόλπο της Μόρφου, σε απόσταση οχτώ χιλιομέτρων από τους Σόλους. Το ανάκτορο πρωτοχτίστηκε στις αρχές του 5ου αιώνα π.Χ.

Οι Σόλοι χτίστηκαν από το βασιλιά της Αίπειας Φιλόκουπρο, ύστερα από εισήγηση του Αθηναίου νομοθέτη Σόλωνα. Οι Σόλοι, εκτός από την αρχαιολογική τους σημασία, έχουν συνδεθεί και με τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ (1955-59). Εκεί έγινε μάχη ανάμεσα στους Άγγλους και παλικάρια της ΕΟΚΑ. Οι ήρωές μας, Χαράλαμπος Μούσκος και Χαρίλαος Μιχαήλ, πήραν μέρος σ' αυτή τη μάχη και θυσιάσαν τη ζωή τους για την πατρίδα.

Άγιος Μάμας

Η κωμόπολη της Μόρφου έχει για ανεκτίμητο θησαυρό της, το μεγάλο και ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Μάμα. Σύμφωνα με την παράδοση, στα τέλη του δωδεκάτου αιώνα, η λάρνακα με το λείψανο του Αγίου ρίχτηκε στη θάλασσα από τη Μικρά Ασία και τα κύματα την έφεραν στην Κύπρο. Κάποιοι άνθρωποι τη βρήκαν και προσπάθησαν να τη μεταφέρουν στο χωριό τους. Όταν έφτασαν στον τόπο που βρίσκεται σήμερα το μοναστήρι, στη Μόρφου, η λάρνακα βάρυνε τόσο, που δεν μπορούσαν να τη μετακινήσουν. Τότε κατάλαβαν ότι εκεί έπρεπε να κτίσουν εκκλησία προς τιμή του Αγίου. Έτσι έκτισαν την εκκλησία που βλέπουμε στην εικόνα.

Η ΟΡΟΣΕΙΡΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ

Η οροσειρά του Πενταδάκτυλου βρίσκεται στην κατεχόμενη επαρχία Κερύνειας. Το όνομα της οφείλεται στην ομώνυμη κορυφή η οποία έχει το

σχήμα παλάμης με πέντε δάκτυλα. Η ψηλότερη κορυφή της είναι 1024 μέτρα και το μήκος της περίπου 100 χιλιόμετρα.

Σύμφωνα με την παράδοση, ο Διγενής Ακρίτας, ένας από τους Ακρίτες που φρουρούσαν τα σύνορα του Βυζαντινού κράτους από τους διάφορους επιδρομείς και επίδοξους κατακτητές, καθώς κυνηγούσε έναν Σαρακηνό, έφτασε μέχρι τον Πενταδάκτυλο. Κρατήθηκε από την κορυφή του βουνού για να περάσει στην απέναντι πλευρά αφήνοντας το αποτύπωμα της παλάμης του στο βουνό.

Στις κορυφές του Πενταδάκτυλου, οι Βυζαντινοί έχτισαν τον 11ο μ.χ. αιώνα, τα φρούρια του Αγίου Ιλαρίωνα, του Βουφαβέντο και της Καντάρας, ιδιαίτερα σημαντικά για την άμυνα του νησιού από τον 11ο μέχρι τον 14ο μ.χ. αιώνα. Από τα κάστρα αυτά, έλεγχαν τις βόρειες ακτές της Κύπρου από θαλάσσιες εχθρικές επιδρομές, κυρίως από τους Σαρακηνούς.

Κατά τη διάρκεια της τουρκικής εισβολής το 1974, ολόκληρη η οροσειρά καταλήφθηκε από τους Τούρκους εισβολείς και σήμερα παραμένει υπό τουρκική κατοχή.

Χρίστος Ιωαννίδης, Γ'2

Ο ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ

Ολόκληρη η βόρεια πλευρά της Κύπρου, από το ακρωτήριο του Κορμακίτη ως το ακρωτήριο του Αποστόλου Ανδρέα συνδέεται με τον Πενταδάκτυλο. Η ιστορία της Κύπρου είναι άρρηκτα δεμένη μαζί του. Κεφαλόβρυσσα, κάστρα και ρήγαινες, Διγενήδες, εκκλησίες και μοναστήρια, ένα βουνό φορτωμένο παράδοση και ιστορία. Πώς δημιουργήθηκε ο Πενταδάκτυλος σύμφωνα με τον θρύλο του Διγενή:

Ο αντρείωμένος Ακρίτας που ήταν ο φόβος και ο τρόμος των Σαρακηνών καταδίωκε μια μέρα έναν ξακουστό Σαρακηνό. Είχε μπροστά του ένα βουνό που ήταν μαλακό το χώμα του. Δοκιμάζει να προχωρήσει, μα το βουνό είναι μαλακό σαν ζυμάρι και δεν μπορεί να το περάσει περπατητός. Ακουμπά τότε το δεξί του χέρι στο πελώριο κοντάρι του, φουχτώνει με το αριστερό την κορυφή του βουνού και σαν πουλί πετά πάνω από το βουνό. Μ' ένα πήδημα βρέθηκε πάνω από την Κυθρέα. Τα πέντε δάκτυλα των χεριών του αποτυπώθηκαν στη μαλακή κορυφή του βουνού για να δώσουν στο βουνό το όνομα ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ!

Δημήτρης Κιτίνης, Γ'3

ΖΩΔΙΑ - ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ!

Η κατεχόμενη, από τους Τούρκους εισβολείς, Ζώδια βρίσκεται 35 χιλιόμετρα δυτικά της πρωτεύουσας Λευκωσίας, στη γεωγραφική περιφέρεια της Δυτικής Μεσοαρίας.

Χωρίζεται σε δύο χωριά: την Κάτω Ζώδια και Πάνω Ζώδια. Τις δυο αυτές κοινότητες τις χωρίζει μόνο ένας ποταμός που ονομάζεται Σερράχης. Για τον διαχωρισμό του χωριού σε Κάτω και Πάνω Ζώδια υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας οι περισσότερες πηγές αναφέρονται στη Ζώδια σαν ένα χωριό. Επίσης δεν είναι εξακριβωμένο ποιο από τα δυο χωριά δημιουργήθηκε πρώτο και ποιο ακολούθησε. Από τις διάφορες ενδείξεις που έχουμε, η Πάνω Ζώδια είναι νεώτερος οικισμός από την Κάτω και στην ουσία αποτελεί προέκτασή της. Κατά την περίοδο της φραγκοκρατίας στην Κύπρο δεν υπήρχε αυτός ο διαχωρισμός και οι δυο οικισμοί σημειώνονται σε παλαιούς χάρτες ως ένας με την ονομασία Zothia αλλά και με την ονομασία Zodies (Ζώδιες).

Υπάρχουν διαφορετικές παραδόσεις σχετικά με την ονομασία του χωριού. Το αρχικό όνομα του χωριού ήταν Ζώθκια. Οι Φράγκοι μην μπορώντας να προσφέρουν το γράμμα θήτα, το αντικατέστησαν με το γράμμα ταυ και έτσι η Ζώθκια έγινε Ζώτια.

Η Ζώδια ήταν φημισμένη σε ολόκληρη την Κύπρο για τα πορτοκάλια της αλλά και για τη γλυκιά γεύση των πεπονιών και των καρπουζιών της. Στην περιοχή του χωριού πριν από την Τουρκική εισβολή του 1974, καλλιεργούνταν εσπεριδοειδή (πορτοκάλια, κιτρώμηλα, γρέιφφρουτ, λεμόνια), λαχανικά, πεπονοειδή και σιτηρά. Επίσης οι κάτοικοι ασχολούνταν με την κτηνοτροφία αιγοπροβάτων. Επιπλέον, το χωριό φημιζόταν για τα λινά που θεωρούνταν τα καλύτερα στην Κύπρο.

Οι Ζωδιάτες πριν την Τούρκικη εισβολή του 1974 γιόρταζαν τη γιορτή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ με μεγάλο πανηγύρι 8 ημερών στην εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Πάνω Ζώδια. Στην Πάνω Ζώδια υπάρχει η εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Επίσης στην Πάνω Ζώδια υπάρχει η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που κτίστηκε επί Τουρκοκρατίας, γι' αυτό και η απουσία καμπαναριού, καθώς και το εξωκλήσι της Παναγίας της Αφέντρας. Στην Κάτω Ζώδια υπάρχει η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού και το εξωκλήσι τ' Άη-Γιώρκη των Ξαλώνων.

Το χωριό Ζώδια εγκαταλήφθηκε από τους περισσότερους κατοίκους του στις 16 Αυγούστου 1974. Στις 17 Αυγούστου πήγαν στο χωριό τα πρώτα κατοχικά τουρκικά στρατεύματα.

Σήμερα, διωγμένοι από τα σπίτια και τις περιουσίες τους από τον Τούρκο κατακτητή, οι πρόσφυγες νοσταλγούν την επιστροφή στο κατεχόμενο χωριό τους. Διατηρούν άσβεστη τη μνήμη και δεν ξεχνούν τα έθιμα και τις παραδόσεις τους μέχρι την επιστροφή τους στην ελεύθερη Ζώδια.

Ελίζ Παναγιώτου, Γ'3

ΤΟ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ ΚΑΡΑΒΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το κατεχόμενο χωριό Καραβάς στην επαρχία Κερύνειας

Η γιαγιά μου η Νούλα μου έχει πει ότι πίσω από το βουνό Πενταδάκτυλος είναι ένα μικρό γραφικό χωριό που ονομάζεται Καραβάς. Ο Καραβάς είναι ο τόπος που έχει γεννηθεί.

Βρίσκεται πάνω στη ράχη του βουνού και κατεβαίνει μέχρι τη θάλασσα.

Ήταν πανέμορφο χωριό, με τις πρασινάδες του, τις πολλές λεμονιές του, τις πορτοκαλιές του και τα γάργαρα νερά που έτρεχαν από το κεφαλόβρυσσο.

Εκεί ήταν το πατρικό σπίτι της γιαγιάς μου που πέρασε τα καλύτερα της παιδικά χρόνια και έχω μεγάλη λαχτάρα να το γνωρίσω.

Θέλω να δω τις ξακουστές εκκλησίες του και τα πολλά ξωκλήσια του που δυστυχώς σήμερα βρίσκονται κάτω από τον Τούρκο κατακτητή και δεν μπορούν να λειτουργηθούν.

Η γιαγιά μου μου είπε ότι η ονομασία Καραβάς είναι πάρα πολύ παλιά από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Όταν ήταν μικρή, η μαμά της της είχε πει ότι ονομάστηκε έτσι γιατί στην παραλία υπήρχε λιμάνι όπου κατασκεύαζαν καράβια.

Στην παραλία του Καραβά, όπως μου είπε η γιαγιά μου, ήλθε ο Κωνσταντίνος Κανάρης ο οποίος ήταν ναύαρχος κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και μάζεψε χρήματα, εμπορεύματα και τρόφιμα που πρόσφεραν όλοι οι Κύπριοι για τον αγώνα της Ελλάδας κατά των Τούρκων.

Έχω ακούσει τόσα πολλά για το χωριό της γιαγιάς μου και την ιστορία του και ανυπομονώ να το γνωρίσω και εγώ από κοντά.

Πάολα Εκκέσιη, Γ'1

ΔΙΚΩΜΟ

Το Δίκωμο είναι χωριό της Κύπρου στο κατεχόμενο από την Τουρκία τμήμα και ανήκει στην επαρχία Κερύνειας.

Βρίσκεται βόρεια της Λευκωσίας, στη βουνοπλαγιά του Πενταδακτύλου που κοιτάει στην πεδιάδα της Μεσαορίας. Αποτελείται από δύο οικισμούς το Πάνω και το Κάτω Δίκωμο και πιστεύεται πως από αυτό πήρε το όνομά του (δύο κώμες-χωριά).

Οι κάτοικοι του ασχολούνταν με την επεξεργασία ασβέστη σε καμίνια, με την κτηνοτροφία και τη γεωργία. Επίσης αρκετοί πήγαιναν για εργασία στη Λευκωσία, ενώ πολλές γυναίκες έφτιαχναν υφαντά για εμπόρους της Λευκωσίας.

Στο Δίκωμο θυσιάστηκε ηρωικά σε μάχη στο κρησφύγετό του ο αγωνιστής της Ε.Ο.Κ.Α. Κυριάκος Μάτσης.

Μέχρι το 1974 το Δίκωμο ήταν ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό οικισμός της επαρχίας Κερύνειας με 4000 κατοίκους. Αυτοί, στην πλειοψηφία τους Έλληνες χριστιανοί, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το χωριό τους μετά την Τουρκική Εισβολή και να γίνουν πρόσφυγες στο ελεύθερο τμήμα της Κύπρου.

Δημήτρης Καραός, Γ΄1

ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟ

Το χωριό Λευκόνοικο βρίσκεται στην πεδιάδα της Μεσαορίας, στην επαρχία Αμμοχώστου. Από το 1974 είναι κατεχόμενη περιοχή από τον τουρκικό στρατό.

Πριν από την Τουρκική Εισβολή η ζωή στο χωριό ήταν πολύ ήρεμη. Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία. Μερικά από τα προϊόντα ήταν το σιτάρι, το κριθάρι, καρπούζια και πεπόνια. Όπως μου έλεγε η γιαγιά μου το Λευκόνοικο ήταν σιτοβολώνας επειδή είχε μπόλικο σιτάρι.

Στο χωριό είχε σημαντικές εκκλησίες, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, του Σταυρού και του Σωτήρος. Υπήρχε επίσης νοσοκομείο, ανωτέρα σχολή και τράπεζα.

Από το χωριό περνούσαν δύο ποταμοί, ο Κρύος και ο Χεζέας.

Όταν ελευθερωθεί η Κύπρος ανυπομονώ να πάω να δω το Λευκόνοικο με τη γιαγιά μου.

Μιχάλης Αντωνίου, Γ΄1

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΓΙΑΓΙΑΣ ΜΟΥ

Αγκαστίνα:

Είναι χωριό της Αμμοχώστου και το όνομά του σημαίνει σκληρή άγονη γη. Σήμερα είναι κατεχόμενο χωριό.

Ήταν ένας από τους σταθμούς που σταματούσε ο κυπριακός σιδηρόδρομος(1905-1951).

Επίσης υπάρχουν δύο εκκλησίες, ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής και του Αγίου Θεράποντα.

Είχε 807 κατοίκους Ελληνοκυπρίους. Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τα χωράφια και τα ζώα.

Σήμερα οι κάτοικοι ελπίζουν στην επιστροφή τους(1974-2018).

Μαρία Χρυσάνθη-Πουσούνιδου, Γ΄1

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΚΩΜΟΠΟΛΗ ΜΟΡΦΟΥ

Πρόσφυγας είναι και ο παππούς μου. Είναι από τη κατεχόμενη κωμόπολη της Μόρφου. Μου ανέφερε πολύ ενδιαφέροντα πράγματα για αυτήν όπως ότι η Μόρφου ιδρύθηκε από τους Σπαρτιάτες πριν από πολλά χρόνια.

Το όνομα Μόρφου όπως μου είπε προέρχεται από τη λέξη Μορφώ που έτσι ονόμαζαν και την θεά Αφροδίτη. Όπως μου είπε πριν

από πολλά χρόνια ήλθαν οι ακρίτες, οι φύλακες των συνόρων, που είχαν προστάτη τους τον Άγιο Μάμα και έτσι μέχρι σήμερα είναι ο προστάτης Άγιος της Μόρφου.

Υπάρχει και μεγάλη εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Μάμα. Κάθε 2 Σεπτεμβρίου γίνονταν μεγάλο πανηγύρι όπου μαζευόταν πλήθος κόσμου από τα γύρω χωριά.

Πάολα Εκκέσιη, Γ΄1

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Η Αμμόχωστος, όπως όλες οι πόλεις της Κύπρου κατακτήθηκε από τους Λουζινιανούς, τους Γενουάτες, τους Ενετούς και τους Τούρκους. Όταν ανάλαβαν την διοίκηση του νησιού οι Άγγλοι, η Αμμόχωστος βρισκόταν σε άθλια κατάσταση, με πληθυσμό 2000 κατοίκων.

Το λιμάνι της Αμμοχώστου είναι ένα φυσικό λιμάνι που εξυπηρετούσε το εμπόριο της Κύπρου από τα αρχαία χρόνια. Οι Άγγλοι, αναγνωρίζοντας γρήγορα την σημασία του, άρχισαν σε αυτό βελτιωτικά έργα που είχαν διάρκεια μέχρι το 1905. Η δεύτερη φάση για εκσυγχρονισμό του λιμανιού διήρκησε από το 1925 -1933.

Μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, κατασκευάστηκε το «έξω» λιμάνι που παραδόθηκε για χρήση το 1966. Το λιμάνι της Αμμοχώστου είχε γίνει σταδιακά το κύριο λιμάνι του νησιού, όσον αφορά την εισαγωγή και εξαγωγή προϊόντων. Λόγω της μικρής απόστασης του από σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους όπως η Σαλαμίνα, ο Απόστολος Βαρναβάς και η Έγκωμη, ανάπτυξε και επιβατική κίνηση αφού σταδιακά, κρουαζιερόπλοια άρχισαν να προσαράζουν σε αυτό.

Από τον Αύγουστο του 1974, όταν η πόλη της βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή.

Χρίστος Ιωαννίδης, Γ΄2

Κατεχόμενα μνημεία

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

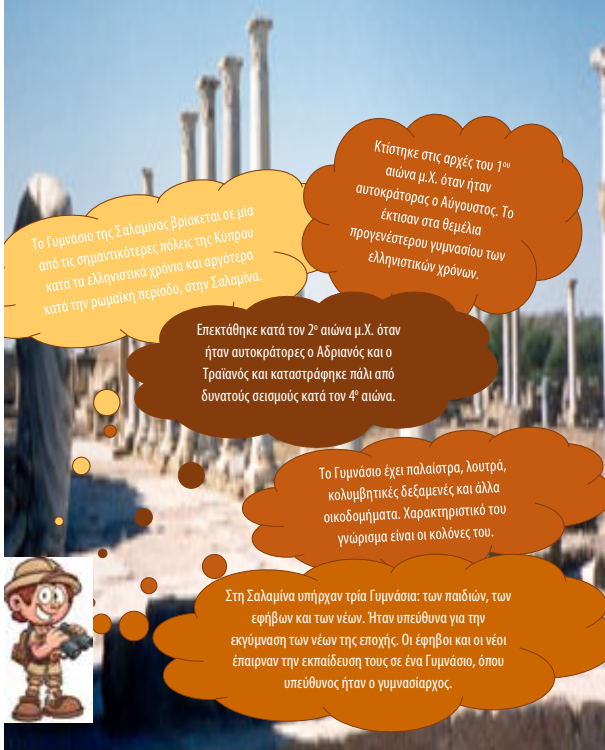
Το μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα βρίσκεται στην κατεχόμενη Καρπασία. Είναι από τα πιο γνωστά μοναστήρια της Κύπρου και κάθε χρόνο χιλιάδες προσκυνητές το επισκέπτονται.

Η παράδοση λέει ότι γυρίζοντας τον κόσμο ο Απόστολος Ανδρέας έφτασε στην Κύπρο. Αφού τελείωσε το κήρυγμά του, κάθισε σε μια πέτρα, εκεί στο ακρωτήριο της Καρπασίας, περιμένοντας να περάσει καράβι για να τον πάρει μαζί του. Σε λίγο φάνηκε ένα καράβι και ο καπετάνιος είπε στον Απόστολο Ανδρέα πως ευχαρίστως θα τον έπαιρνε μαζί του, μόνο που του είχε τελειώσει το νερό. Ο Απόστολος Ανδρέας του είπε πως υπήρχε μια πηγή με νερό δίπλα στον βράχο που καθότανε. Οι ναύτες κοίταξαν παντού και δε βρήκαν νερό. Ο Άγιος του πρότεινε να ξαναπάνε μαζί. Όταν έφτασαν στον βράχο, ο Άγιος γονάτισε και προσευχήθηκε, χτύπησε με το ραβδί του το βράχο και τότε άρχισε να τρέχει νερό. Όλοι τότε άρχισαν να πίνουν. Το ίδιο έκανε και το τυφλό παιδί του καπετάνιου που αμέσως μετά βρήκε το φως του! Ο καπετάνιος τότε βαφτίστηκε Χριστιανός και έκτισε ναό αφιερωμένο στον Απόστολο Ανδρέα.

Τα τελευταία χρόνια ο ναός του Αποστόλου Ανδρέα έχει ανακαινιστεί. Η ανακαίνιση διήρκησε 3 χρόνια και έγινε από Ελληνοκυπριακή και Τουρκοκυπριακή συνεργασία. «Η ολοκλήρωση του έργου αναστήλωσης της Ιεράς Μονής του Άη Ανδρέα δίνει μήνυμα ελπίδας και δείχνει το δρόμο της συνεργασίας», είπε ο πρόεδρος Αναστασιάδης.

Φαίη Λεωνίδου, Γ΄3

Το Γυμνάσιο της Σαλαμίνας

Μικαέλλα Κασάπη, Γ΄3

Η ΜΟΝΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Ο Απόστολος Ανδρέας είναι ακρωτήριο της Κύπρου στην επαρχία Αμμοχώστου. Είναι το ανατολικότερο σημείο της Κύπρου στη χερσόνησο της Καρπασίας, και οφείλει

το όνομά του στην παράδοση που λέει ότι εκεί αποβίβαστηκε ο Απόστολος Ανδρέας.

Η περιοχή του Ακρωτηρίου είναι σημαντικός τόπος ξεκούρασης για τα μεταναστευτικά πουλιά, κυρίως για υδρόβια και αρπαχτικά. Επίσης υπάρχουν πολλές μικρές βραχονησίδες.

Σε βραχώδη έκταση στα νότια του ακρωτηρίου κτίστηκε το 1867 η μονή του Αποστόλου Ανδρέα, στο μέρος όπου πιστεύεται ότι αποβίβαστηκε ο Απόστολος Ανδρέας. Η παράδοση αναφέρει ότι ο Άγιος με θαύμα φανέρωσε πηγή νερού. Μέχρι την Τούρκικη εισβολή του 1974 ήταν από τα σημαντικότερα προσκυνήματα της Κύπρου. Σήμερα, πλήθος προσκυνητών από όλη την Κύπρο επισκέπτονται τη Μονή του Αποστόλου Ανδρέα ανήμερα της εορτής του.

Δημήτρης Κιττένης, Γ΄3

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Στην κατεχόμενη Κύπρο υπάρχουν σημαντικά αρχαία μνημεία, και ανάμεσα σ' αυτά θέατρα ανεκτίμητης πολιτιστικής και ιστορικής αξίας. Τα πιο σημαντικά αρχαία θέατρα της κατεχόμενης Κύπρου είναι το αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας και το αρχαίο θέατρο των Σόλων.

Αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας-Ιστορία

Η αρχαία πόλη της Σαλαμίνας κατά την παράδοση ιδρύθηκε από τον Τεύκρο, γιο του Τελαμώνα και αδελφό του Αιάντα, ο οποίος είχε καταγωγή από το νησί Σαλαμίνα της Ελλάδας. Μετά τον Τρωικό πόλεμο δεν επέστρεψε στην πατρίδα του και αφού κατέπλευσε στην Κύπρο, ίδρυσε την Σαλαμίνα, η οποία βρίσκεται στα ανατολικά της Κύπρου σε απόσταση περίπου 10χλμ. από την Αμμόχωστο.

Το αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας βρίσκεται στο κέντρο της αρχαίας πόλης. Εκτιμάται ότι κατασκευάστηκε κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο (2ος αιώνας μ.Χ.), στα χρόνια του Αυτοκράτορα Αυγούστου.

Το θέατρο υπέστη σοβαρές ζημιές από τους σεισμούς του 4ου αιώνα μ.Χ. Μετά τους σεισμούς μέρη του θεάτρου χρησιμοποιήθηκαν για την ανακατασκευή των χώρων του Γυμνασίου που έπαθαν ζημιές, για να στεγάσουν

άστεγους αλλά και για σκοπούς ύδρευσης.

Κατά τη Βυζαντινή περίοδο το θέατρο χρησίμευε για την διεξαγωγή μιμικών παραστάσεων οι οποίες ήταν πολύ δημοφιλείς κατά την εποχή.

Το θέατρο έπαψε να χρησιμοποιείται τον 7ο αιώνα μ.Χ. όταν η πόλη της Σαλαμίνας πυρπολήθηκε από τους Άραβες.

Στο θέατρο είχαν διενεργηθεί ανασκαφές από το 1890 για λογαριασμό του Βρετανικού Μουσείου. Το 1952 αλλά και σε μεταγενέστερα χρόνια διεξήχθησαν εκτεταμένες ανασκαφές από το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Από το 1961 έγιναν εργασίες συντήρησης και μερικής αναδόμησης. Η τουρκική εισβολή του 1974 επέφερε σοβαρές επιπτώσεις με τη διακοπή των εργασιών αναδόμησης και των ανασκαφών.

Τέλος, το θέατρο χρησιμοποιήθηκε πρόσφατα για την παράσταση «Αντιγόνη», η οποία ανέβηκε στο θέατρο τον Σεπτέμβριο του 2016.

Αρχαίο θέατρο των Σόλων-Ιστορία

Η πόλη των Σόλων ιδρύθηκε είτε από το Δημοφώντα, το γιο του Θησέα (κατά τον Πλούταρχο) είτε από τους Αθηναίους Φάληρο και Ακάμα (κατά τον Στρά-

βωνα). Η πόλη των Σόλων κτίστηκε στα βορειοανατολικά παράλια της Κύπρου σε λόφο που δεσπόζει του κόλπου της Μόρφου. Το θέατρο ανήκε στον πυρήνα της αρχαίας πόλης των Σόλων.

Το θέατρο εκτιμάται ότι κατασκευάστηκε κατά τις αρχές του 2ου αιώνα μ.Χ. κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο κατά τη δυναστεία των Αντωνίων και των Σεβήρων. Για την κατασκευή του χρησιμοποιήθηκαν υλικά από κοντινά κτήρια προηγούμενων ετών. Το θέατρο θεωρείται ότι σταμάτησε να λειτουργεί κατά τους σεισμούς του 4ου αιώνα μ.Χ.

Οι πρώτες ανασκαφές διενεργήθηκαν στο θέατρο μεταξύ των ετών 1927-1931 από σουηδική αποστολή. Αργότερα, μεταξύ των ετών 1964-1974 διενεργήθηκαν ανασκαφές από καναδική αποστολή ενώ εργασίες αναστήλωσης του θεάτρου διενεργήθηκαν από το Τμήμα Αρχαιοτήτων από το 1962.

Το θέατρο φιλοξένησε παραστάσεις κατά την περίοδο από το 1962 μέχρι και το 1974.

Οποιοσδήποτε παραστάσεις, όπως επίσης και εργασίες αναστήλωσης και ανακαφές διακόπηκαν το 1974 ως συνέπεια της τουρκικής εισβολής.

Κλειώ Ιεροδιακόνου, Γ΄1

ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ο παππούς μου δεν είναι πρόσφυγας. Έχει, όμως, ασχοληθεί και μελετήσει αρκετά γύρω από τα μνημεία του πολιτισμού, της θρησκείας και της Ιστορίας μας στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου. Όπως μου είπε, όλοι οι Κύπριοι πρέπει να γνωρίζουμε γι' αυτά τα μνημεία, αλλά και για όλα όσα σχετίζονται με τα κατεχόμενα εδάφη μας, ιδιαίτερα οι νέοι μας.

Ο παππούς μου μίλησε για τα πιο σημαντικά από αυτά τα μνημεία και γράφω αυτά που μου είπε.

1. Μοναστήρι Αποστόλου Ανδρέα

Το φημισμένο Μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα βρίσκεται στο ομώνυμο ακρωτήριο στην κατεχόμενη Καρπασία. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Απόστολος Ανδρέας είχε περάσει από το μέρος εκείνο τον 1ο αιώνα μ.Χ., όταν το καράβι με το οποίο ταξίδευε έμεινε αγκυροβολημένο για τρεις ημέρες επειδή δε φυσούσε άνεμος. Εκεί, ο Απόστολος δημιούργησε μια πηγή στον βράχο από όπου άρχισε να αναβλύζει άφθονο νερό. Το νερό αυτό θεράπευσε το τυφλό παιδί του καπετάνιου του καραβιού, ο οποίος, σύμφωνα με την παράδοση, έκτισε στην ίδια τοποθεσία ναό αφιερωμένο στον πρωτόκλητο μαθητή του Χριστού. Το σημερινό μοναστήρι χτίστηκε από τον παπά Ιωάννη Νικόλα Διάκου και εγκαινιάστηκε στις 15 Αυγούστου 1867. Το Μοναστήρι γιορτάζει κανονικά στις 30 Νοεμβρίου, γιορτή του Αποστόλου Ανδρέα. Γιορτάζει όμως και στις 15 Αυγούστου. Χιλιάδες προσκυνητές επισκέπτονταν το Μοναστήρι πριν από την τουρκική εισβολή, ακόμα και Τουρκοκύπριοι. Από το 2003 το επισκέπτονται και πάλι Έλληνοκύπριοι προσκυνητές.

2. Μοναστήρι Αποστόλου Βαρνάβα

Το Μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα, του ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου, βρίσκεται κοντά στην Αμμόχωστο, περίπου ένα χιλιόμετρο από την ιστορική Σαλαμίνα. Το μοναστήρι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προσκυνητάματα της Κύπρου αλλά οι κατοχικές αρχές το λειτουργούν σαν μουσείο εικόνων. Η κυπριακή Εκκλησία

γιορτάζει τη μνήμη του Αποστόλου Βαρνάβα στις 11 Ιουνίου. Ο Απόστολος Βαρνάβας γεννήθηκε στην Κύπρο τον 1ο μ.Χ. αιώνα και ήταν εβραϊκής καταγωγής. Ακολούθησε τον Χριστό και έγινε ένας από τους μαθητές του. Μαζί με τον Απόστολο Παύλο ήρθαν στην Κύπρο και δίδαξαν τον λόγο του Κυρίου. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Βαρνάβας λιθοβολήθηκε μέχρι θανάτου από τους Εβραίους στη Σαλαμίνα. Οι μαθητές του τον έθαψαν κρυφά μαζί με το χειρόγραφο ευαγγέλιο του Ματθαίου, ενός από τους τέσσερις Ευαγγελιστές. Το λείψανο του Αποστόλου Βαρνάβα βρέθηκε το 488 μ.Χ. Στον χώρο εκείνο ιδρύθηκε και το Μοναστήρι που είναι αφιερωμένο στον Απόστολο.

3. Το Θέατρο της Σαλαμίνας

Η αρχαία Σαλαμίνα, σύμφωνα με την παράδοση, ιδρύθηκε από τον μυθικό ήρωα Τεύκρο, ο οποίος ήρθε στην Κύπρο μαζί με άλλους Έλληνες μετά το τέλος του Τρωικού πολέμου. Ο Τεύκρος ήταν γιος του Τελαμώνα, βασιλιά του νησιού της Σαλαμίνας στην Ελλάδα και αδελφός του ήρωα του Τρωικού πολέμου, Αίαντα. Η Σαλαμίνα ήταν πρωτεύουσα της Κύπρου για χίλια περίπου χρόνια. Στον χώρο όπου ήταν κτισμένη η Σαλαμίνα βρέθηκαν πολύ σημαντικές αρχαιότητες. Το Θέατρο και το Γυμνάσιο, ο Ναός του Διός, βασιλικοί τάφοι και πολλά άλλα. Το Θέατρο της Σαλαμίνας κτίστηκε στις αρχές του 1ου αιώνα μ.Χ. και κατά την αρχαιότητα υπήρξε ένα από τα μεγαλύτερα θέατρα της ανατολικής Μεσογείου. Τα κατάλοιπα του θεάτρου ανασκάφηκαν και αποκαταστάθηκαν ώστε να μπορεί να φιλοξενεί θεατρικές και μουσικές εκδηλώσεις.

4. Το Θέατρο των Σόλων

Οι Σόλοι υπήρξαν ένα από τα αρχαία βασίλεια της Κύπρου. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, η πόλη των Σόλων κτίστηκε με υπόδειξη του σοφού Έλληνα νομοθέτη Σόλωνα, προς τιμήν του οποίου της δόθηκε το όνομα Σόλοι. Η πόλη βρισκόταν στην κορυφή και στις παρυφές ενός λόφου ο οποίος δεσπόζει μιας από τις ευφορότερες πα-

ραλιακές περιοχές της βορειοδυτικής Κύπρου, κατεχόμενης σήμερα από τον τουρκικό στρατό. Το Θέατρο των Σόλων κτίστηκε στα τέλη του 2ου αι. ή στις αρχές του 3ου αι. μ.Χ. Περίπου 7 χιλιόμετρα δυτικά των Σόλων, σε ένα ψηλό λόφο, βρέθηκαν τα κατάλοιπα ενός ανακτόρου που κτίστηκε στις αρχές του 5ου π.Χ. αιώνα. Στο ανάκτορο βρέθηκαν πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα, γνωστά σαν «ο θησαυρός του Βουνιού», που κλάπηκαν όμως από το Κυπριακό Μουσείο κατά την Αγγλοκρατία.

5. Το Αββαείο του Πέλλα Παΐς

Το Αββαείο του Πέλλα Παΐς βρίσκεται στο ομώνυμο κατεχόμενο χωριό της επαρχίας Κερύνειας. Πρόκειται για ένα από τα λαμπρότερα μεσαιωνικά μνημεία της Κύπρου και ένα από τα πιο σημαντικά εναπομείναντα μνημεία Γοτθικής μοναστηριακής αρχιτεκτονικής στην ανατολική Μεσόγειο. Ιδρύθηκε στις αρχές της Φραγκοκρατίας από τον βασιλιά της Ιερουσαλήμ Αμάλριχο ντε Λουζινιάν ο οποίος βασιλεύσε από το 1197 μέχρι το 1205. Πρώτοι χρησιμοποίησαν το Αββαείο Αυγουστινιανόι μοναχοί. Μετά την κατάκτηση της Κύπρου από τους Τούρκους το 1570/71, η εκκλησία του μοναστηριού, αφιερωμένη στην Παναγία, δόθηκε στους Ορθοδόξους και οι κάτοικοι του Πέλλα Παΐς εκκλησιάζονταν εκεί μέχρι την προσφυγοποίησή τους το 1974.

6. Τα Κάστρα του Πενταδάκτυλου

Τρία σημαντικά Κάστρα είναι κτισμένα πάνω στην κατεχόμενη οροσειρά του Πενταδάκτυλου. Το Κάστρο της Καντάρας, το Κάστρο του Αγίου Ιλαρίωνα και το Κάστρο Βουφαβέντο. Τα Κάστρα κτίστηκαν από τους Βυζαντινούς, όταν απελευθέρωσαν την Κύπρο από τους Άραβες. Τα τρία Κάστρα της οροσειράς του Πενταδάκτυλου συνέβαλλαν στην άμυνα των βορείων ακτών της Κύπρου από τις θαλάσσιες επιδρομές. Ήταν κτισμένα σε απόκρημνους και μεγαλοπρεπείς βράχους, σε μεγάλο ύψος. Τα Κάστρα κατεδαφίστηκαν κατά τα Μεσαιωνικά χρόνια από τους Ενετούς οι οποίοι δεν τα θεωρούσαν σημαντικά

οχυρωματικά έργα και επειδή δεν είχαν αρκετό στρατό, δεν μπορούσαν να τα έχουν επανδρωμένα.

7. Το καράβι της Κερύνειας

Αρχαίο ναυάγιο ελληνικού μικρού εμπορικού καραβιού που βυθίστηκε κοντά στην Κερύνεια τον 4ο αιώνα π.Χ. Είχε καπετάνιο και τρεις ναύτες. Στο ναυάγιο βρέθηκαν πολλοί αμφορείς με τους οποίους μεταφέρονταν κρασί και λάδι. Βρέθηκαν επίσης 10.000 αμύγδαλα. Το ναυάγιο ανακαλύφθηκε το 1965 από τον Κερυνειώτη δύτη Ανδρέα Καριόλου. Επιστήμονες από την Αμερική συντήρησαν το καράβι, το οποίο βρίσκεται στο κατεχόμενο Κάστρο της Κερύνειας.

8. Το Κάστρο της Κερύνειας

Το Κάστρο της Κερύνειας πρωτοκτίστηκε κατά τα Βυζαντινά χρόνια. Επεκτάθηκε από τους Λουζινιανούς και πήρε τη μορφή που έχει σήμερα κατά την Ενετοκρατία, τον 16ο αιώνα. Είναι ένα μεγαλοπρεπές και εντυπωσιακό κτίσμα που δεσπόζει του λιμανιού και είναι στενά συνυφασμένος με την ιστορία της πόλης κατά τα Μεσαιωνικά χρόνια.

Η καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς

Βέβαια, δεν είναι μόνο αυτά τα μνημεία μας στα κατεχόμενα. Υπάρχουν εκατοντάδες άλλα ιστορικά και λατρευτικά μνημεία σε διάφορα σημεία των κατεχομένων που έχουν καταστραφεί μετά την εισβολή. Περισσότερες από 550 ελληνορθόδοξες εκκλησίες, παρεκκλησία και μοναστήρια έχουν λεηλατηθεί, υποστεί βανδαλισμούς και σε αρκετές περιπτώσεις κατεδαφιστεί. Πολλοί χριστιανικοί χώροι λατρείας έχουν μετατραπεί σε τζαμιά, αποθήκες του κατοχικού στρατού, ακόμα και σε στάβλους και αχυρώνες.

Όμως η πίστη των Ελλήνων της Κύπρου παραμένει δυνατή και έντονη και η αγάπη για τους κατεχόμενους τόπους δεν έχει σβήσει, έστω κι αν έχουν περάσει 44 χρόνια από τότε.

Καλαμοίρα Χατζηλοΐζου, Γ' 1

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΑ

Το κάστρο του Αγίου Ιλαρίωνα κατασκευάστηκε από τους Βυζαντινούς τον 11ο αιώνα μ.Χ. στην ομώνυμη κορυφή του Πενταδάκτυλου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 725 μ. και ονομάστηκε έτσι επειδή στο σημείο αυτό είχε ασκητέψει ο Άγιος Ιλαρίωνας ο νέος. Είναι προσβάσιμο μόνο από τη νότια πλευρά του γιατί στις υπόλοιπες περιβάλλεται από απόρσιτους γκρεμούς.

Μέσα στο κάστρο υπάρχει ναός από την εποχή της κατασκευής του (11ος αιώνας). Στη διάρκεια της φραγκοκρατίας αποτέλεσε παραθεριστική κατοικία των φράγκων ηγεμόνων της Κύπρου. Εγκαταλείφθηκε και καταστράφηκε από τους Ενετούς τον 14ο αιώνα.

Το κάστρο συνδέεται με την παράδοση της Ρήγαϊνας. Σύμφωνα με αυτή το έχτισε μια όμορφη κυρά, η Ρήγαϊνα, η οποία όμως είχε κακή καρδιά και βασάνιζε τους εργάτες. Όταν τελείωσε η κατασκευή τους διέταξε τους στρατιώτες της να πετάξουν στον γκρεμό τους εργάτες για να μην αποκαλύψουν τα μυστικά του κάστρου, όπως κι έγινε.

Μαρία Κήη, Γ' 3

Μαρτυρίες

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974

Πετακτήκαμε από τα κρεβάτια μας. Τι έγινε; Γιατί τσιρίζουν οι σειρήνες; Οι Τούρκοι. Σκότωσαν τους λεβέντες μας στο λιμάνι. Κάποιοι κρύφτηκαν στο κάστρο. Πάρτε το μωρό στο Dome. Εκεί θα μαζευτούμε όλοι...

Πέρασε η ώρα, το ρεύμα κόπηκε, τα χαλασμένα κρέατα μύρισαν από τα κλειστά ψυγεία. Ο παππούς Νίκος προσπάθησε να ψαρέψει ψαράκι να φάνε τα παιδιά. Η γιαγιά Έλλη ξεγλύστρισε για να πάει στα καταστήματά της. Χιλιάδες λίρες σκορπισμένες στον δρόμο. Οι Τούρκοι νόμιζαν ότι οι κυπριακές λίρες άξιζαν τόσο λίγο όσο οι τουρκικές και τις πετούσαν. Οι κόποι μηνών στους δρόμους. Το σπίτι άδειο.

Οι μέρες περνούσαν. Η ζωή στο Dome έγινε καθημερινότητα. Τα ρούχα τα πλέναμε και τα φορούσαμε. Ακόμη ήμασταν με τα ρούχα της πρώτης μέρας. Τα Ηνωμένα Έθνη επέτρεπαν στη γιαγιά Μαίρη να στέλνει μόνο φαγητό σκόνη για βρέφη. Απαγόρευαν αυστηρά να στέλνουν εφημερίδες στους εγκλωβισμένους. Κάποιοι μια μέρα έστειλε εφημερίδα και τότε απαγόρευσαν και το γάλα...

Σεπτέμβριος 1975 — Ο παππούς Νίκος αρρώστησε. Τα Ηνωμένα Έθνη ήθελαν να τον διώξουν. Ίσως να έπρεπε να πάει στα παιδιά του και στο εγγονάκι του. Να δει τη Νίκη του. Άφησε την αγαπημένη του Κερύνεια και τη γυναίκα του. Νόμιζε ότι κάποτε θα επιστρέψει. Αυτό δεν έγινε ποτέ. Η διεύθυνση του στην Οδό Ελλάδος 84, Κερύνεια ήταν η τελευταία του. Οποιαδήποτε άλλη οδός γι' αυτόν ήταν προσωρινή. Ως το τέλος. Η ψυχή του σίγουρα κάθεται στο κέντρο του παππού Τσιανάκκα στο λιμανάκι, πίνει ούισκι με πάγο και βλέπει το κάστρο της Κερύνειας του. Της Κερύνειας μας!

Ιωάννης Χατζαντωνάς, Γ' 1

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ – ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΣ 1974

Ο Θεός μου, Παναγιώτης Αχιλλέως, γεννημένος στην Πάνω Ζώδια στις 21 Νοεμβρίου 1955, ήταν παιδί του Γιώργου και της Παρασκευής Αχιλλέως. Ανύπαντρος, διέμενε με τους γονείς του μέχρι και τον Ιούλιο του 1973 που κατατάχθηκε στην Εθνική Φρουρά για να εκπληρώσει την στρατιωτική του θητεία. Κατά την κατάταξή του στις τάξεις της Εθνικής Φρουράς επέλεξε ως δόκιμος αξιωματικός. Ακριβώς έναν χρόνο μετά, η εισβολή τον βρήκε να υπηρετεί ως δόκιμος ανθυπολοχαγός του 281 Τ.Π. με έδρα τη Μύρτου.

Μετά την έναρξη της Τουρκικής εισβολής το 281ο Τάγμα Πεζικού, έλαβε οδηγίες και μετακινήθηκε στις περιοχές Αγριδάκι, Λάρνακα της Λαπήθου, Σύσκληπο και Άγιο Ερμόλαο, όπου κατέλαβε θέσεις μάχης για να αντιμετωπίσει τους Τούρκους εισβολείς. Οι τουρκικές μεραρχίες επιτίθονταν με βαριά όπλα, άρματα, αεροπορία και πυροβολικό. Οι μάχες ήταν σφοδρές και άνισες αλλά το 281ο Τ.Π. κράτησε τις θέσεις του και παρέμεινε αμυνόμενο μέχρι και τις 15 Αυγούστου 1974. Το 281ο Τ.Π. δεχόταν συνεχείς επιθέσεις και οι θέσεις άμυνας σφυροκοπούνταν από ξηρά και αέρα.

Η 14η Αυγούστου βρήκε τον δόκιμο ανθυπολοχαγό, Παναγιώτη Αχιλλέως, στην περιοχή του Αγίου Ερμούλαου με την ομάδα του που αποτελούνταν από 8 άτομα. Εκείνη τη μέρα οι Τούρκοι, παραβιάζοντας την εκεχειρία, εξαπέλυσαν σφοδρή επίθεση κατά των αμυνόμενων δυνάμεων της Εθνικής Φρουράς με βαρέα όπλα και υποστηριζόμενοι από πολεμική αεροπορία. Λόγω της υπεροχής του εχθρού σε έμφυχο και άψυχο υλικό διατάχθηκε η υποχώρηση των δυνάμεων της Εθνικής Φρουράς από την περιοχή για να αποφύγουν την περικύκλωση από τον εχθρό. Κατά την οπισθοχώρηση η ομάδα του Παναγιώτη Αχιλλέως βρήκε καταφύγιο στο χωριό Κυρά Μόρφου.

Στις 2:30 της 15ης Αυγούστου δύο μέλη της ομάδας του Παναγιώτη μετέβησαν στο χωριό Κυρά Μόρφου για να πάρουν προμήθειες. Το χωριό όμως είχε ήδη καταληφθεί από Τούρκους και οι δύο συνελήφθησαν κατά την είσοδό τους και αφού τους έδεσαν τα μάτια τους οδήγησαν σε άγνωστο μέρος. Από τότε η τύχη των 7 από τους 8 της ομάδας του Παναγιώτη αγνοείται. Ένας εκ των δύο που πιάστηκαν αιχμάλωτοι κατά την είσοδό τους στο χωριό και είχε μεταφερθεί στην Τουρκία, αφέθηκε ελεύθερος από τους Τούρκους στις 28 Οκτωβρίου 1974.

Μετά από αρκετά χρόνια προσμονής για επιστροφή του θείου μου, έγινε ανεύρεση των οστών του σε ομαδικό τάφο στο χωριό Μάσσαρι το 2013. Η ταυτοποίησή του έγινε με την μέθοδο του D.N.A. Τα λείψανά του παραδόθηκαν στους δικούς τους και τάφηκε στις 28 Μαΐου 2017 με τις αρμόζουσες τιμές στον Τύμβο Μακεδονίτισσας μαζί με άλλους ήρωες μας που πολέμησαν για την ελευθερία της πατρίδας μας. Όμως η ψυχή του και το βλέμμα του είναι για πάντα στην αγαπημένη μας Μόρφου, εκεί που έχει πέσει εν μέσω της μάχης που έδωσε με συμπολεμιστές τους για να κρατήσουν την Κύπρο ακέραιη από τους Τούρκους εισβολείς.

Ελίζ Παναγιώτου, Γ' 3

Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟ ΞΑΔΕΛΦΟ ΤΗΣ

Τίποτα δεν προμηνούσε το τι θα ακολουθούσε εκείνο το μαύρο καλοκαίρι του 1974. Ο Ιούλιος είχε ήδη μπει πολύ ζεστός και όλος ο κόσμος προετοιμαζόταν να βρει λίγη δροσιά στα καταγάλανα νερά της θάλασσας της Κερύνειας, να περπατήσει στην χρυσή αμμουδιά της Αμμοχώστου. Κι όμως κάποιοι άμυαλοι έκαμαν πραξικόπημα και προσπάθησαν να διώξουν τον εκλεγμένο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι εχθροί που χρόνια έψαχναν την αφορμή να εισβάλουν στο νησί μας βρήκαν τώρα την ευκαιρία να το κάνουν.

Ο Κυριάκος, ξάδελφός μου από το χωριό Μια Μηλιά, ένα χωριό πολύ κοντά στην Λευκωσία, είχε μόλις τελειώσει τις σπουδές του στην Αθήνα και εργαζόταν ήδη σε μια μεγάλη εταιρεία στην Κύπρο. Ήταν πολύ χαρούμενος και απολάμβανε τη νέα του ζωή, ώπου ήρθε εκείνο το μαύρο πρωινό της 20ης Ιουλίου. Ένα τρομερό βουητό ξύπνησε τον κόσμο από τα χαράματα. Ο ουρανός της Μιας Μηλιάς είχε γεμίσει από αλεξίπτωτα, ηχούσαν οι σειρήνες και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου ανάγγελλε την εισβολή των τούρκικων στρατευμάτων στο νησί μας και καλούσε τους στρατεύσιμους άνδρες της Κύπρου να καταταγούν στις μονάδες τους για να αντιμετωπίσουν την τρομερή απειλή.

Ο Κυριάκος, Κούλλης όπως τον φώναζαν οι δικοί και οι φίλοι του, έτρεξε μαζί με τα δύο αδέρφια του και τον άνδρα της αδελφής του από τους πρώτους στο κάλεσμα της πατρίδας. Ο Κούλλης έφεδρος ανθυπολοχαγός της 33ης μοίρας καταδρομών στάλθηκε αμέσως στην Κερύνεια. Έληξε η πρώτη εισβολή, έγινε εκχειρία, δηλαδή σημειώθηκε κατάπαυση του πυρός. Μετά έγινε η δεύτερη εισβολή τον Αύγουστο και στην συνέχεια έγινε συμφωνία για εκχειρία. Η ζωή στην Κύπρο δεν ήταν ξανά η ίδια. Οι κατακτητές ξεριζώσαν σχεδόν το 1/3 του πληθυσμού της Κύπρου από τα σπίτια τους, τους έκαναν πρόσφυγες. Σκότωσαν χιλιάδες κόσμο και εκατοντάδες αιχμάλωτους, τους πήραν στην

Τουρκία στις φυλακές των Αδάνων. Το πιο τραγικό όμως ήταν οι αγνοούμενοι για τους οποίους δε μάθαμε ποτέ τι απέγιναν. Η λέξη “αγνοούμενοι” μπήκε στο λεξιλόγιό μας εννοώντας τα παιδιά μας που αγνοείται η τύχη τους. Πολλά από τα παιδιά γυρίζουν από τον πόλεμο και άλλα παιδιά που ήταν αιχμάλωτοι μετά από συμφωνία γύρισαν πίσω στα σπίτια τους.

Άδικα περιμέναμε τον Κούλλη να γυρίσει πίσω... Αρχίσαμε να ψάχνουμε, να ρωτούμε αν κάποιος τον είδε, αν είχε κάτι να μας πει για την τύχη του. Οι γονείς του, Αριστείδης και Αναστού, τραγικές φιγούρες έτρεχαν όπου άκουαν ότι κάποιοι αιχμάλωτος ερχόνταν πίσω να ρωτήσουν με μια κρυφή ελπίδα να μάθουν αν ο γιος τους είναι καλά, μάταια όμως μαθαίνουν κάποιες σκορπισμένες και αντιφατικές πληροφορίες.

Στο τέλος, κάποια γυναίκα από την Κερύνεια μας είπε ότι ο Κούλλης μαζί με τρία άλλα παιδιά και τους δυο γιους της έμειναν κρυμμένοι σπίτι της στην κατεχόμενη πια Κερύνεια για μια βδομάδα. Έπρεπε να βρουν τρόπο να δραπέτευσουν. Όταν κάποια στιγμή είδαν ένα αυτοκίνητο έξω από το σπίτι και μέσα ήταν στρατιώτες με μπλε περέ, οι εγκλωβισμένοι νόμισαν ότι ήταν άνδρες των Ηνωμένων Εθνών και αποφάσισαν να παραδοθούν. Τραγικό λάθος! Επρόκειτο για τούρκους στρατιώτες. Μόλις είδαν τους δικούς μας στρατιώτες άρχισαν να τους κτυπούν αλύπητα. Μετά πήραν τους πέντε στρατιώτες και εξαφανίστηκαν. Από τότε δεν τους είδε κανείς!

Ψάχνοντας και ρωτώντας, οι τραγικοί γονείς, έμαθαν από κάποιον αιχμάλωτο που αφέθηκε ελεύθερος, όταν ήταν στα Άδανα της Τουρκίας πάνω στον τοίχο δίπλα από το κρεβάτι του έβλεπε γραμμένο «Κούλλης Αριστείδη, Μια Μηλιά». Δεν ξέρω αν αυτό έδινε ελπίδα ή απογοήτευση στους γονείς και τα αδέρφια του. Ο θείος Αριστείδης, ο μελίσχιος άνθρωπος με το γλυκό χαμόγελο και το ροδαλό πρόσωπο, πέθανε σε πέντε χρόνια από λευχαιμία. Η Αναστού,

η δυναμική γυναίκα, σε λίγα χρόνια έφυγε και αυτή από τη ζωή νικημένη από τον καρκίνο χωρίς να μάθει τι έγινε ο πολυαγαπημένος της γιος. Ίσως και οι δύο βιάστηκαν να φύγουν με την ελπίδα να βρουν εκεί που πήγαν τον Κούλλη. Πράγματι, εκείνοι τον βρήκαν πολύ πιο γρήγορα από εμάς. Πριν έναν μήνα η επιτροπή αγνοουμένων μας ειδοποίησε ότι ταυτοποιήθηκαν τα κόκκαλα του ξαδελφού μου με την μέθοδο του DNA. Έχουν βρεθεί θαμμένα μαζί με τους άλλους τέσσερις νέους που είχαν συλληφθεί και δολοφονηθεί άνανδρα από τον εχθρό σε ένα χωριό του Πενταδακτύλου.

Η κηδεία του έγινε έστω και τόσο καθυστερημένα στη Μακεδονίτισσα, Λευκωσίας όπου ζουν τώρα τα αδέρφια του με τις οικογένειές τους. Στην κηδεία παρευρέθηκαν σχεδόν όλοι οι κάτοικοι του χωριού Μια Μηλιά. Πολλή θλίψη, μεγάλη συγκίνηση για τον Κούλλη, για το κατεχόμενο χωριό μας, για τα χρόνια που πέρασαν και άφησαν αρκετά σημάδια στα πρόσωπα των συγχωριανών. Στη ομιλία που ακολούθησε μάθαμε πράγματα για τον Κούλλη που εμείς οι μικρότεροι δεν γνωρίζαμε, μάθαμε για το πόσο καλосυνάτος ήταν, πόσο αγαπούσε τους φίλους του, πόσο αγαπούσε το ποδόσφαιρο και γενικότερα τον αθλητισμό.

Ο διαπραγματευτής της Κύπρου για την λύση του Κυπριακού ήταν ο κύριος ομιλητής. Ήταν παιδικός φίλος με τον ξάδελφό μου καθώς ήταν γείτονες στην Μια Μηλιά. Παρέδωσε στην αδελφή του το παράσημο ανδρείας που του απένειμε η πατρίδα.

Ο Κούλλης, ο αγαπημένος τους αδερφός ήρθε πίσω μέσα σ’ ένα μικρό κουτί σκεπασμένο με τη σημαία της πατρίδας μας. Έτσι γράφτηκε ο τραγικός επίλογος της ύπαρξης ενός νέου που αγαπούσε τη ζωή, το χωριό του, την πατρίδα του και που θυσιάστηκε για αυτή.

Θέα Γρηγορίου, Γ΄3

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥ-ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 74΄

Θέα:Τι έγινε το 1974 παππού;

Παππούς: Το 1974 οι Τούρκοι εισέβαλαν στην Κύπρο και κατέλαβαν το μισό νησί.

Θέα: Πόσο χρονών ήσουν παππού το 1974;

Παππούς: Το 1974 ήμουν 26 χρονών.

Θέα: Τι έκανες στον πόλεμο παππού;

Παππούς: Το τραγικό εκείνο πρωινό, το ραδιόφωνο ανήγγελε την τουρκική εισβολή στο νησί μας και καλούσε όλους τους στρατεύσιμους νέους να παρουσιαστούν στη μονάδα τους. Τότε εγώ μαζί με άλλους ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμα της πατρίδας μας και πήγαμε στο πλησιέστερο στρατόπεδο. Εκεί, μας έδωσαν στρατιωτική στολή, άρβυλα και από ένα τυφέκιο τύπου Μαρτίνι. Ανεβήκαμε πάνω στα φορτηγά και μας οδήγησαν στο χωριό Άγιος Ερμόλαος. Ο Άγιος Ερμόλαος γειτονεύει με τα τούρκικα χωριά Φώττα, Κρινή και Πιλέρι. Τα χωριά αυτά είναι στους πρόποδες του Αγίου Ιλαρίωνα στον Πενταδάκτυλο.

Θέα: Τι κάνατε εκεί;

Παππούς: Όταν φτάσαμε στην περιοχή αυτή, ήταν η ώρα 8 την νύκτα και επικρατούσε σκοτάδι. Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής έφευγαν γρήγορα, γρήγορα διότι οι τούρκοι στρατιώτες πλησίαζαν στην περιοχή. Τελικά μείναμε στο χωριό Άγιος Ερμόλαος μόνοι μας όπου επικρατούσε βαθύ σκοτάδι και φόβος. Στη συνέχεια ήρθαν οδηγίες από τη Λευκωσία να επιτεθούμε στα τούρκικα χωριά που ανέφερα πιο πάνω. Ο αξιωματικός μας, κύριος Τάκης Τσαγγάρης, μας είπε να μην επιτεθούμε τη νύκτα διότι δε γνωρίζαμε την περιοχή. Όλη νύκτα ήμασταν άγρυπνοι φοβούμενοι μην τυχόν και μας επιτεθούν οι τούρκοι.

Όταν ξημέρωσε μας έδωσαν οδηγίες να καταλάβουμε ένα φυλάκιο των τούρκων που ονομαζόταν Καλαμπάκι. Μετά από σκληρή μάχη καταφέραμε να πάρουμε το φυλάκιο από τους τούρκους. Στη συνέχεια, μας έδωσαν οδηγίες να μεταφέρουμε πυρομαχικά σε Δύναμη Καταδρομών. Ξεκινήσαμε με τα βαριά πυρομαχικά και με κόπο προσπαθήσαμε να κατεβούμε το βουνό. Ενώ ήμασταν στους πρόποδες του βουνού, γέμισε ο ουρανός με τούρκικα αεροπλάνα τα οποία άρχισαν να ρίχνουν βόμβες

και σφαίρες με το πολυβόλο. Εμείς προσπαθήσαμε να καλυφθούμε κάτω από τους θάμνους ή μέσα σε λακκούφες που υπήρχαν στο βουνό.

Πολλοί συναδέλφοι μας σκοτώθηκαν. Οι υπόλοιποι καταφέραμε να επιστρέψουμε πίσω στο φυλάκιο Καλαμπάκι. Εκεί μείναμε 2-3 ώρες να ξεκουραστούμε και γύρω στις 4 το απόγευμα μας διέταξαν να επιστρέψουμε στη βάση μας στον Άγιο Ερμόλαο. Δεν πέρασαν δέκα λεπτά αφότου εγκαταλείψαμε το φυλάκιο και είδαμε τέσσερα τούρκικα αεροπλάνα. Εγώ αμέσως φώναξα στους συντρόφους μου να τρέξουμε και να προφυλαχτούμε στο διπλανό χωράφι που ήταν γεμάτο με ελιές.

Ένας φίλος μου, που τον έλεγαν Τάκη, μας φώναξε να ξαπλώσουμε εκεί που ήμαστε γιατί δεν προλαβαίναμε να πάμε στο χωράφι με τις ελιές. Η απόφαση να μείνουμε εκεί που ήμασταν μας έσωσε την ζωή διότι οι τούρκοι πιλότοι βομβάρδισαν το ελίοχωρι πιστεύοντας ότι υπήρχαν εκεί στρατιώτες. Κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών που διέρκησαν περίπου τρεις ώρες ήμουν ξαπλωμένος μπρούμυτα στο έδαφος και παρακαλούσα τον Θεό εάν με χτυπήσει σφαίρα να με βρει στην καρδιά για να πεθάνω άμεσα και να μην υποφέρω αβοήθητος.

Ο φίλος μου ο Τάκης, ο οποίος διέθετε χιούμορ, είχε ξαπλώσει ανάσκελα βλέποντας τον ουρανό και τα αεροπλάνα. Θυμάμαι ότι έκανε το εξής σχόλιο στην ερώτησή μου «γιατί έπεσες ανάσκελα;» Μου απάντησε ότι εάν τον έβρισκε η σφαίρα δεν είχε σημασία αν τον έβρισκε από μπροστά ή από πίσω. Τελικά σταμάτησαν οι βομβαρδισμοί και γύρω στις 7 το βράδυ και επιστρέψαμε πίσω στην βάση μας στον Άγιο Ερμόλαο.

Εγώ τότε επισκέφθηκα το πρόχειρο ιατρείο του λόχου μας διότι στραμπουλήξα το πόδι μου και φούσκωσε. Εκεί, συνάντησα έναν φίλο μου γιατρό ο οποίος για καλή μου τύχη μου ανέθεσε να μεταφέρω με αυτοκίνητο τους τραυματίες στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και έτσι μου γλύτωσε τη ζωή διότι οι τούρκοι κατέλαβαν τον Άγιον Ερμόλαο και σκότωσαν ή αιχμαλώτισαν τους συντρόφους μου. Αυτή ήταν η συμμετοχή μου στην εισβολή των τούρκων στο νησί μας το 1974.

Θέα Γρηγορίου, Γ΄3

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ 1974

Στις 14 Αυγούστου 1974 οι Τούρκοι μπήκαν στο χωριό μας, την Άσσια, κοντά στο μεσημέρι. Τα τανκς μπήκαν στους δρόμους του χωριού, με σκοπό να τους αναγκάσουν να φύγουν. Πολλοί κάτοικοι όμως εγκλωβίστηκαν στο χωριό. Οι Τούρκοι τους μάζεψαν όλους στην αυλή του σχολείου. Εκεί ξεχώρισαν τους άντρες από τις γυναίκες και τα παιδιά. Τους άντρες τους έστειλαν στο γκαράζ Παυλίδη στη Λευκωσία. Από αυτούς γύρω στα 80 άτομα τους σκότωσαν σε μια περιοχή λίγο έξω από το χωριό και τους πέταξαν μέσα σε πηγάδια.

Η οικογένειά μου κατάφερε να φύγει μέσα από τα χωράφια και να γλιτώσει. Ακολουθώντας τα χιλιάδες αυτοκίνητα φορτωμένα με πρόσφυγες από όλα τα μέρη της Κύπρου, καταλήξαμε στο χωριό Ξυλοφάγου, στο σπίτι της ξαδελφής του πατέρα μου. Εκεί μέναμε γύρω στα 30 άτομα, σε ένα σπίτι που χωρούσε 5-6 άτομα.

Κοιμόμασταν όλοι στο πάτωμα με ένα σεντόνι. Οι γυναίκες ζύμωναν κάθε μέρα ψωμί για να έχουμε να φάμε με τα όσπρια ή το πλιγούρι, που ήταν τα μόνα διαθέσιμα φαγητά.

Την τρίτη μέρα που ήμασταν εκεί διαδόθηκε ότι έρχονταν οι Τούρκοι. Φύγαμε άρον άρον και διανυκτερεύσαμε σε περιοχή της βάσης Δεκέλειας, στα χωράφια. Την επόμενη μέρα επιστρέψαμε πίσω στο Ξυλοφάγου. Τις επόμενες μέρες ο πατέρας μου έψαχνε την οικογένειά του αδελφού του. Τους βρήκαμε στο δασάκι της Άχνας να μένουν μέσα στο λεωφορείο του θείου μου. Θέλοντας να είναι όλη η οικογένεια μαζί πήγαμε στην Ξυλοτύμπου σε ένα μικρό δωμάτιο. Εκεί μείναμε για 10 μέρες. Στη συνέχεια ήρθαμε στη Λευκωσία και ζήσαμε για έναν μήνα σε ένα μισοτελειωμένο σπίτι. Αργότερα ο πατέρας μου ενοίκιασε διαμέρισμα.

Σήμερα ζούμε στη Λευκωσία και περιμένουμε να ξαναγυρίσουμε στο αγαπημένο μας χωριό την Άσσια.

(Μαρτυρία από τον πατέρα μου Δημήτρη Καφά)

Γιώργος Καφάς, Γ΄1

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΤΖΙΑΡΟΣ – ΠΕΣΟΝΤΑΣ 1974

Κατά τη δεύτερη φάση της Τουρκικής εισβολής που ξεκίνησε στις 14 Αυγούστου 1974, το χωριό Ζώδια εγκαταλήφθηκε από τους κατοίκους του στις 16 Αυγούστου 1974. Συγκεκριμένα, την 17η Αυγούστου μπήκαν στο χωριό Ζώδια τα πρώτα Τουρκικά στρατεύματα.

Ο θείος μου, Γιώργος Πάντζιαρος, πολέμησε κατά τις πρώτες κρίσιμες μέρες της εισβολής. Προηγήθηκε η κατάταξή του στην Εθνική Φρουρά. Δεχόμενος με περηφάνια το κάλεσμα της πατρίδας, κατατάχθηκε ως έφεδρος στρατιώτης στο 321ο Τάγμα Επιστρατεύσεως.

Ο Γιώργος Πάντζιαρος έπεσε μαχόμενος δεχόμενος θανάσιμο κτύπημα στην κοιλιακή χώρα στις 20 Ιουλίου 1974 στην περιοχή του χωριού Καζίβερα, που βρίσκεται κοντά στην Μόρφου. Ήταν επιτιθέμενος στην πρώτη γραμμή μαζί με τους εφέδρους συμπολεμιστές του που αποτελούσαν τους λόχους του Τάγματος του. Στην ίδια μάχη πολέμησε και έπεσε μαχόμενος και ο Διοικητής του 321 Τάγματος Επιστρατεύσεως, Χρήστος Φώτη προσπαθώντας να εμψυχώσει τους στρατιώτες του για να προχωρήσουν.

Εκείνες τις τραγικές και συνάμα πολύ δύσκολες μέρες, η ταφή του ηρωικά πεσόντος Γιώργου Πάντζιαρου έγινε με συνοπτικές διαδικασίες που δεν αποτιεί φόρο τιμής στους ήρωες μας. Τάφηκε σε ομαδικό τάφο στις 21 Ιουλίου 1974 στο κοιμητήριο της Μόρφου και σαν αποτέλεσμα, τα λείψανά του δεν παραδόθηκαν ποτέ στους δικούς του. Ακόμα πιο τραγικό είναι το γεγονός ότι οι γονείς του Χρήστος και Ελένη ενημερώθηκαν για τον θάνατό του στις 27 Ιουλίου 1974 από τον ιερέα της Μόρφου, αφού είχε ήδη ταφεί.

Το ατομικό κενοτάφιο του πεσόντα Γιώργου Πάντζιαρου βρίσκεται στον Τύμβο Μακεδονίτισσας με πολλούς άλλους ήρωες μας που πολέμησαν για την ελευθερία της πατρίδας μας. Όμως η ψυχή του και το βλέμμα του είναι για πάντα στην αγαπημένη μας Μόρφου, εκεί που έχει πέσει εν μέσω της μάχης που έδωσε με συμπολεμιστές τους για να κρατήσουν την Κύπρο αθέρα από τους Τούρκους εισβολείς.

Ελίζ Παναγιώτου, Γ΄3

ΠΑΝΑΓΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΤΡΟΦΟΥΣΑ, ΠΑΛΑΙΚΥΘΡΟ

Στο χωριό μου, το Παλαίκυθρο, ζούσαμε μαζί Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι. Είχα φίλες Τ/Κ παίζαμε, πηγαίναμε στα σπίτια τους, πηγαίναμε στους γάμους, έρχονταν στους δικούς μας και περνούσαμε πολύ ωραία. Μιλούσαν Ελληνικά και όχι Τουρκικά. Μια φορά μια Τ/Κ, θυμούμαι, πέθανε όταν γεννούσε και το παιδάκι έζησε. Η γιαγιά του νεογέννητου ήρθε στην μητέρα μου την Παναγιώτα και ήταν πολύ λυπημένη αφού δεν ήξερε τι να κάνει. Δεν είχε γάλα να ταΐσει το μωρό. Η μητέρα μου, μετά που μίλησε με τον Πάτερ, της είπε να φέρει το μεσοφόρι της και να το κρεμάσουν στη εκκλησία του χωριού της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας, να το ευλογήσει ο Πάτερ άλλα για να γίνει πρέπει να πιστέψει η ίδια. Μετά από 3 μέρες, το πήρε πίσω από την εκκλησία και όταν το φόρεσε είχε γάλα και τάισε το νεογέννητο.

*Χρυστάλλα Καρακώστα, Παλαίκυθρο.
Αριάνα Ανδρέου, Ευαγγελία Παπαστυλιανού, Γ1*

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ

Ο Σωτήρης Σπύρου Σολωμού από Καραβά, ο γιος της αδελφής μου Νίκης, την ημέρα της εισβολής άκουσε στο ραδιόφωνο ότι είχε γενική επιστράτευση και πήγε στην Αχειροποιήτου στην μονάδα του, μαζί με 4 φίλους του για πάρει όπλο να πολεμήσει. Εκεί τους είπαν ότι δεν έχουν τίποτα υλικά και να πάνε στην Κερύνεια. Πήγαν στην Κερύνεια και τους είπαν να επιστρέψουν πίσω στην μονάδα τους. Στην επιστροφή τους στο Πέντε Μίλι τους είπαν πως είχε Τούρκους πιο κάτω στο δρόμο κι έτσι αποφάσισαν να περάσουν από τα χωράφια με τις τερατοίσιες. Δυστυχώς εκεί υπήρχαν Τούρκοι και άρχισαν να τους πυροβολούν. Ήταν η τελευταία μέρα που τον είδαμε και ακόμα είναι αγνοούμενος.

*Ανδρέας Παγδατής, Καραβά.
Αριάνα Ανδρέου, Ευαγγελία Παπαστυλιανού, Γ1*

Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΟΥ `74

Την ημέρα της εισβολής ήμασταν στο σπίτι μας στο Παλαίκυθρο. Ξυπνήσαμε από τους ήχους των σειρήνων και των πυροβολισμών. Οι περισσότεροι συγχωριανοί έφυγαν αλλά εμείς θέλαμε να μείνουμε στο σπίτι μας. Μετά από λίγες ώρες άρχισαν να έρχονται οι Τούρκοι στρατιώτες και μας κτυπούσαν την πόρτα. Ο πατέρας μου, Μιχαήλ Καρακώστας, μας έλεγε να είμαστε ήσυχες. Τους μιλούσε στα Τουρκικά αφού γνώριζε την γλώσσα και οι στρατιώτες νόμιζαν ότι ήμασταν Τ/Κ και δεν μας ενοχλούσαν. Μείναμε 8 μέρες στο σπίτι μας με πολλές δυσκολίες, φόβο και λίγο φαγητό. Μετά από απόφαση των Ελληνοκυπρίων, Τούρκων και Ηνωμένων Εθνών μας πήραν, μαζί με ακόμα 1000 περίπου άτομα από τα γύρω χωριά, στο χωριό Βόνη. Εκεί χώρισαν τους άνδρες και τους πήραν στην εκκλησία, και τις γυναίκες με τα παιδιά στο σχολειό. Μείναμε εκεί εγκλωβισμένοι για 3 μήνες. Επειδή ο πατέρας μου και η μητέρα μου ήταν άρρωστοι καταφέραμε και φύγαμε από τους πρώτους με λεωφορεία των ΟΗΕ. Έτσι μετά από 3 μήνες ήρθαμε στις ελεύθερες περιοχές

*Χρυστάλλα Καρακώστα, Παλαίκυθρο
Αριάνα Ανδρέου, Ευαγγελία Παπαστυλιανού, Γ1*

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥ ΠΑΝΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ

Ερώτηση: Πού ήσασταν την ώρα της εισβολής;

Απάντηση: Την ώρα της εισβολής ήμασταν διακοπές στην Αμμόχωστο.

Ερώτηση: Πώς καταλάβατε ότι γινόταν εισβολή;

Απάντηση: Το καταλάβαμε όταν ακούσαμε τα τουρκικά αεροπλάνα να πετούν από πάνω μας.

Ερώτηση: Τι κάνατε όταν καταλάβατε ότι έκαναν εισβολή οι Τούρκοι;

Απάντηση: Φοβηθήκαμε και τρέξαμε να κρυφτούμε.

Ερώτηση: Πού κρυφτήκατε;

Απάντηση: Κρυφτήκαμε στο υπόγειο της πολυκατοικίας που μέναμε.

Ερώτηση: Έχετε φίλους ή συγγενείς που πολέμησαν;

Απάντηση: Έχουμε συγγενείς που πολέμησαν.

Ερώτηση: Έχετε φίλους ή συγγενείς που σκοτώθηκαν ;

Απάντηση: Έχουμε θείους και ξαδέλφια που πολέμησαν και σκοτώθηκαν.

Αλέξανδρος Μεσσίτης, Γ΄3

Θρύγοι και Παραδόσεις

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΤΡΥΠΗΤΗΣ

Η Τρυπητή είναι μια πολύ πολύ στενή οδός που οδηγεί στο λιμανάκι της Κερύνειας. Είναι βασικά ένα στενοσόκακο και ήταν αγαπητό στους Κερυνειώτες και ιδιαίτερα στους πισιρικάδες και τις νεαρές κοπέλες, επειδή ήταν ένα πολύ δροσερό μέρος της πόλης όπου συνήθιζαν να ξαπλώνουν στα πλακάκια της και να περνάνε από εκεί τα κορίτσια.

Σύμφωνα με την παράδοση, όποιος περνούσε από την Τρυπητή και ήταν εργένης, θα παντρευόταν Κερυνειώτισσα και θα έμενε στην Κερύνεια.

Ακόμα και ο μυθιστοριογράφος Στρατής Μυριβήλης όταν επισκέφθηκε την Κερύνεια, εντυπωσιάστηκε από την Τρυπητή και έγραψε το ακόλουθο:

Η ΡΗΓΑΙΝΑ

Η Ρήγαινα είναι μια μεσαιωνική βασίλισσα και γυναίκα – θρύλος της Κύπρου. Είναι τόσο γνωστή που τη συναντάμε σ' όλους τους θρύλους και τις παραδόσεις του νησιού. Την περιγράφουν ως πανέμορφη κυρά, καλόκαρδη κάποιες φορές, ενώ κάποιες άλλες κακιά, σκληρή και ανελέητη με τους ντόπιους. Ως πολεμίστρια που είναι, οχυρώνεται στο κάστρο της και οι εχθροί μόνο με δόλο μπορούν να τη νικήσουν. Έχει πολλά πλούτη και κρυμμένους θησαυρούς που πολλοί προσπάθησαν να βρουν αλλά δεν τα κατάφεραν. Για παράδειγμα, στο Τρίκωμο η τοπική παράδοση λέει πως η Ρήγαινα έκρυψε το θησαυρό της για να μην πέσει στα χέρια των εχθρών. Ο θρόνος, το παλάτι και τα λουτρά της υπάρχουν σε πολλά μέρη. Κατοικεί σε πύργους ή απόμερες σπηλιές ή στα απόκρημνα κάστρα του Πενταδάκτυλου. Τα τρία κάστρα του Πενταδάκτυλου που είναι αυτά του Αγί-

«η Κερύνεια έχει μόλις 3000 κατοίκους. και όμως είναι μια μικρούλα πόλις. τα ξενοδοχεία της θα τιμούσαν την Αθήνα. γοητευτικοί οι περίπατοί της, το γραφικό λιμανάκι της, το ωραιότατο κάστρο της, οι ακρογιαλιές για τα μπάνια, οι παλαιοί δρόμοι της, οι τόσο γραφικοί. ένας απ' αυτούς, στενός-στενός είναι η τρυπητή. όποιος τον περάσει, αν είναι «σκάπουλλος», ήγουν (=δηλαδή) εργένης, παντρεύεται στην Κερύνεια. εγώ δεν είμαι σκάπουλλος, και έτσι την σκαπουλάρισα εύκολα...»

Δανάη Μιχαηλίδου, Γ΄1

ου Ιλαρίωνα, της Καντάρας και το Βουφαβέντο έχουν την ίδια παράδοση. Σύμφωνα με αυτή, η Ρήγαινα είχε βάλει τους εργάτες να κουβαλήσουν τις πέτρες από τον κάμπο στις απόκρημνες κορφές για την κατασκευή του κάστρου. Όταν οι εργάτες τέλειωσαν, τους πέταξε στο γκρεμό για να μην αποκαλύψουν κανένα από τα μυστικά του. Η ίδια έχει σχέση ακόμα με πολλά μεσαιωνικά κτίρια, αρχαία ερείπια, κτίσματα εκκλησιών, ζωκλήσια, πηγές, ποτάμια, χωριά (όπως το χωριό Κυρά της περιφέρειας Μόρφου που πήρε το όνομά της), βουνά και κάμπους. Υπάρχουν όμως και θρύλοι που τη θέλουν να έχει σχέση με ρηγάδες, πολεμιστές και με τον ίδιο τον Διγενή Ακρίτα.

Λυδία Παπαδημητρίου, Γ΄2

Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

Ο Διγενής Ακρίτας ήταν ένας θρυλικός βυζαντινός ήρωας, ο πιο αντρωμένος απ' όλους τους Ακρίτες και φύλακας των συνόρων του Βυζαντίου. Πάλεψε με άγρια θηρία, προστάτεψε το λαό από το άδικο και πολέμησε τους Σαρακινούς. Ανίκητος καθώς ήταν τον έτρεμαν οι Σαρακινοί στα βουνά της Μ. Ασίας. Κάποια στιγμή, ένας Σαρακηνός στην προσπάθειά του να του ξεφύγει, αφού δεν μπορούσε να τον νικήσει, βρέθηκε στην Κύπρο. Ο Διγενής όμως τον είδε που έφευγε και τον κυνήγησε κι εκεί. Φτάνοντας στο

βουνό Πενταδάκτυλος έχασε τα ίχνη του. Προσπάθησε να το περάσει αλλά ήταν δύσκολο. Το βουνό ήταν μαλακό σαν ζυμάρι. Έτσι, για να το περάσει πιάστηκε με το αριστερό του χέρι από την κορυφή και πέταξε από πάνω του. Από τα αποτυπώματα που άφησαν τα δάκτυλα του χεριού του το βουνό πήρε το όνομα Πενταδάκτυλος.

Λυδία Παπαδημητρίου, Γ΄2

Ο ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ

Μια μέρα ένας αντρωμένος Ακρίτης, που ήταν ο τρόμος των Σαρακηνών στα βουνά της Μικράς Ασίας, κυνηγούσε έναν ξακουσμένο στην παλικαριά Σαρακηνό, ο οποίος, νικημένος σε πολλές μονομαχίες από το Διγενή, αποφάσισε να φύγει από τα μέρη εκείνα, γιατί κατάλαβε πως δεν μπορούσε να γλιτώσει από τα χέρια του.

Μπήκε λοιπόν σε ένα καράβι και έβαλε πλήρη για την Κύπρο. Ο Διγενής όμως, τον είδε στη μέση του πελάγους. Αφού κατάλαβε πως ήταν ο Σαρακηνός, αποφάσισε να τον καταδιώξει και στην Κύπρο.

Ο Σαρακηνός αποβιβάστηκε στην ακρογιαλιά της Κερύνειας και προχώρησε κατά την Κυθρέα, με σκοπό να δραςκελίσσει τον κάμπο της Μεσαορίας και να φτάσει στην Αμμόχωστο, για να μπει σε ένα άλλο πλοίο και να πάει στη Συρία. Πίστευε, πως έτσι θα έχανε τα ίχνη του ο Διγενής.

Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ

Ο Διγενής Ακρίτας ήταν ο πιο δυνατός από όλους τους Ακρίτες που φύλαγαν το Βυζάντιο. Όλοι τον φοβόντουσαν στη Μ.Ασία.

Μια μέρα καταδίωκε ένα ξακουσμένο Σαρακηνό τον οποίο είχε νικήσει ήδη πολλές φορές. Ο Σαρακινός αποφάσισε να φύγει γιατί κατάλαβε πως δε θα μπορούσε ποτέ να νικήσει τον Διγενή. Με ένα καϊκι σκέφτηκε να ξεφύγει στη Κύπρο. Ο Διγενής τον είδε μεσοπέλαγα και αποφάσισε να τον καταδιώξει και στην Κύπρο.

Ο Σαρακηνός αποβιβάστηκε στα ακρογιαλίες της Κερύνειας με σκοπό να φτάσει στην Αμμόχωστο και με πλοίο να πάει στη Συρία. Ο Διγενής με ένα

καϊκι έφτασε στα παράλια της Κερύνειας. Μπροστά του βλέπει να ορθώνεται ο Πενταδάκτυλος και να κρύβει τον Σαρακηνό. Το βουνό ήταν μαλακό σαν ζυμάρι γι' αυτό ο Διγενής δεν μπορούσε να περπατήσει πάνω του. Τότε ακουμπά το δεξί του χέρι στο πελώριο κοντάρι του, φουχτώνει με το αριστερό τη κορυφή του βουνού και σαν πουλί πετά πάνω από το βουνό. Με ένα πήδημα βρέθηκε πάνω από την Κυθρέα. Τα πέντε δάκτυλα του χεριού του αποτυπώθηκαν στη μαλακή κορυφή του βουνού και έμειναν τα σημάδια τους εκεί για να δώσουν στο βουνό το όνομα «Πενταδάκτυλος».

Οδυσσέας Οδυσσεώς, Γ΄3

Η ΡΗΓΑΙΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ

Η Ρήγαινα είναι το πιο γνωστό αλλά και το πιο μυστηριώδες πρόσωπο των θρύλων και των παραδόσεων της Κύπρου. Απαντάται παντού, σε κάθε μέρος του νησιού, σχετιζόμενη με αρχαία και μεσαιωνικά οικοδομήματα, με ωραίες τοποθεσίες, σπηλιές και χαλάσματα, πηγές και ποταμούς, εκκλησίες και ζωκλήσια, βουνά και κάμπους, κρυμμένους μυθικούς θησαυρούς. Στις παλαιές ιστορίες σχετίζεται ακόμη με ρηγάδες, με πολεμιστές, με τον ίδιο το Διγενή Ακρίτα κάποτε, και με άλλα επίσης μυστηριώδη πρόσωπα. Εκατοντάδες αρχαία ερείπια, σε πολλά μέρη του νησιού, ανήκουν στη Ρήγαινα, όπως ανήκουν κάμποι και βουνά και, σε τελευταία ανάλυση, ολόκληρη η Κύπρος.

Οι ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά της περίφημης αυτής Ρήγαινας της Κύπρου ποικίλλουν: άλλοτε καλόκαρδη, άλλοτε σκληρή και εκδικητική, άλλοτε μαχητική και αγωνίστρια, άλλοτε πάλι αδύναμη και απροστάτευτη. Είναι όμως πάντοτε υπερβολικά όμορφη, υπερήφανη και ανεξίτηλη. Δεν έχει όνομα και όλοι τη γνωρίζουν ως Ρήγαινα, βασίλισσα δηλαδή. Κατά κανόνα

είναι πολύ πλούσια και έχει κρυμμένους θησαυρούς που πολλοί προσπάθησαν στο παρελθόν να βρουν - αλλά μάταια.

Στη Ρήγαινα αποδίδονται τα κάστρα του Πενταδάκτυλου, Άγιος Ιλαρίωνας, Καντάρας και το Βουφαβέντο. Όλα έχουν την ίδια παράδοση, που λέει ότι η Ρήγαινα είχε βάλει τους εργάτες να κουβαλούν τις πέτρες από τον κάμπο στις απόκρημνες κορφές, ήταν πολύ κακιά και τους βασάνιζε, όταν τελείωσαν το κάστρο τους έριξε στον γκρεμό για να μην αποκαλυφθούν τα μυστικά του κάστρου. Εκεί κατοικούσε η θρυλική Ρήγαινα, η οποία μαζί με το Διγενή Ακρίτα είναι η πιο ξακουστές μυθικές μορφές από τον κυπριακό Μεσαίωνα. Σύμφωνα με το μύθο στο κάστρο του Βουφαβέντο είναι κρυμμένοι σ' ένα δωμάτιο οι θησαυροί της Ρήγαινας και το δωμάτιο αυτό ανοίγει για λίγες στιγμές κάθε Πρωτοχρονιά.

Μελίνα Παπά, Γ΄1

1^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΤΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

«Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: εκπαιδευτικές γέφυρες» ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ «Το αρχαίο καράβι της Κερύνειας»

Στο πλαίσιο του διαχρονικού στόχου «Γνωρίζω, Δεν Ξεχνώ, Διεκδικώ», ξεκινήσαμε ένα ταξίδι γνωριμίας των παιδιών μας με την ιστορία της Κύπρου μας και κυρίως της κατεχόμενης πατρίδας μας. Σκοπός μας ήταν οι μαθητές μας να γνωρίσουν και να νοιαστούν για το εθνικό μας πρόβλημα αλλά και να αναλάβουν δράση.

Μέσα από μια διαδρομή γνωριμίας με τις κατεχόμενες πόλεις και χωριά μας, φτάσαμε στην πανέμορφη Κερύνεια. Το αρχαίο καράβι της δε θα μπορούσε να μη μαγέψει, τόσο εμάς τις εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές μας. Η ανεύρεση και ανέλκυση του οποίου δεν έχει μόνο αρχαιολογική σημασία, αλλά και ιστορική και εθνική σημασία. Μαρτυρεί τους ακατάλυτους από τον χρόνο ή οποιουσδήποτε κατακτητές δεσμούς της Κύπρου με τον Ελληνικό κόσμο και τον ελληνικό πολιτισμό, από την αρχαιότητα και αποτελεί σύμβολο επιστροφής όλων των Κυπρίων στις αγαπημένες τους πόλεις.

Έτσι σχεδιάσαμε μία διαθεματική ενότητα βασισμένη στο αρχαίο αυτό καράβι. Μ' αυτό ταξιδέψαμε μέχρι τη Ρόδο και την Κω, γνωρίζοντας πως το καράβι έχει ιδιαίτερο συμβολισμό καθώς καταδεικνύει μέσα από το πέρασμά του χρόνου, την αδιάρρηκτη σχέση Ελλάδας και Κύπρου.

Ο διαγωνισμός «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: εκπαιδευτικές γέφυρες» ήταν η ευκαιρία που ψάχναμε για να μεταδώσουμε τις γνώσεις και εμπειρίες που αποκτήσαμε. Χωρίς δεύτερη σκέψη αποφασίσαμε να δηλώσουμε συμμετοχή, με απώτερο στόχο να καλλιεργήσουμε εκπαιδευτικές γέφυρες ανάμεσα σε Ελλάδα και Κύπρο και να ενδυναμώσουμε τη μεταξύ μας συνεργασία και επικοινωνία.

Το project «Το Αρχαίο Καράβι της Κερύνειας» υλοποιήθηκε μέσα από τα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας, των Ελληνικών και της Εικαστικής Αγωγής. Έτσι δόθηκε η ευκαιρία στα παιδιά να μάθουν για την ιστορία της Κύπρου, για το εμπόριο που διεξαγόταν στα αρχαία χρόνια αλλά και για τα προϊόντα που εμπορεύονταν. Παράλληλα γνώρισαν νησιά της Ελλάδας και γειτονικές χώρες με τις οποίες διεξαγόταν το εμπόριο στην αρχαιότητα.

Αρχικά οι μαθητές μελέτησαν σχετικά βιβλία και πηγές από το διαδίκτυο, που αφορούσαν στην περιγραφή του καραβιού, τον τρόπο που ανακαλύφθηκε, ανασύρθηκε και συναρμολογήθηκε ξανά από ειδικούς καθώς και για το περιεχόμενο των εμπορευμάτων που μετέφερε πριν ναυαγήσει. Τέλος έφτιαξαν δικά τους κείμενα και ποιήματα.

Ειδικοί επιστήμονες και μελετητές μίλησαν στα παιδιά και τους γονείς τους. Όλοι παρακολούθησαν τις διαλέξεις τους με μεγάλο ενδιαφέρον.

Ο Δρ. Παναγιώτης Τουλιάτος, Ομότιμος Καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, είναι ειδικός επιστήμονας-υπεύθυνος πολλών ερευνητικών προγραμμάτων σχετικά με την αποκατάσταση ιστορικών και μνημειακών κατασκευών και ασχολήθηκε σε βάθος με το καράβι της Κερύνειας. Επισκέφθηκε το σχολείο μας και μίλησε στα παιδιά για το καράβι. Τους έφερε σπάνιες φωτογραφίες και τους εξήγησε σε βάθος λεπτομέρειες που δε βρήκαν στην έρευνα που έκαναν. Παράλληλα τους έδειξε ένα animation το οποίο έδειχνε τον τρόπο ανέλκυσης και καθέλκυσης των αρχαίων καραβιών καθώς και τον τρόπο πλεύσης τους.

Ο κ. Τάκης Νεοφύτου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Ιδρύματος Κερύνεια-Χρυσοκάβα, το οποίο είναι υπεύθυνο για το δεύτερο ομοίωμα του καραβιού: «Κερύνεια-Ελευθερία» καθώς και συγγραφέας του βιβλίου για το αρχαίο ναυάγιο με τίτλο: «Εναλία Οδός» και ταξίδεψε με το «Κερύνεια-Ελευθερία» για 30 μέρες, από την Κύπρο στην Ελλάδα το 2004 κατά τη μεταφορά της Ολυμπιακής Φλόγας, αφηγήθηκε στα παιδιά τις πραγματικές ιστορίες αναφορικά με την ανακάλυψη του ναυαγίου, όπως του τις είχαν διηγηθεί οι πρωταγωνιστές της ανεύρεσής του. Τους μίλησε επίσης και για την εμπειρία του κατά την κατασκευή των ομοιωμάτων Κερύνεια II και Κερύνεια-Ελευθερία.

Ο κ. Γλαύκος Καριόλου, γιος του αείμνηστου Ανδρέα Καριόλου, του δύτη που ανακάλυψε το γνωστό ναυάγιο της Κερύνειας και κυβερνήτης του αρχέγονου πειραματικού σκάφους «ΚΕΡΥΝΕΙΑ-2», είναι σήμερα Εκπαιδευτής Κυβερνήτης του «ΚΕΡΥΝΕΙΑ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ». Ο κ. Καριόλου μίλησε στα παιδιά για τις εμπειρίες του πατέρα του κατά την έρευνα και ανέλκυση του καραβιού καθώς και για μύθους που σχετίζονται με τα αρχαία καράβια και τις γοργόνες.

Αυτά που μάθαμε θελήσαμε να τα παρουσιάσουμε σε άλλους μαθητές, όχι μόνο του σχολείου μας, αλλά και σε μαθητές των Δημοτικών Σχολείων Κω και Ρόδου, αφού τα δύο αυτά νησιά ήταν εμπορικοί σταθμοί του αρχαίου καραβιού.

Μέσω τηλεδιασκέψεων με τα δύο σχολεία κτίσαμε εκπαιδευτικές γέφυρες επικοινωνίας και ανταλλάξαμε πληροφορίες, ποιήματα, τραγούδια και ευχές. Δώσαμε την υπόσχεση ότι οι σχέσεις μας αυτές θα συνεχιστούν και στο μέλλον.

Στη δράση μας είχαμε κοντά μας μια καταξιωμένη καλλιτέχνη, την κυρία Δέσπω Φρειδερίκου, με την καθοδήγηση της οποίας φτιάξαμε με πηλό ομοιώματα του ναυαγίου και όλων των ευρημάτων. Αρχικά τα παιδιά μελέτησαν προσεκτικά τις φωτογραφίες με τα ευρήματα του ναυαγίου, έκαναν καταγραφή όλων των ευρημάτων και κατασκεύασαν με πηλό ομοιώματα όλων των ευρημάτων που κατέγραψαν. Αφού στέγνωσαν τα πέρασαν με ειδική γόμα για να μη σπάσουν, πέρασαν όλα τα ομοιώματα με βερνίκι. Τέλος, στήθηκαν σε ειδικό φελλό (προσομοίωση άμμου) με χαλίκι και πρασινάδα βυθού και το ομοίωμα του ναυαγίου τοποθετήθηκε σε ειδικό plexiglass δίπλα από τα ευρήματα ούτως ώστε να αναπαριστά το αρχαίο ναυάγιο όπως ήταν στις φωτογραφίες.

Η κατασκευή αυτή προσωρινά έχει τοποθετηθεί στο κτήριο της ΠΟΕΔ στη Λευκωσία και στο μέλλον θα αποτελέσει θέμα σε περιοδική έκθεση στο Μουσείο Θάλασσα, στην Αγία Νάπα, κοντά στο ομοίωμα του αρχαίου καραβιού, Κερύνεια II. Ευχή μας αυτή να αποτελέσει σημείο αναφοράς και πηγή γνώσης, ώστε να μείνει άσβεστη η μνήμη των κατεχόμενων περιοχών μας.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι, η διδακτική μας πρόταση έχει αποσπάσει το 1ο Βραβείο στο 4ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Κύπρο με θέμα «ΚΥΠΡΟΣ, ΕΛΛΑΔΑ, ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ», στην κατηγορία Τρισδιάστατες κατασκευές. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν 245 σχολεία όλων των βαθμίδων από την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ομογένεια, περίπου 9.000 μαθητές και 1850 μαθητικές δημιουργίες!

Κλείνοντας θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και τον Σύνδεσμο Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου μας οι οποίοι πρόθυμα μας βοήθησαν οικονομικά ώστε να εκπληρώσουμε αυτό το όμορφο ταξίδι γνώσεων και εμπειριών.

Ευχή μας το καράβι της Κερύνειας σύντομα να αρμενίζει ανέμελο στα καταγάλανα νερά της Ελεύθερης Κερύνειας και όλης της Κύπρου μας.

Οι δασκάλες της Γ' τάξης:

Σωτηρούλα Μιχαήλ, Γ'1

Ελένη Μ. Χαλαράμπους, Γ'2

Νόννη Ελευθερίου, Γ'3

ΑΙΧΜΑΛΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ...

Είμαι το αρχαίο ναυάγιο της Κερύνειας και είμαι αιχμάλωτο στο Κάστρο της Κερύνειας. Κατασκευάστηκε το 389 π.Χ. Είμαι εμπορικό καράβι. Πρώτα ξεκίνησα από τη Σάμο, μετά πήγα στη Ρόδο και μετά στην Κω. Καθώς πήγαινα προς την Κερύνεια, άρχισε μια θαλασσοταραχή και ναυάγησα. Μετέφερα: 5 μπρούντζινα νομίσματα που κόπηκαν το 306 π.Χ., 10,000 αμύγδαλα, 4 κεραμικά κύπελα, 4 ξύλινα κουτάλια και 4 κεραμικά πιάτα, 404 αμφορείς ροδιακού και άλλων τύπων, διάφορα αγγεία από τη Σάμο μέχρι την Παλαιστίνη, 29 μυλόπετρες, 1 σιδερένιο κλειδί με οκτώ πλευρικά δόντια και 5 μεταλλικές αιχμές δοράτων. Επίσης μετέφερα φακές, σύκα, σταφύλι, ελιές, σκόρδα, 1 σιδερένια σχάρα για ψήσιμο ψαριών και άλλων τροφίμων και βαρίδια για δίχτυα. Για καλή μου τύχη το 1967, ο κύριος δότης Αντρέας Καριόλου με ανακάλυψε και μία ομάδα επιστημόνων με ανέσυρε στην επιφάνεια και με ξανασυναρμολόγησαν. Περιμένω εκείνη τη στιγμή που θα αρμενίσω ελεύθερο στη θάλασσα της Κερύνειας όταν θα ελευθερωθεί η Κύπρος μας!

Στυλιανός Γιαννάκης, Γ'3

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το αρχαίο καράβι της Κερύνειας βρέθηκε το 1965μ.Χ. βυθισμένο στη θάλασσα κοντά στο λιμάνι της Κερύνειας, σε βάθος 30 μέτρων. Ανελκυσθήκε, συναρμολογήθηκε και συντηρήθηκε κατά το 1965-72 και από τότε βρίσκεται σε αίθουσα του αρχαίου κάστρου της Κερύνειας.

Ήταν εμπορικό καράβι που ταξίδευε από τα νησιά του Αιγαίου μέχρι την Κύπρο γύρω στον 4ο αι. π.Χ., και είχε διαστάσεις 14.75Χ4.30μ. Ναυάγησε περίπου κατά την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου, καθώς μετέφερε τετραμελές πλήρωμα και εμπορεύματα όπως λάδι, κρασί, αμύγδαλα. Όταν βυθίστηκε, το 288 π.Χ. ήταν ήδη ηλικίας περίπου 100 χρόνων. Αποτελεί αξιόλογο ιστορικό τεκμήριο της ναυπηγικής δραστηριότητας του τέλους της κλασικής περιόδου του Ελληνικού πολιτισμού. Ενώ παράλληλα, αποδεικνύει την συνεχή επαφή της Κύπρου με τον Ελληνικό πολιτισμό κατά την αρχαιότητα. Χάρη στο προστατευτικό στρώμα της άμμου που το κάλυπτε κατά την παραμονή του στο βυθό, μεγάλο μέρος του καραβιού είχε διατηρηθεί σημαντικά. Συγκεκριμένα διατηρήθηκε το 75% του ξύλινου σκαριού (μέρη όπως η καρένα, το πέτωμα, οι σκαρμιοί κ.ά.). Σώθηκαν επίσης αρχαία σκεύη φαγητού, οξυπύθμενοι αμφορείς, μυλόπετρες, κ.ά.

Την ανακάλυψη του αρχαίου ναυαγίου την οφείλουμε στον Κερυνιώτη δύτη Ανδρέα Καριόλου. Η ανέλκυση και η συντήρηση του καραβιού έγινε με πρωτοβουλία του Τμήματος Αρχαιοτήτων, με επικεφαλής τον αρχαιολόγο Michael Katzev,

ενώ η συναρμολόγηση έγινε από τον Αμερικανό καθηγητή Richard Steffy. Στις εργασίες που διήρκησαν 3 χρόνια, συμμετείχαν 54 Αρχαιολόγοι.

Η μελέτη του αρχαίου καραβιού και οι προσπάθειες συντήρησης του από την Κυπριακή κυβέρνηση συνεχίζονται μέχρι σήμερα, μέσω του ΟΗΕ.

Λόγω του εγκλωβισμού του αρχαίου καραβιού στο κατεχόμενο κάστρο της Κερύνειας, το 1982 έπειτα από πρωτοβουλία του Ελληνικού Ινστιτούτου Προστασίας Ναυτικής Παράδοσης, κατασκευάστηκε το «Κερύνεια II» στο ναυπηγείο του Μανώλη Ψαρρού στο Πέραμα. Στόχος ήταν η διατήρηση της Ελληνικής Ναυτικής Παράδοσης καθώς και η μελέτη της ναυπηγικής των Αρχαίων Ελλήνων. Το «Κερύνεια II» είναι εξαιρετικά σημαντικό δημιούργημα γιατί φτιάχτηκε με την αρχαία μέθοδο κατασκευής, χωρίς τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, και αποτελεί πιστό αντίγραφο του αρχαίου ναυαγίου. Τον Σεπτέμβριο του 1986, το «Κερύνεια II» σάλπαρε από τον Πειραιά, και αφού πέρασε από διάφορα Ελληνικά νησιά, στις 2 Οκτωβρίου 1986 μπήκε πανηγυρικά στο λιμάνι της Πάφου. Σήμερα αποτελεί το κυριότερο έκθεμα του «Μουσείου Θάλασσα» στην Αγία Νάπα.

Τμήμα Αρχαιοτήτων Κυπρου: <http://www.mcw.gov.cy/mcw/DA/DA.nsf/0/5EC71A57FC60D4C1C2257273003A2549?OpenDocument>

Χριστόφορος Δημητρίου, Γ'2

ΤΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΜΑΣ ΜΙΛΑ

Ήμουν ένα εμπορικό πλοίο το οποίο βυθίστηκε στα τέλη του 4ου αι. π.Χ. Η ανακάλυψή μου έγινε στις 20 Νοεμβρίου 1965, από τον δύτη Ανδρέα Καριόλου. Σε μια κατάδυσή του, ακολουθούσε το σύννεφο λάσπης που άφηνε πίσω η άγκυρα του σκάφους του, όταν έμεινε έκθαμβος μπροστά στο θέαμά μου. Ο Αντρέας Καριόλου με είδε μπροστά του, ένα αρχαίο ναυάγιο γεμάτο με ροδιακούς αμφορείς, κατάλαβε πως ήμουν το αρχαίο ναυάγιο της Κερύνειας. Ο Ανδρέας Καριόλου δεν μπόρεσε εκείνη τη μέρα να με ανασύρει από τον βυθό. Έτσι έμεινα εκεί και περιμένα βέβαιο πια πως θα ξαναέρθει να με βρει. . .

Τον Ιούνιο του 1968, μια Αρχαιολογική Αποστολή ξεκίνησε για την ανέλκυσή μου. Ανασύρθηκαν, συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν στο Μεσαιωνικό Κάστρο της Κερύνειας ως έκθεμα. Εκεί βρίσκομαι αιχμάλωτο από το 1974, που ο τουρκικός στρατός σκλάβωσε το μισό νησί μας.

Αντρέας Χριστοδούλου, Δήμητρα Σουγλέρη, Γ'2

Στα παλιά τα χρόνια ταξίδευα από νησί σε νησί μεταφέροντας διάφορα προϊόντα. Το 300π.Χ ενώ μετέφερα κρασί και πήγαινα στο λιμάνι της Κερύνειας, ξαφνικά κάτι με κτύπησε και βούλιαξα.

Έμεινα ξεχασμένο για χιλιάδες χρόνια στον βυθό της θάλασσας. Τελικά όμως ένας δότης, ο Ανδρέας Καριόλου με ανακάλυψε το 1967 και αφού με ανέσυραν από τον βυθό με φύλαξαν στο κάστρο της Κερύνειας και είμαι σκλαβωμένο μέχρι σήμερα.

Εύχομαι σύντομα να ελευθερωθεί η Κύπρος για να ελευθερωθώ κι εγώ και να συνεχίσω τα ταξίδια μου ελεύθερο!

Ανθή Αποστολίδου, Γ'1

Είμαι το αρχαίο εμπορικό πλοίο. Το 300 π.Χ ξεκίνησα από τη Σάμο απ' όπου φόρτωσα κρασί. Αφού πέρασα από τα νησιά Κω και Ρόδο και πήρα αμφορείς, ταξίδευα προς την Κερύνεια.

Μαζί με τον καπετάνιο μου και τους τρεις ναύτες που ταξίδευαν μαζί μου, ένα χιλιόμετρο πριν φτάσω στο λιμάνι της Κερύνειας, κτυπήθηκαμε από πειρατές ή καταιγίδα και βουλιάξαμε.

Έμεινα για χιλιάδες εκεί στον βυθό της θάλασσας. Το 1967 με ανακάλυψε ο Ανδρέας Καριόλου, ένας Κερυνειώτης δότης. Ήμουν ξεχασμένο και σαρακοφαγωμένο στον βυθό ένα χιλιόμετρο έξω από το κάστρο της Κερύνειας.

Όμως οι αρχαιολόγοι με συναρμολόγησαν και με τοποθέτησαν στο κάστρο της Κερύνειας. Εκεί βρίσκομαι μέχρι σήμερα και περιμένω τη λευτεριά της σκλαβωμένης Κύπρου μας για να ελευθερωθώ κι εγώ.

Άννινος Απέητος, Γ'1

Στα πολύ παλιά χρόνια ήμουν ένα εμπορικό καράβι. Κουβαλούσα αμφορείς, κρασί, ελιές, αμύγδαλα και πολλά άλλα προϊόντα. Έκανα μακρινά ταξίδια και αντάλλαζα τα προϊόντα αυτά σε διάφορα νησιά της Ελλάδας, την Παλαιστίνη και άλλες γειτονικές χώρες.

Δυστυχώς όμως με κάποιο περίεργο τρόπο βυθίστηκε. Στον βυθό πήρα μαζί μου όλα όσα ήμουν φορτωμένο. Έμεινα χαμένο στη θάλασσα για χιλιάδες χρόνια.

Ευτυχώς με ανακάλυψε το 1967 ένας δότης, ο Ανδρέας Καριόλου. Όταν με ανέσυραν από τον βυθό, με πολλές προσπάθειες, με συναρμολόγησαν οι αρχαιολόγοι. Με φύλαξαν στο κάστρο της Κερύνειας.

Δυστυχώς όμως έμεινα αιχμάλωτο από το 1974 που οι Τούρκοι σκλάβωσαν το μισό νησί. Καρτερώ με ανυπομονησία τη λευτεριά!

Δαμιανός Δαμιανού, Γ'1

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ - ΣΥΜΒΟΛΟ ΕΛΠΙΔΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Η ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Η Κερύνεια βρίσκεται στις βόρειες ακτές του νησιού και είναι η μικρότερη και ομορφότερη πόλη της Κύπρου. Το 1974 κατελήφθηκε από τους Τούρκους στην κατοχή των οποίων βρίσκεται μέχρι και σήμερα. Ολόκληρη η επαρχία χωρίζεται από το υπόλοιπο νησί με την οροσειρά του Πενταδάκτυλου. Από τα Βυζαντινά χρόνια, η πόλη της Κερύνειας και η οροσειρά του Πενταδάκτυλου, οχυρώθηκαν με κάστρα τα οποία βοηθούσαν στην άμυνα του νησιού.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΑΡΑΒΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το 1965, στις 20 Νοεμβρίου, ο δότης Αντρέας Καριόλου, ανακάλυψε στον βυθό της θάλασσας, μισό μίλι ανατολικά του λιμανιού της Κερύνειας, το ναυάγιο ενός αρχαίου καραβιού της εποχής του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Το 1973, μετά από 6 χρόνων προσπάθεια, μία αρχαιολογική ομάδα από 54 αρχαιολόγους, δύτες και άλλους επιστήμονες, ανέλκυσαν αυτόν τον μοναδικό στον κόσμο αρχαιολογικό θησαυρό. Μετά την ανέλκυση και τη συντήρησή του το αρχαίο ναυάγιο συναρμολογήθηκε στο Κάστρο της Κερύνειας, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.

Η ΗΛΙΚΙΑ, Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΟΡΤΙΟ ΤΟΥ ΝΑΥΑΓΙΟΥ

Το εμπορικό αυτό σκάφος είχε μήκος 15 μέτρων. Τα αμύγδαλα, τα οποία μετέφερε, διαπιστώθηκε ότι είχαν συλλεγεί το 288 π.Χ.. Αυτό δείχνει τη σχετικά μεγάλη ηλικία του σκάφους. Το σκάφος βρισκόταν σε χρήση για 80 περίπου χρόνια πριν βυθιστεί. Στο τελευταίο του ταξίδι μετέφερε 380 περίπου αμφο-

ρείς, από τη Ρόδο και μερικούς από τη Σάμο και την Παλαιστίνη και 29 μυλόπετρες από την περιοχή της Νισύρου. Ανάμεσα στα ευρήματα του ναυαγίου υπήρχαν 4 πιάτα, 4 ποτήρια και 4 ξύλινα κουτάλια (όσα ήταν πιθανόν και τα μέλη του πληρώματος), 5 χάλκινα νομίσματα, φορτίο από 10 000 αμύγδαλα και ίχνη από άλλα τρόφιμα (φακές, σύκα, σταφύλι και ελιές). Επίσης, ανευρέθηκε και ένα σιδερένιο κλειδί, το οποίο πολύ λίγο διαφέρει από τα σύγχρονα παραδοσιακά κλειδιά. Ως επικρατέστερη αιτία του ναυαγίου του καραβιού θεωρείται η μετατόπιση του φορτίου, λόγω θαλασσοταραχής.

ΤΟ «ΚΕΡΥΝΕΙΑ II»

Το 1985 κατασκευάστηκε με την αρχαία μέθοδο ναυπήγησης, ένα πιστό ομοίωμα του πλοίου της Κερύνειας, που ονομάστηκε «ΚΕΡΥΝΕΙΑ II».

Το «Κερύνεια II», με πλήρωμα στο οποίο συμμετείχαν και Κερυνειώτες, ταξίδεψε σε ολόκληρο τον κόσμο και έγινε σύμβολο ελπίδας και επιστροφής για τους Κερυνειώτες και ο πλωτός πρεσβευτής της ιστορίας και του πολιτισμού, όχι μόνο της Κύπρου, αλλά και της Ελλάδας. Η φθορά που του επέφερε ο χρόνος δεν του επιτρέπει πια να συνεχίσει τα ταξίδια του. Θα συνεχίσει όμως να μας ταξιδεύει και να μας θυμίζει την Κερύνεια μας, ως μουσειακό έκθεμα, στο «Μουσείο Θάλασσα», στην Αγία Νάπα.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΕΡΥΝΕΙΑ-ΧΡΥΣΟΚΑΒΑ

Το 2002 μια ομάδα Κερυνειωτών ίδρυσε το Πολιτιστικό Ίδρυμα Κερύνεια-Χρυσοκάβα (αρχαίο εκκλησάκι σε βραχώδες σημείο εκεί όπου ανακαλύφθηκε το αρχαίο ναυάγιο). Σκοπός του πιο πάνω ιδρύματος είναι η προσφορά

σε τομείς επιστημονικούς, ερευνητικούς, αρχαιολογικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντολογικούς και αθλητικούς, που έχουν σχέση με τη θάλασσα και με την Κερύνεια.

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Κερύνεια-Χρυσοκάβα διεξάγει αξιόλογες δράσεις, όπως η συγκέντρωση χρημάτων και η κατασκευή του «Κερύνεια Ελευθερία», η συνεργασία με ξένα και ντόπια πανεπιστήμια, η προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, οι ξεναγήσεις και οι πλεύσεις με το «Κερύνεια Ελευθερία» κ.ά.

Μια πολύ σημαντική δραστηριότητα του Ιδρύματος ήταν η πραγματοποίησή της με το «Κερύνεια Ελευθερία», ενός ταξιδιού στην Ελλάδα, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών. Το ταξίδι του καραβιού με το συμβολικό όνομα, «Κερύνεια Ελευθερία», διαφώτισε για το εθνικό πρόβλημα της Κύπρου και για τον πόθο των Κερυνειωτών για επιστροφή και δικαίωση.

ΤΟ ΝΕΟ ΚΑΡΑΒΙ «ΚΕΡΥΝΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»

Το νέο ομοίωμα του καραβιού της Κερύνειας το οποίο ονομάστηκε «Κερύνεια- Ελευθερία», κατασκευάστηκε στη Λεμεσό το 2002, με τη σημερινή παραδοσιακή μέθοδο ναυπηγικής. Την ίδια χρονιά στις 10 Νοεμβρίου, στην παρουσία χιλιάδων θεατών, έγινε η τελετή καθέλκυσης του, στη Λεμεσό. Το νέο καράβι συμβολίζει την ελπίδα και την επιθυμία για απελευθέρωση της Κύπρου μας και την επιστροφή των Κερυνειωτών στην αγαπημένη τους πόλη.

Γιάννης Στασινόπουλος, Γ'2

ΤΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΜΑΣ ΜΙΛΑ...

Στα πολύ παλιά τα χρόνια ήμουν ένα εμπορικό καράβι. Κουβαλούσα αμφορείς ροδιακού τύπου γεμάτους με κρασί, αμύγδαλα, ελιές και διάφορα άλλα προϊόντα. Έκανα μακρινά ταξίδια από τη Σάμο μέχρι την Παλαιστίνη και αντάλλαζα αντικείμενα.

Στο τελευταίο μου ταξίδι και ενώ ήμουν φορτωμένο με μυλόπετρες, ελιές, αμύγδαλα και πολλούς αμφορείς, κτυπήθηκα ή από κακοκαιρία ή από πειρατές, λίγο έξω από το λιμανάκι της Κερύνειας.

Το 1965 ένας δύτης, ο Ανδρέας Καριόλου με ανακάλυψε, αλλά δεν άφησε σημάδι πού με βρήκε και του πήρε τρία χρόνια και τετρακόσιες καταδύσεις για να με εντοπίσει ξανά.

Όταν όμως με βρήκε μίλησε με κάποιους αρχαιολόγους και με χίλιες δυο

προσπάθειες κατάφεραν να με ανασύρουν από τον βυθό και να με επανασυναρμολογήσουν.

Σήμερα βρίσκομαι στο κατεχόμενο κάστρο της Κερύνειας. Είμαι αιχμάλωτο και περιμένω τη μεγάλη μέρα, τη μέρα της λευτεριάς για να μπορέσω να αρμενίσω ελεύθερο στα καταγάλανα νερά της Κερυνειώτικης θάλασσας!

Μέρσια Χαχολιάδου, Γ΄1

.....

Είμαι το αρχαίο καράβι της Κερύνειας και θα σας μιλήσω για τη ζωή μου. Είμαι ένα εμπορικό καράβι και ξεκίνησα το ταξίδι μου για να πάω στη

Σάμο για κρασί και μετά στην Κω και τη Ρόδο. Από εκεί πήρα αμφορείς. Ενώ ταξίδευα προς το λιμάνι της Κερύνειας, ένα χιλιόμετρο έξω από εκεί βούλιαξα και μαζί μου ο καπετάνιος και οι τρεις ναύτες.

Για χιλιάδες χρόνια ήμουν στον βυθό, αλλά ο Ανδρέας Καριόλου με ανακάλυψε τυχαία σε μια κατάδυση του το 1965. Δεν άφησε όμως κάποιο σημάδι κι έτσι του πήρε άλλα τρία χρόνια για να με εντοπίσει ξανά. Μαζί με μένα βρήκανε και όλα τα πράγματα που μετέφερα στο τελευταίο μου ταξίδι.

Από το 1974 είμαι εγκλωβισμένο στο κάστρο της Κερύνειας και περιμένω κι εγώ τη λευτεριά.

Νικόλας Απέρτος, Γ΄1

ΤΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΜΑΣ ΜΙΛΑ...

Είμαι ένα αρχαίο εμπορικό καράβι που μετέφερα ό,τι φορτίο χρειαζόταν. Ακολουθούσα ένα δρομολόγιο το οποίο ξεκινούσε κάθε χρόνο όταν φυσούσαν βόρειοι άνεμοι. Ταξίδευα στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και επέστρεφα στην Κύπρο. Ταξίδευα βράδυ και συνήθως παραλία παραλία και ποτέ δεν γνώριζα πότε θα έφτανα στον προορισμό μου. Στα ταξίδια μου συναντούσα πολλές δυσκολίες. Θα ήθελα να σας διηγηθώ το... τελευταίο μου ταξίδι.

Το 300 π.χ. ξεκίνησα το ταξίδι μου μαζί με τον καπετάνιο και τρεις ναύτες. Πέρασα από τη Σάμο από όπου φόρτωσα κρασί. Στη συνέχεια πέρασα από τα νησιά Κω και Ρόδο, από εκεί φόρτωσα αμφορείς και ταξίδευα προς την Κερύνεια. Τα εμπορεύματα που κουβαλούσα ήταν 10 000 αμύγδαλα, φακές, σύκα, σταφύλι, ελιές, σκόρδο, 404 αμφορείς ροδιακού τύπου με κρασί και λάδι, είκοσι εννέα μυλόπετρες και διάφορα άλλα αγγεία. Ένα χιλιόμετρο πριν φτάσω στο λιμανάκι της Κερύνειας, βούλιαξα στο βυθό της θάλασσας. Έμεινα εκεί χιλιάδες χρόνια μέχρι που ένας κερυνειώτης δύτης, ο Αντρέας Καριόλου με βρήκε. Όταν με πρωτοείδε δε με ανέσυρε διότι κατάλαβε πως ήμουν ένα αρχαίο καράβι. Ο Αντρέας Καριόλου έφυγε χωρίς να βάλει σημείο αναγνώρισης. Μετά από πολλές προσπάθειες με ξαναβρήκε. Στη συνέχεια έφερε μαζί του και αρχαιολόγους οι οποίοι με ανέσυραν από το βυθό, με και με καθάρισαν. Όταν με συναρμολόγησαν με έβαλαν στο κάστρο της Κερύνειας για να με βλέπει ο κόσμος και να μαθαίνει την ιστορία μου.

Από το 1974 που έγινε η τουρκική εισβολή περιμένω στο αρχαίο κάστρο αιχμάλωτο. Περιμένω τη μέρα που θα έρθει η λευτεριά στην Κύπρο μας και θα αρμενίσω και πάλι ελεύθερο στα καταγάλανα νερά της κερυνειώτικης θάλασσας.

Αναστασία Καλπαχτσίδου, Γ΄2

Κατερίνα Παναγιώτου, Γ΄2

ΤΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΜΑΣ ΜΙΛΑ...

Γεια σας, είμαι καράβι της Κερύνειας και είμαι τώρα αιχμάλωτο στο κάστρο της κατεχόμενης Κερύνειας. Κατασκευάστηκε το 389 π.Χ. Είμαι εμπορικό καράβι που μετέφερε κυρίως τρόφιμα από την Κύπρο σε άλλα νησιά και γειτονικές χώρες. Δυστυχώς στο τελευταίο μου ταξίδι ναυάγησα... Ξεκίνησα για να μεταφέρω τρόφιμα από την Σάμο, μετά πέρασα από την Κω και από την Ρόδο και συνέχισα για την Κερύνεια. Όταν πλησίασα στην Κερύνεια, άρχισε μια καταιγίδα και με βύθισε. Με κάλυψε όμως η άμμος και έμεινα θαμμένο στον βυθό για πολλές χιλιάδες χρόνια. Το πλήρωμά μου αποτελούνταν από τέσσερα άτομα τα οποία πνίγηκαν.

Ευτυχώς αρκετές χιλιάδες χρόνια μετά, ένας εξαιρετικός δύτης, ο Ανδρέας Καριόλου το ανακάλυψε το 1965. Κάποιοι επιστήμονες προσπάθησαν να με συναρμολογήσουν ξανά. Τους πήρε 3 χρόνια!

Τώρα βρίσκομαι στο Κάστρο της Κερύνειας, αιχμάλωτο και νιώθω πολλή μοναξιά. Περιμένω να ελευθερωθώ για να μπορέσει να ταξιδέψω όπως παλιά και να αρμενίσω στα καταγάλανα νερά της Κερύνειας.

Ελένα Ηλιάδου, Γ΄3

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το καράβι από την Κερύνεια ήταν ένα αρχαίο εμπορικό πλοίο που μετέφερε τρόφιμα, λάδι, κρασί και άλλα προϊόντα από την Κύπρο στην Ελλάδα και σε άλλες γειτονικές χώρες.

Σ' ένα από τα ταξίδια του βυθίστηκε λίγο έξω απ' την Κερύνεια. Οι λόγοι που βυθίστηκε λένε ότι ήταν από πειρατές ή από κακές καιρικές συνθήκες ή από μεγάλο φορτίο.

Το ναυάγιο το βρήκε ο Κύπριος δύτης Ανδρέας Καριόλου καθώς έψαχνε για σφουγγάρια το 1965. Το καράβι είχε μήκος περίπου 15 μέτρα και μάλλον υπήρχαν 4 άτομα πάνω σ' αυτό.

Στο πλοίο βρήκαν μυλόπετρες, αμφορείς, ελιές, αμύγδαλα, φακές, 4 μικρά πιάτα, 4 κούπες, 4 ξύλινα κουτάλια, 7 χάλκινα νομίσματα, 1 κομμάτι σκόρδο, 18 κουκούτσια ελιών, 404 αμφορείς.

Δυστυχώς σήμερα, το πλοίο βρίσκεται στο κάστρο της κατεχόμενης από τους Τούρκους Κερύνειας και έτσι δεν μπορούμε να το βλέπουμε συχνά, εμείς τα παιδιά.

Λίλιαν Σαμιώτη, Γ΄3

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Το καράβι της Κερύνειας είναι ένα αρχαίο ναυάγιο εμπορικού καραβιού, της κλασικής περιόδου. Στο αμπάρι του πλοίου βρέθηκαν 404 αμφορείς με αμύγδαλα και άλλα προϊόντα από την Ελλάδα στην Κύπρο ή αντίστροφα. Βρέθηκαν επίσης επτά σκουριασμένα νομίσματα και μερικά ακόντια. Δεν γνωρίζουμε τα αίτια της καταστροφής του καραβιού. Ίσως να έπεσε θύμα πειρατών. Ίσως να καταστράφηκε λόγω καταιγίδας. Ίσως ακόμα να ήταν βαρυσφορτωμένο και παλιό. Οι αρχαιολόγοι δεν είναι ακόμα βέβαιοι.

Το πλήρωμα του πλοίου υπολογίζεται ότι ήταν τέσσερις ναύτες αφού βρέθηκαν τέσσερα πιάτα, τέσσερα κουτάλια και τέσσερις κούπες. Επίσης, βρέθηκαν δίκτυα που μαρτυρούν ότι ψάρευαν για να φάνε. Δεν βρέθηκαν πολύτιμα αντικείμενα και αυτό δείχνει ίσως το καράβι βυθίστηκε από πειρατές.

Τον καιρό εκείνο δεν υπήρχαν πυξίδες. Οι ναυτικοί ταξίδευαν κοντά στην στεριά βλέποντας τις πόλεις και τα νησιά. Γι' αυτό πιστεύουν ότι το καράβι ερχόταν από την Κύπρο στη Ρόδο ή αντίστροφα. Ο άνεμος ήταν η καθοριστική δύναμη που τους πήγαινε εκεί που ήθελε.

Σήμερα το αρχαίο ναυάγιο βρίσκεται στο κάστρο της Κερύνειας όπως το συναρμολόγησαν οι αρχαιολόγοι.

Το Κερύνεια II

Το 1982 το Ελληνικό Ινστιτούτο Προστασίας Ναυτικής Παράδοσης πήρε μία ιστορική απόφαση να κατασκευάζει ξανά ακριβές ομοίωμα του καραβιού με τις ίδιες διαστάσεις και τα ίδια υλικά. Ήθελαν να πραγματοποιήσει το ίδιο ταξίδι από την Ελλάδα στην Κύπρο.

Το Κερύνεια II, ταξιδέψα από την Ελλάδα στην Κύπρο το 1986 επαναλαμβάνοντας ίσως μία διαδρομή την οποία το αρχικό πλοίο της Κερύνειας είχε εκτελέσει αρκετές φορές πριν ναυαγήσει. Σήμερα, εκτίθεται στο Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής στην Αγία Νάπα.

Χρίστος Νικολάου, Γ΄2

Τμήμα Αρχαιοτήτων Κυπρου: <http://www.mcw.gov.cy/mcw/DA/DA.nsf/0/5EC71A57FC60D4C1C2257273003A2549?OpenDocument>

Θρύλοι και Παραδόσεις

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ/ ΕΘΙΜΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Πληροφορίες από Κερυνειώτες για εκδηλώσεις που γίνονταν στην Κερύνεια σε διάφορες περιόδους του χρόνου.

Στη γιορτή του Κατακλυσμού οι Κερυνειώτες έκαναν διάφορα παιχνίδια στο νερό.

1. **Ολισθηρός ιστός:** Στην αποβάθρα έβαζαν μια δοκό οριζόντια και την προέκτειναν πάνω από το νερό. Έβαζαν πάνω της ζωικό λίπος και οι διαγωνιζόμενοι έπρεπε να την περπατήσουν χωρίς να γλιστρήσουν και να πέσουν στο νερό. Όποιος κατάφερνε να περπατήσει τη δοκό από τη μια άκρη ως την άλλη χωρίς να πέσει, ήταν ο νικητής.

2. **Κυνήγι πάπιας:** Έρχιναν μια πάπια στα νερά του λιμανιού και μετά βουτούσαν οι κολυμβητές και προσπαθούσαν να την πιάσουν. Η πάπια είναι γρήγορος κολυμβητής, οπότε δεν ήταν και πολύ εύκολο να πιαστεί. Νικητής ήταν ο πρώτος που κατάφερνε να πιάσει την πάπια.

3. **Λεμβοδρομίες:** Γίνονταν αγώνες ταχύτητας με βάρκες ή με κανό.

Κάθε άνοιξη στην Κερύνεια γινόταν Διαγωνισμός Ανθέων. Όποιος Κερυνειώτης ήθελε δήλωνε συμμετοχή στο διαγωνισμό για την καλύτερη ανθοδέσμη ή γλάστρα ή κήπο σπιτιού. Η κριτική επιτροπή

πήγαινε στα σπίτια των διαγωνιζόμενων και έδινε τη βαθμολογία της.

Μύθος της Τρυπητής: Η Τρυπητή ήταν ένα στενό δρομάκι από την πόλη προς το λιμάνι. Έλεγαν ότι όποιος/α ανύπαντρος/η περπατούσε αυτό το δρομάκι, είτε ήταν Κερυνειώτης είτε ξένος, θα παντρευόταν στην Κερύνεια και θα έμενε στην πόλη. Με το μύθο αυτό ήθελαν να τονίσουν την ομορφιά της πόλης και ιδιαίτερα την όμορφη εικόνα που έβλεπε κάποιος από την Τρυπητή.

Ίρις Παναγίδη, Γ΄3

Ο ΧΟΙΡΟΣ ΤΗΣ ΛΑΜΠΟΥΣΑΣ

Ο παππούς μου, πρόσφυγας από τον Καραβά, διηγείται:

Στην παραλία απέναντι από την ακτή του κέντρου ΖΕΦΥΡΟΣ, μέσα στην θάλασσα, υπάρχει ένας μεγάλος βράχος που μοιάζει με ένα μεγάλο γουρούνι. Τον λέγαμε ο ΧΟΙΡΟΣ ΤΗΣ ΛΑΜΠΟΥΣΑΣ.

Η παράδοση λέει ότι στα παλιά τα χρόνια ένας μεγάλος χοίρος ερχόταν κάθε χρόνο από τα παράλια της Τουρκίας και κατέστρεφε τις περιουσίες των κατοίκων του Καραβά και της Λαπήθου. Ο αγριόχοιρος ήταν φόβος και τρόμος γιατί περίμενε στα χωράφια και σκότωνε ανθρώπους και ζώα. Οι κάτοικοι ήταν απελπισμένοι και δεν ήξεραν τι να κάνουν...

Ζήτησαν τότε την βοήθεια της Παναγίας και συγκεκριμένα προσευχήθηκαν στην εκκλησία που βρισκόταν στην παραλία της Λάμπουσας και λεγόταν η «ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΑΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΣ». Η Παναγία άκουσε την προσευχή τους και την επόμενη χρονιά που είδε τον άγριο χοίρο να έρχεται από την θάλασσα τον σταμάτησε και τον μεταμόρφωσε σε ένα μεγάλο βράχο που είναι εκεί μέχρι και σήμερα.

Έτσι οι κάτοικοι γλίτωσαν κι ευχαρίστησαν την Παναγία.

Πάνος Τσέντας, Γ΄2

ΓΕΡΟΥΘΚΙΑ (ΓΛΥΚΟΝ ΤΟΥ ΤΗΝΙΟΥ)

(Παραδοσιακή συνταγή από την κατεχόμενη Βαρσία της περιοχής Μόρφου - Επαρχία Λευκωσίας)

Τα γερούθκια είναι μικρά κομμάτια τηγανητής ζύμης και σερβίρονται με χαρουπόμελο. Αυτό το γλυκό συναντάται και με την ονομασία λαλαγγούθκια που προέρχεται από τη λέξη λαγάρ, δηλαδή χαλαρός, και μάλλον οφείλεται στη χαλαρή ζύμη με την οποία παρασκευάζονταν. Στης πεδινές περιοχές λέγονταν και «κοτζιάκαρες».

Υλικά

- ½ ποτήρι αλεύρι που φουσκώνει
- ½ ποτήρι νερό
- 2 κουταλιές της σούπας ροδόσταγμα
- Χαρουπόμελο

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- Χτυπάμε το αλεύρι με το νερό μέχρι να γίνει χυλός. Προσθέτουμε το ροδόσταγμα και ανακατεύουμε.
- Βάζουμε το λάδι στο τηγάνι να ζεσταθεί. Παίρνουμε μια κουταλιά της σούπας από το μείγμα και το ρίχνουμε στο τηγάνι.
- Τα αφήνουμε να ροδοκοκκινίσουν και τα βγάζουμε.
- Ρίχνουμε από πάνω χαρουπόμελο ή μέλι.

Σοφία Νταϊάνα Μπούστρα, Γ' 2

ΠΟΥΡΓΟΥΡΟΣΟΥΠΑ Ή ΤΣΙΟΡΒΑΣ

(παραδοσιακή συνταγή της Επαρχίας Κερύνειας)

ΥΛΙΚΑ

- 4 φλιτζάνια νερό
- 1 φλιτζάνι πουργούρι
- ¼ φλιτζανιού φιδέ
- 1 μέτριο κρεμμύδι
- ¼ φλυτζανιού ελαιόλαδο
- Αλάτι
- Ψωμί κομμένο σε μικρά τετράγωνα κομμάτια

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- Ρίχνουμε το πουργούρι σε ζεστό νερό με αλάτι και ανακατεύουμε συχνά για περίπου 10 λεπτά. Στη συνέχεια ρίχνουμε και τον φιδέ και τα αφήνουμε να ψηθούν. Αν χρειαστεί προσθέτουμε ακόμα λίγο νερό.
- Τηγανίζουμε το κρεμμύδι σε ελαιόλαδο και ρίχνουμε και τα ψωμάκια μέχρι να ροδίσουν.
- Προσθέτουμε το κρεμμύδι και τα ψωμάκια στη σούπα.
- Σερβίρουμε τη σούπα μας ζεστή.

Αναστασία Καλπαχτσίδου, Γ' 2

ΧΟΙΡΙΝΟ ΚΑΠΠΑΜΑΣ ΜΕ ΚΟΛΟΚΑΣΙ ΚΑΙ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ

(παραδοσιακή συνταγή από το Λευκόνειο, της Επαρχίας Αμμοχώστου)

Ο καππαμάς ήταν φαγητό, το οποίο περιείχε κρέας, έτσι οι κάτοικοι του χωριού συνήθιζαν να το μαγειρεύουν τα σαββατοκύριακα ή τις γιορτές.

Υλικά

- ½ κιλό χοιρινό κρέας
- 1 τεμάχιο κολοκάσι
- 1 μικρό κουνουπίδι
- ½ λίτρο κόκκινο γλυκό, κρασί
- 1 κουταλάκι αλάτι
- ¼ ποτηριού χυμό λεμονιού
- ½ λίτρο λάδι

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- Κόβουμε τα υλικά μας, το κρέας σε μικρά τετράγωνα κομμάτια, το κολοκάσι (αφού πρώτα το καθαρίσουμε) σε στρογγυλά κομμάτια και το κουνουπίδι σε μικρά κομμάτια.
- Μαρινάρουμε τα υλικά μας, το κρέας, το κολοκάσι και το κουνουπίδι, σε ξεχωριστές λεκάνες μέσα σε κρασί για δέκα λεπτά. Στη συνέχεια τα τηγανίζουμε ξεχωριστά.
- Βάζουμε όλα τα τηγανισμένα υλικά με τη σειρά (πρώτα το κρέας, μετά το κολοκάσι και πάνω πάνω το κουνουπίδι) σε κατσαρόλα και τους ρίχνουμε το κρασί, τον χυμό λεμονιού, το αλάτι και αρκετό νερό έτσι ώστε να τα καλύψει.
- Σκεπάζουμε την κατσαρόλα μας και τα ψήνουμε σε χαμηλή φωτιά για περίπου 40'.

Στυλιανή Νικολάου, Γ' 2

ΠΙΣΙΕΣ (ΜΙΚΡΕΣ ΠΙΤΕΣ)

(παραδοσιακή συνταγή της Επαρχίας Αμμοχώστου)

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- Το φύλλο της ζύμης μας το ανοίγουμε με τη μηχανή ή αν θέλουμε να γίνει λεπτό το ανοίγουμε στο χέρι, με τον πλάστη.
- Αλείβουμε το φύλλο που ανοίξαμε με ελαιόλαδο και το ραντίζουμε παντού με κανέλα και ζάχαρη.
- Τυλίγουμε το φύλλο μας σε ρολό και το κόβουμε με το μαχαίρι σε όμοιες φέτες περίπου 6 εκατοστά.
- Γυρίζουμε το κομμένο ρολό με τους κύκλους προς τα κάτω και πιέζουμε τη ζύμη με το χέρι ή τον πλάστη, έτσι ώστε να σχηματίσουμε μικρές πιτούλες/πισίες (½ εκατοστό πάχος η κάθε μια).
- Τηγανίζουμε τις πισίες μας σε μπόλικο καυτό λάδι και από τις δύο πλευρές, μέχρι να ροδίσουν.
- Τις βγάζουμε από το τηγάνι και τις πασπαλίζουμε με μπόλικο μέλι και αν θέλουμε τους ρίχνουμε και καβουρδισμένα αμύγδαλα.

Βέρα Ασλανίδου, Γ' 2

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΖΑΛΑΤΙΝΑΣ

(παραδοσιακή συνταγή της Επαρχίας Κερύνειας)

Συνταγή του κ. Κώστα Κλεάνθους (Κερυνειώτη - παρτσούκλι ο Γλεντζιές)

Η εγγονή του κύριου Κώστα Κλεάνθους, Γεωργία Μαρτά Ναθαναήλ (μητέρα παιδιού της Γ' 2 τάξης, Στυλιάνας Ναθαναήλ), μας αφηγείται με συντομία κάποια γεγονότα σχετικά με τον παππού της, πρόσφυγα από τον Άγιο Γεώργιο Κερύνειας. Ακολουθώντας μας περιγράφει μία παραδοσιακή συνταγή για την παρασκευή της ζαλατίνας.

Έτσι όπως συνήθιζε να τη φτιάχνει ο παππούς της. Η αφήγησή της βασίζεται στις θύμησες των παιδικών της χρόνων, πριν από το καλοκαίρι του 1974.

Το 1974 και αμέσως μετά την Τουρκική εισβολή, όπως όλοι οι πρόσφυγες, έτσι και οι γονείς, η γιαγιά και ο παππούς μου, με βία εκδιώχθηκαν από τον Άγιο Γεώργιο Κερύνειας, όπου διέμεναν για πολλά χρόνια.

Πριν την Τουρκική εισβολή, ο παππούς μου είχε δικό του εστιατόριο, κρεοπωλείο και καφενείο, στον Άγιο Γεώργιο Κερύνειας. Όλοι οι συγχωριανοί του, ακόμη μέχρι και σήμερα τον ήξεραν με το παρτσούκλι που τον χαρακτήριζε, «ο Γλεντζιές».

Ο αδερφός του παππού μου, ο Γιάννης Κλεάνθους ήταν ο υπεύθυνος και ξεναγός του κάστρου της Κερύνειας για πολλές δεκαετίες, καθώς ήταν ο πρώτος και τελευταίος υπεύθυνος του κάστρου, δεν υπήρξε άλλος. Αναπολώ ακόμη τις στιγμές που μαζευόμασταν στο σπίτι του θείου μου (Λέμπα της Πάφου, όπου διέμενε μετά την εισβολή), που μας εξιστορούσε με πολλή περηφάνια πολλές ιστορίες για το κάστρο, άλλες πραγματικές και άλλες φανταστικές από διάφορους μύθους που κυκλοφορούσαν.

Η οικογένεια λοιπόν του παππού μου, ήταν αρκετά γνωστή στους άλλους Κερυνειώτες, καθώς η Επαρχία της Κερύνειας, ήταν μικρή και με λίγους κατοίκους. Οι Κερυνειώτες λοιπόν αρέσκονταν στο να συχνάζουν στο εστιατόριο του Γλεντζιέ, για να φάνε το γνωστό οφτό, αλλά και τη ζαλατίνα που έφτιαχνε ο παππούς και η γιαγιά μου.

Θυμάμαι το παππού στα παιδικά μου χρόνια, που μόλις ήρθαν στην ελεύθερη περιοχή της Λευκωσίας, άνοιξε ένα μικρό κρεοπωλείο, στο οποίο δούλευε και βοηθούσε όλη η οικογένειά μου.

Στον απέναντι δρόμο από το κρεοπωλείο, είχε ένα άδειο χωράφι. Ο παππούς έσκαψε μέσα στη γη και έφτιαξε μια τρύπα όπου και τοποθετούσε μέσα το κρέας οφτό για να το ψήνει.

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΤΗΣ ΖΑΛΑΤΙΝΑΣ

Τα υλικά που χρησιμοποιούσε για την παρασκευή του ωραίου μεζέ με το όνομα ζαλατίνα, ήταν κεφάλι γουρουνιού, πόδια και ακόμη τα αυτιά του γουρουνιού, αλλά έβραζε και λίγο κρέας από ψαχνό.

Θυμάμαι χαρακτηριστικά που ο παππούς μου έλεγε, δεν πετάμε τίποτα, είναι τα πιο ωραία κομμάτια του κρέατος αυτά που βάζω στη ζαλατίνα. Έτσι, αφού το υπόλοιπο το ζωό καταναλώνεται εύκολα, τα κομμάτια που έμεναν, τα χρησιμοποιούσε για να φτιάξει ζαλατίνα.

Έβραζε όλα τα κομμάτια σε νερό να το χώνει μέσα σε μια κατσαρόλα, αφότου τα καθάριζε πρώτα πολύ σχολαστικά. Μέσα στο νερό πρόσθετε και διάφορα μπαχαρικά (αρτισιά, αλάτι, πιπέρι, κόλιανδρο, δάφνη), για περισσότερη γεύση, αλλά και λίγο ξύδι και λεμόνι. Μετά που το ψαχνό και τα υπόλοιπα κομμάτια του κρέατος είχε ψηθεί από το βρασμό, το έβραζε από την κατσαρόλα, το ξεκοκάλιζε προσεκτικά και ξεχώριζε το ψαχνό. Στη συνέχεια, το τοποθετούσε μέσα σε διαφόρων μεγεθών πήλινα σκεύη και φρόντιζε να βάλει στο κάθε σκεύος αρκετό ζωμό μέχρι να το χώνει (ποτέ δεν πρέπει να συμπληρώνουμε με νερό, επειδή δεν θα πήξει). Τέλος, πρόσθετε σε κάθε πήλινο σκεύος ένα κομμάτι λασμαρί και λίγο κόκκινο καυτερό πιπέρι.

Στη συνέχεια το έβραζαν στο ψυγείο και έπηξε η ζαλατίνα και διατηρείτο για αρκετό καιρό μέχρι να καταναλωθεί. Όταν πλέον έπηξε η ζαλατίνα, ήταν ευδιάκριτο το συσσωρευμένο λίπος που μαζευτόταν στο πάνω στρώμα του σκεύους, δημιουργώντας ένα προστατευτικό φιλμ που φαίνεται ήταν το υλικό που σφράγιζε και συνέτεινε ως προς τη καλύτερη διατήρηση της ζαλατίνας.

Στυλιάννα Ναθαναήλ, Γ' 2

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΕΣ

1. Α _____
2. Γ _____
3. Ν _____
4. Ο _____
5. Ο _____
6. Υ _____
7. Μ _____
8. Ε _____
9. Ν _____
10. Ο _____
11. Ι _____

Οδηγίες:

1. Κατεχόμενη «πόλη φάντασμα» ανατολικά της Κύπρου.
2. Κατεχόμενο χωριό της επαρχίας Λευκωσίας, όπου βρίσκεται η εκκλησία της Παναγίας Ευαγγελίστριας.

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ

3. Ο «Άγιος Ν _____» είναι κατεχόμενο χωριό της επαρχίας Αμμοχώστου.
4. Ήταν αδελφός του Βασιλιά της αρχαίας Σαλαμίνας (τώρα κατεχόμενης). Αρχηγός της επανάστασης εναντίον των Περσών (499-497π.Χ.).
5. Είναι η κατεχόμενη «Ο _____ του Πενταδακτύλου».
6. Στην κατεχόμενη Κυθρέα υπάρχουν μεγάλες Υ _____ δεξαμενές νερού.
7. Η μεγαλύτερη πεδιάδα της Κύπρου ανάμεσα στο Τρόοδος και στον Πενταδάκτυλο.
8. Ο νεαρότερος αγωνιστής ήρωας του απελευθερωτικού αγώνα 1955-59 που απαγχονίσθηκε.
9. Είναι η Κύπρος Ν _____.
10. Άνοιξε το 2003 στο Λήδρα Πάλας, στα Στροβίλια και στον Πέργαμο.
11. Κάστρο του Αγίου Ι _____ στην κατεχόμενη επαρχία Κερύνειας.

Χριστόφορος Δημητρίου, Γ΄2

ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ

Οδηγίες:

1. Έτσι ονόμασαν οι Τούρκοι την εισβολή στην Κύπρο Α _____.
2. Κατά τη δεύτερη εισβολή των Τούρκων έγιναν σφαγές αμάχων και Γ _____.
3. Είναι η Κύπρος Ν _____.
4. Η Ο _____ του Πενταδάκτυλου.
5. Στις 23 Απριλίου 2003 άνοιξαν τα Ο _____ στην Κύπρο.
6. Κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου (αντίστροφα) Υ _____.
7. Ο πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Μ _____.
8. Κάποιοι ελληνοκύπριοι δε θέλησαν να φύγουν από τα χωριά τους κι έμειναν εκεί Ε _____ μέχρι σήμερα.
9. Χιλιάδες οι Ν _____ που θρηνεί η Κύπρος από την τουρκική εισβολή.
10. Τα χρησιμοποιούσαν για να σκοτώσουν τους αντιπάλους Ο _____.
11. Οι εισβολείς στην Κύπρο το 1974 (αντίστροφα) Ι _____.

Γιάννης Στασινόπουλος, Γ΄2

ΕΙΣΒΟΛΗ

Οδηγίες:

1. Οι Ελληνοκύπριοι που έμειναν στα κατεχόμενα μέρη μετά την Τουρκική Εισβολή.
2. Θέλουμε να έχουμε με τους Τουρκοκύπριους.
3. Ο ποταμός που διασχίζει τη Μόρφου.
4. Ο πόλεμος φέρνει πολλά ...
5. Οι πρόσφυγες ζουν με το για λευτεριά
6. Έτσι λεγόταν το Γυμνάσιο της Μόρφου.
7. Έτσι ονομάζονται οι Κύπριοι που έμειναν στα κατεχόμενα μετά την Τουρκική Εισβολή.
8. Η μοναδική μοιρασμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης.
9. Το αντίθετο της νίκης.

Ανδρέας Κραμβής, Ίρις Παναγίδη Γ΄3

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

- Κ _____
Α _____
Τ _____
Ε _____
Χ _____
Ο _____
Μ _____
Ε _____
Ν _____
Α _____

Οδηγίες:

1. Είναι το νησί μας.
2. Ήταν χωμένη στην άμμο και είχε πολλά ξενοδοχεία.
3. Είναι κατεχόμενο χωριό της Κερύνειας.
4. Έγινε στις 20 Ιουλίου του 1974.
5. Πολλοί πρόσφυγες έχασαν τα ... τους.
6. Γνωστό τραγούδι για την Κερύνεια “Το ...”
7. Εκεί γινόταν κάθε χρόνο η γιορτή του πορτοκαλιού.
8. Έτσι ονομάζονται οι Ελληνοκύπριοι που έμειναν στα κατεχόμενα μετά την Τουρκική Εισβολή.
9. Η Κύπρος είναι ένα ...
10. Οι άνθρωποι που χάθηκαν στον πόλεμο λέγονται ...

Ελένα Ηλιάδου, Στυλιανός Γιαννάκη Γ΄3

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

- Κ _____
Α _____
Τ _____
Ε _____
Χ _____
Ο _____
Μ _____
Ε _____
Ν _____
Α _____

Οδηγίες:

1. Στο κάστρο της βρίσκεται ένα αρχαίο ναυάγιο.
2. Ήταν χωμένη στην άμμο και είχε πολλά ξενοδοχεία.
3. Τα έπαθαν πολλοί Κύπριοι κατά την Τουρκική Εισβολή.
4. Έγινε στις 20 Ιουλίου του 1974.
5. Άλλοι πέθαναν, άλλοι ήταν πρόσφυγες, άλλοι χάθηκαν και άλλοι ήταν ... κατά την Τουρκική Εισβολή.
6. Με αυτά πολεμούσαν.
7. Εκεί γινόταν κάθε χρόνο η γιορτή του πορτοκαλιού.
8. Έτσι ονομάζονται οι Ελληνοκύπριοι που έμειναν στα κατεχόμενα μετά την Τουρκική Εισβολή.
9. Ο δημιουργός του Ψευδοκράτους.
10. Οι άνθρωποι που χάθηκαν στον πόλεμο λέγονται ...

Κριστιάνα Σπαθάρη, Οδυσσέας Οδυσσέως

Γρηγόρης Μιραζανασβίλι, Αλέξανδρος Μεσσίτης Γ΄3

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

- Π _____
Ρ _____
Ο _____
Σ _____
Φ _____
Υ _____
Γ _____
Ε _____
Σ _____

Οδηγίες:

1. Είναι ένα κατεχόμενο χωριό της Επαρχίας Λευκωσίας.
2. Εκεί βρίσκεται η Μονή του Αποστόλου Ανδρέα.
3. Ήταν το λιμανάκι της Κερύνειας.
4. Ο ποταμός που διασχίζει τη Μόρφου.
5. Εκεί έβαζαν τους αιχμάλωτους πολέμου.
6. Οι πρόσφυγες περιμένουν με ... τόσα χρόνια τώρα τη λευτεριά.
7. Έτσι λεγόταν το Γυμνάσιο της Μόρφου.
8. Έτσι ονομάζονται οι Κύπριοι που έμειναν στα κατεχόμενα μετά την Τουρκική Εισβολή.
9. Είναι ιερό δέντρο.
10. Παλιά είχε η Κύπρος και διέσχιζε τη Μεσσαρία.

Τάνια Πασχάλη, Γρηγόρης Μιραζανασβίλι, Φαίη Λεωνίδου Γ΄3

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

1. Α _____
2. Μ _____
3. Μ _____
4. Ο _____
5. Χ _____
6. Ω _____
7. Σ _____
8. Τ _____
9. Ο _____
10. Σ _____

Οδηγίες:

1. Πέρασαν 44 χρόνια από την εισβολή και ακόμα υπάρχουν Α _____.
2. Κατά τη διάρκεια της εισβολής στην Κύπρο έγιναν πολλές Μ _____.
3. «Μ _____ Χώματα»: Από τα πιο γνωστά μυθιστορήματα της Διδώς Σωτηρίου που θυμίζει και την εισβολή στην Κύπρο.

4. Ο κυπριακός στρατός δεν είχε πολλά Ο _____.
5. Όταν οι εισβολείς φώναξαν «παραδοθείτε» οι στρατιώτες βγήκαν έξω από τα Χ _____ με τα χέρια ψηλά.
6. Οι γονείς έβαζαν Ω _____ στα παιδιά για να μην ακούνε τον τρομακτικό θόρυβο από τους βομβαρδισμούς.
7. Ο τούρκικος Σ _____ αποβιβάστηκε τις πρώτες ώρες της 20ης Ιουλίου 1974 στην παραλία Πέντε Μίλι στην Κερύνεια.
8. Στις 16 Αυγούστου του 1974, τα τουρκικά Σ _____ μήκαν μέσα στην πόλη της Αμμόχωστου χωρίς να συναντήσουν καμιά αντίσταση.
9. Στην Ο _____ του Πενταδακτύλου έγιναν σκληρές και άνισες μάχες μεταξύ των λιγοστών στρατιωτών μας και των Τούρκων εισβολέων.
10. Οι πρώτοι νεκροί της τουρκικής εισβολής τον Ιούλιο του 1974 ήταν δύο Σ _____ που βρισκόντουσαν στο φυλάκιο μέσα στο ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας στην Λευκωσία.

Βέρα Ασλανίδου, Γ΄2

ΚΕΡΥΝΕΙΑ

1. Κ _____
2. Ε _____
3. Ρ _____
4. Υ _____
5. Ν _____
6. Ε _____
7. Ι _____
8. Α _____

Οδηγίες:

1. Την Κ _____ μας την κρατούν οι Τούρκοι.
2. Πριν από 44 χρόνια δεχτήκαμε Ε _____ από τους Τούρκους.
3. Το κάστρο της Κερύνειας χτίστηκε αρχικά από τους Ρ _____.
4. Τα πανιά του πλοίου Κερύνεια ήταν φτιαγμένα από λινό Υ _____.
5. Η Κερύνεια βρίσκεται στο Βόρειο μέρος του Ν _____ μας.
6. Η Ε _____ Κερύνειας είναι μια από τις έξι επαρχίες της Κύπρου.
7. Η Κερύνεια Ι _____ από τον Κηφέα, πριν τον Τρωικό πόλεμο.
8. Χάθηκαν στον πόλεμο. Αρχικά ήταν 1619 Α _____.

Στυλιάνα Ναθαναήλ, Γ΄2

ΜΟΡΦΟΥ

1. Μ _____
2. Ο _____
3. Ρ _____
4. Φ _____
5. Ο _____
6. Υ _____

Οδηγίες:

1. Ο πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Μ _____.
2. Με αυτά πολεμούσαν Ο _____.
3. Πόλη της κατεχόμενης Κύπρου που ζουν οι εγκλωβισμένοι Ρ _____.
4. Η Αμμόχωστος ονομάζεται και πόλη Φ _____.
5. Η δεύτερη πιο μεγάλη είναι του Πενταδάκτυλου Ο _____.
6. Όνειρο μας η Υ _____ της ελληνικής σημαίας στον Πενταδάκτυλο

Από τις μαθήτριες του Γ΄2:

Βέρα Ασλανίδου, Δάφνη Ιωάννου

Σοφία-Νταϊάνα Μπούστρα, Λυδία Παπαδημητρίου

Δήμητρα Σουγλήρη

Κρυπτόλεξα

Βρες τις πιο κάτω λέξεις:

Κύπρος, εισβολή, πόλεμος, Αμμόχωστος, δικαιοσύνη, διεκδικώ, κατεχόμενα, αιχμάλωτοι, Μόρφου, πρόσφυγες, λευτεριά.

Ε	Δ	Κ	Α	Τ	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α	Β	Γ	Δ
Κ	Ι	Ο	Ι	Α	Ι	Χ	Μ	Α	Λ	Ω	Τ	Ο	Ι	Ι
Υ	Ε	Σ	Η	Μ	Ο	Ρ	Φ	Ο	Υ	Δ	Ε	Ζ	Η	Κ
Π	Κ	Σ	Β	Μ	Ο	Β	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Α
Ρ	Δ	Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Θ	Ι	Κ	Ι
Ο	Ι	Ο	Σ	Χ	Θ	Ι	Κ	Α	Ι	Λ	Μ	Ν	Ξ	Ο
Σ	Κ	Λ	Ε	Ω	Π	Η	Ρ	Σ	Ρ	Τ	Υ	Φ	Χ	Σ
Ω	Ω	Ε	Α	Σ	Ψ	Ω	Α	Β	Η	Γ	Δ	Ε	Ζ	Υ
Σ	Κ	Μ	Τ	Τ	Η	Θ	Ι	Κ	Ν	Λ	Μ	Ν	Ξ	Ν
Λ	Μ	Ο	Α	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Η	Υ	Φ	Χ	Ψ	Η
Ω	Ν	Σ	Ο	Σ	Λ	Ε	Υ	Τ	Ε	Ρ	Ι	Α	Ω	Α

Από τις μαθήτριες, Γ΄2:

Βέρα Ασλανίδου, Δάφνη Ιωάννου, Δήμητρα Σουγλήρη, Λυδία Παπαδημητρίου, Σοφία-Ναϊάνα Μπούστρα

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

1. Π _____
2. Ρ _____
3. Ο _____
4. Σ _____
5. Φ _____
6. Υ _____
7. Γ _____
8. Ε _____
9. Σ _____

Οδηγίες:

1. Οροσειρά στην κατεχόμενη Κύπρο.
2. Χωριό όπου ζουν οι εγκλωβισμένοι Ελληνοκύπριοι από το 1974.
3. Πολεμικό όπλο.
4. Πολεμιστές – μέλη του στρατού.
5. Συνώνυμο του κατάδικου.
6. Υποθαλάσσιο πολεμικό πλοίο.
7. Πολέμησε με κουράγιο και θάρρος – ήταν Ε _____.
8. Έγινε το 1974.
9. Όταν σκεφτόμαστε τα σκλαβωμένα μέρη μας, νιώθουμε Σ _____.

Πάνος Τσέντας, Γ΄2

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

1. Π _____
2. Ρ _____
3. Ο _____
4. Σ _____
5. Φ _____
6. Υ _____
7. Γ _____
8. Ε _____
9. Σ _____

Οδηγίες:

1. Ο Π _____ είναι καταστροφικός για όλο τον κόσμο.
2. Είναι χωριό κατεχόμενο στην άκρη του νησιού Ρ _____.
3. Οι στρατιώτες πολεμούν με τα Ο _____.
4. Όλοι οι άντρες υπηρετούν όταν τελειώσουν το σχολείο
5. Οι στρατιώτες στέκονται εκεί για να Φ _____ τα σύνορά μας
6. Όλοι οι κύπριοι στρατιώτες νιώθουν Υ _____ για την πατρίδα τους.
7. Οι Έλληνες πάντα πολεμούν Γ _____.
8. Έγινε στην Κύπρο το 1974 από τους Τούρκους Ε _____.
9. Χωρίζει τα σύνορα μεταξύ κυπριακού και τούρκικου στρατού Σ _____.

Χρίστος Παναγίδης, Γ΄2

Ακροστιχίδες

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

1. Π _____
2. Ρ _____
3. Ο _____
4. Σ _____
5. Φ _____
6. Υ _____
7. Γ _____
8. Ε _____
9. Σ _____

Οδηγίες:

1. Το 1974 έγινε στην Κύπρο ο Π _____.
2. Εκεί Ρ _____ βρίσκεται το μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα.
3. Οι Ελληνοκύπριοι είχαν πολύ λιγότερα Ο ---- από τους Τούρκους.
4. Οι Τούρκοι είχαν πολλούς Σ _____.
5. Έτσι ονομάζονται οι ένοπλες δυνάμεις της Κύπρου: Εθνική Φ _____.
6. Κατά την εισβολή η Ελλάδα Υ _____ τους Ελληνοκυπρίους.
7. Το 1/3 της Κυπριακής Γ _____ είναι παράνομα κατεχόμενο από τους Τούρκους.
8. Δεν σβήνει η Ε _____ των προσφύγων να επιστρέψουν στα σπίτια τους.
9. Κατά την εισβολή έγιναν πολλές Σ _____ άμαχου πληθυσμού.

Νικόλας Μάρκου, Χρίστος Νικολάου Γ΄2

Βρες τις πιο κάτω λέξεις:

Αμμόχωστος, πρόσφυγες, Κερύνεια, εισβολή, κατεχόμενα, εγκλωβισμένοι, αγνοούμενοι, πόλεμος, πόνος, αιχμάλωτοι, καταστροφή, Καραβάς, Μόρφου, λευτεριά, στρατός, τανκ, όπλα, ειρήνη.

Π	Α	Ι	Χ	Μ	Α	Λ	Ω	Τ	Ο	Ι	Ψ	Κ	Π	Κ
Μ	Ρ	Κ	Α	Τ	Α	Σ	Τ	Ρ	Ο	Φ	Η	Ε	Ο	Α
Ο	Τ	Ο	Λ	Ε	Υ	Τ	Ε	Ρ	Ι	Α	Ω	Ρ	Λ	Τ
Ρ	Ο	Τ	Σ	Τ	Ρ	Α	Τ	Ο	Σ	Ε	Δ	Υ	Ε	Ε
Φ	Υ	Κ	Λ	Φ	Κ	Α	Ρ	Α	Β	Α	Σ	Ν	Μ	Χ
Ο	Τ	Ο	Υ	Ρ	Υ	Ο	Σ	Τ	Α	Ν	Κ	Ε	Ο	Ο
Υ	Ο	Ο	Π	Λ	Α	Γ	Λ	Α	Μ	Α	Κ	Ι	Σ	Μ
Α	Γ	Ν	Ο	Ο	Υ	Μ	Ε	Ν	Ο	Ι	Χ	Α	Χ	Ε
Ρ	Ε	Γ	Κ	Λ	Ω	Β	Ι	Σ	Μ	Ε	Ν	Ο	Ι	Ν
Ε	Ι	Ρ	Η	Ν	Η	Ω	Ε	Ι	Σ	Β	Ο	Λ	Η	Α
Α	Μ	Μ	Ο	Χ	Ω	Σ	Τ	Ο	Σ	Π	Ο	Ν	Ο	Σ

Από τους μαθητές του Γ΄2:

Χριστόφορος Δημητρίου, Αντρέας Χριστοδούλου

Χρίστος Ιωαννίδης, Πάνος Τσέντας

Κρυπτόλεξα

Στο πιο κάτω κρυπτόλεξο θα βρεις κρυμμένες 14 λέξεις που έχουν σχέση με την Τουρκική Εισβολή και τα κατεχόμενα μέρη μας.

Κ	Ε	Ι	Σ	Β	Ο	Λ	Η	Κ	Α	Σ	Ξ	Ο	Λ	Κ
Α	Ξ	Ο	Υ	Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Α	Α
Τ	Μ	Ι	Λ	Ε	Σ	Ι	Δ	Λ	Ο	Κ	Σ	Υ	Π	Ρ
Ε	Ο	Κ	Α	Ρ	Α	Β	Ι	Ι	Κ	Α	Η	Λ	Η	Π
Χ	Ρ	Υ	Γ	Υ	Π	Ρ	Υ	Μ	Α	Σ	Κ	Α	Θ	Α
Ο	Φ	Π	Ε	Ν	Τ	Α	Δ	Α	Χ	Τ	Υ	Λ	Ο	Σ
Μ	Ο	Ρ	Β	Ε	Π	Τ	Ι	Ν	Ο	Ρ	Μ	Α	Σ	Ι
Ε	Υ	Ο	Υ	Ι	Κ	Ε	Μ	Ι	Χ	Α	Ο	Ζ	Α	Α
Ν	Ι	Σ	Ο	Α	Π	Ε	Σ	Ο	Ν	Τ	Ε	Σ	Ο	Ρ
Α	Ο	Ε	Γ	Κ	Λ	Ω	Β	Ι	Σ	Μ	Ε	Ν	Ο	Ι
Α	Τ	Ρ	Ι	Ζ	Ο	Κ	Α	Ρ	Π	Α	Σ	Ο	Ρ	Υ

Λίλιαν Σαμιώτη, Φίλιππος Χρυσάνθου Γ΄3

Βρες τις 12 λέξεις που έχουν σχέση με την Κατεχόμενη Κύπρο μας στο κρυπτόλεξο που ακολουθεί.

Α	Γ	Ν	Ο	Ο	Υ	Μ	Ε	Ν	Ο	Ι	Χ	Ψ	Ε	Ι
Μ	Ν	Ο	Δ	Ο	Φ	Ρ	Α	Γ	Μ	Α	Τ	Α	Γ	Ε
Μ	Κ	Α	Τ	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α	Ξ	Λ	Κ	Γ
Ο	Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Ο	Ι	Φ	Λ	Σ
Χ	Λ	Σ	Α	Χ	Χ	Δ	Ι	Ε	Κ	Δ	Ι	Κ	Ω	Λ
Ω	Ε	Τ	Κ	Ε	Ρ	Υ	Ν	Ε	Ι	Α	Τ	Ρ	Β	Π
Σ	Ρ	Τ	Γ	Ι	Κ	Λ	Ο	Π	Τ	Γ	Ξ	Φ	Ι	Ε
Τ	Φ	Φ	Ρ	Ι	Η	Κ	Π	Ο	Λ	Ε	Μ	Ο	Σ	Π
Ο	Ρ	Τ	Ι	Θ	Υ	Ο	Κ	Ρ	Φ	Ι	Ε	Ρ	Μ	Τ
Σ	Σ	Ε	Ρ	Τ	Γ	Β	Ν	Β	Σ	Ρ	Ι	Υ	Ε	Τ
Κ	Α	Ρ	Α	Β	Α	Σ	Ω	Ι	Υ	Η	Ν	Κ	Ν	Μ
Γ	Ψ	Φ	Ξ	Υ	Ξ	Ρ	Σ	Π	Α	Ν	Γ	Κ	Ο	Φ
Ε	Ι	Σ	Β	Ο	Λ	Η	Λ	Κ	Μ	Η	Φ	Λ	Ι	Ν

Γράψε τις λέξεις που βρήκες πιο κάτω:

Από τους μαθητές του Γ΄2:

Άντρεα Ανδρέου, Στυλιάνα Ναθαναήλ, Μαρία Τσαγγαρίδου,
Αναστασία Καλπαχτσίδου, Μαρίνα Νικολάου, Στυλιανή Νικολάου

Διάλεξε και γράψε τη σωστή λέξη

ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ, ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ, ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ, ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ

- Άνθρωποι που πήγαν στον πόλεμο, αλλά χάθηκαν και δεν ξέρουμε αν ζουν ή αν πέθαναν. _____
- Άνθρωποι που συλλαμβάνονται σε καιρό πολέμου και κρατούνται από τον εχθρό. _____
- Άνθρωποι που αναγκάστηκαν να τρέξουν προς φυγήν, δηλαδή να φύγουν αναγκαστικά, με τη βία των όπλων, από τα σπίτια τους. _____
- Άνθρωποι που μετά την τουρκική εισβολή έμειναν να ζήσουν στα κατεχόμενα. _____
- Το 1974 οι Τούρκοι εισέβαλαν/μήκαν με τη βία και τα όπλα στην Κύπρο μας. _____

Από τους μαθητές του Γ΄2:

Αναστασία Καλπαχτσίδου, Κατερίνα Παναγιώτου,
Στυλιανή Νικολάου, Μαρίνα Νικολάου, Αντρέας Χριστοδούλου,

Βρες στο κρυπτόλεξο τις 15 κρυμμένες λέξεις που έχουν σχέση με την Εισβολή και την κατεχόμενη Κύπρο μας.

Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Κ	Υ	Π	Ρ	Ο	Σ
Ρ	Ι	Ζ	Ο	Κ	Α	Ρ	Π	Α	Σ	Ο	Π	Μ	Κ	Σ
Α	Ι	Χ	Μ	Α	Λ	Ω	Τ	Ο	Ι	Γ	Λ	Ο	Α	Φ
Κ	Λ	Σ	Κ	Λ	Α	Β	Ω	Μ	Ε	Ν	Η	Γ	Τ	Ω
Ο	Α	Κ	Α	Ρ	Π	Α	Σ	Ι	Α	Υ	Λ	Ω	Ε	Β
Κ	Α	Τ	Ο	Χ	Η	Ω	Β	Ν	Η	Ι	Ι	Ν	Χ	Χ
Π	Ε	Κ	Ε	Ρ	Υ	Ν	Ε	Ι	Α	Θ	Χ	Α	Ο	Σ
Π	Ε	Ν	Τ	Α	Δ	Α	Κ	Τ	Υ	Λ	Ο	Σ	Μ	Α
Ο	Α	Σ	Ε	Ι	Σ	Β	Ο	Λ	Η	Ξ	Ε	Κ	Ε	Ζ
Μ	Ο	Ρ	Φ	Ο	Υ	Ν	Ι	Χ	Η	Ν	Α	Υ	Ν	Ν
Α	Μ	Μ	Ο	Χ	Ω	Σ	Τ	Ο	Σ	Μ	Σ	Π	Α	Ο

Μέρσια Χαχολιάδου, Γ΄1

Βρες τις πιο κάτω λέξεις: Πόλεμος, Ριζοκάρπασο, όπλα, σφαγές, πρόσφυγες, φυλακή, ειρήνη, Μόρφου, Αμμόχωστος, διεκδικώ, εισβολή.

Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Κ	Ο	Ρ	Β	Λ	Ν
Ο	Ι	Π	Φ	Υ	Κ	Ω	Ι	Κ	Γ	Β	Ο	Λ	Ρ	Χ
Λ	Ζ	Λ	Α	Λ	Ρ	Γ	Σ	Ε	Ι	Ρ	Η	Ν	Η	Σ
Ε	Ο	Α	Γ	Α	Ι	Ω	Β	Ο	Ρ	Θ	Ζ	Ζ	Ξ	Ε
Μ	Κ	Ρ	Ε	Κ	Μ	Ε	Ο	Α	Ο	Λ	Χ	Δ	Κ	Σ
Ο	Α	Σ	Σ	Η	Ν	Ι	Λ	Ν	Π	Ν	Α	Ψ	Φ	Θ
Σ	Ρ	Τ	Λ	Μ	Ξ	Ρ	Η	Λ	Ο	Ο	Ι	Α	Ψ	Τ
Κ	Π	Υ	Φ	Ι	Α	Μ	Μ	Ο	Χ	Ω	Σ	Τ	Ο	Σ
Φ	Α	Φ	Υ	Α	Ο	Λ	Δ	Ι	Ε	Κ	Δ	Ι	Κ	Ω
Χ	Σ	Χ	Χ	Κ	Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Ρ
Ψ	Ο	Ψ	Ω	Ν	Μ	Ο	Ρ	Φ	Ο	Υ	Φ	Ξ	Ω	Ο

Χρίστος Παναγίδης, Γ΄2

Βρες τις πιο κάτω λέξεις: πόλεμος, Ριζοκάρπασο, όπλα, σφαγές, πρόσφυγες, φυλακή, ειρήνη, Μόρφου, Αμμόχωστος, διεκδικώ, εισβολή.

Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Υ	Γ	Ε	Σ	Κ	Λ	Ο	Ι	Κ	Ο
Ο	Ι	Π	Φ	Υ	Κ	Ο	Ι	Κ	Γ	Β	Λ	Μ	Ν	Ξ
Λ	Ζ	Λ	Α	Λ	Ρ	Γ	Σ	Ε	Ι	Ρ	Η	Ν	Η	Σ
Ε	Ο	Α	Γ	Α	Ι	Ο	Β	Ο	Ρ	Ζ	Η	Θ	Ι	Φ
Μ	Κ	Ρ	Ι	Κ	Μ	Ε	Ο	Δ	Ο	Λ	Δ	Ε	Ι	Α
Ο	Α	Σ	Ε	Η	Ν	Ι	Λ	Ν	Π	Ν	Ε	Σ	Ξ	Ε
Σ	Ρ	Τ	Σ	Μ	Ξ	Ρ	Η	Λ	Λ	Ο	Ν	Υ	Φ	Σ
Κ	Π	Υ	Ο	Α	Α	Μ	Μ	Ο	Χ	Ω	Σ	Τ	Ο	Σ
Φ	Α	Φ	Φ	Η	Ο	Λ	Δ	Ι	Ε	Κ	Δ	Ι	Κ	Ω
Χ	Σ	Χ	Φ	Κ	Π	Ρ	Ρ	Υ	Χ	Α	Β	Γ	Δ	Ε
Ψ	Ο	Ψ	Ω	Ν	Μ	Ο	Ρ	Φ	Ο	Υ	Ο	Π	Ρ	Σ

Από τους μαθητές του Γ΄2:

Γιάννης Στασινόπουλος, Νικόλας Μάρκου
Χρίστος Νικολάου, Χρίστος Παναγίδης

ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΜΟΥ ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Αγαπημένη μου Κερύνεια,
που σε ζήλεψαν και σ' έκλεψαν οι Τούρκοι.
Κερύνεια μου αγαπημένη,
με το κάστρο σου και το όμορφο σου λιμάνι.
Αμίλητη και λυπημένη μας καρτερείς,
αγαπημένη μου Κερύνεια...

Κριστιάνα Σπαθάρη, Γ'3

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΑΝΔΡΕΑ

Απόστολε Ανδρέα, μακάρι να ελευθερωθούν όλα
αυτά τα υπέροχα μέρη της Κύπρου μας.
Σύντομα να πάρουμε τα σπίτια μας πίσω,
να ξαναζήσουμε στα αγαπημένα μας χωριά και πόλεις
και να προσευχηθούμε ελεύθεροι στις εκκλησίες μας.
Αγαπημένη μας Κύπρο, σύντομα να ελευθερωθείς και
να σηκώσεις ψηλά το ανάστημά σου.

Γιάννης Στασινόπουλος, Γ'2

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΜΑΣ

Θεέ μου, σε παρακαλώ ελευθέρωσε την Κύπρο μας
από το νησάκι μας, να φύγουνε τα ξένα στρατεύματα
να μην έχουμε πολέμους, να ζούμε ειρηνικά!
Θεέ μου, σε παρακαλώ στείλε στην Κύπρο μας ειρήνη.
Στο μικρό μας το νησί η ειρήνη θέλω να 'ρθεί
να φύγει ο πόλεμος μακριά, να νικήσει η ΛΕΥΤΕΡΙΑ.

Ανδρέας Χριστοδούλου, Γ'2

ΤΟ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Σκλαβωμένο σ' έχουνε οι Τούρκοι
την ομορφιά σου κανένα άλλο καράβι
δε θα τη βρει.
Θα 'θελα το ξύλο σου ν' αγγίξω
κι ελεύθερο να σε αφήσω!

Καλομοίρα Χατζηλοΐζου, Γ'1

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΑΝΔΡΕΑ

Απόστολε Αντρέα μου,
σε παρακαλώ πολύ,
να μην υπάρχουν πόλεμοι
σε όλη μας τη γη.

Απόστολε Αντρέα μου,
μια χάρη σου ζητώ,
κάνε ξανά το θαύμα σου
κι εγώ θα καρτερώ.

Κάνε να ελευθερωθεί
το όμορφο μας το νησί
κι εγώ σου το υπόσχομαι,
θα έρθω μέχρι εκεί.

Ν' ανάψω το κεράκι μου,
να πω την προσευχή μου,
όπως το υποσχέθηκα,
με όλη τη ψυχή μου.

Να είσαι πάντοτε κοντά
σε όσους σ' έχουν ανάγκη,
για να τους δίνεις δύναμη
και όλη σου τη χάρη.
Δάφνη Ιωάννου, Γ'2

ΣΥΝΤΟΜΑ ΝΑ 'ΡΘΕΙ Η ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Θεέ μου σε παρακαλώ,
άκου την προσευχή μου,
στην Κερύνεια τη γλυκιά
σύντομα να έρθει η λευτεριά.

Σύντομα να έρθει η λευτεριά,
στην Κερύνεια την γλυκιά,
στις εκκλησίες να προσευχηθώ
κι ένα κεράκι να ανάψω κι εγώ.

Θεέ μου μεγαλοδύναμε,
θέλω την Κερύνεια να επισκεφτώ,
στο αρχαίο κάστρο να μπω,
το αρχαίο καράβι «ελεύθερο» να δω!
Μαρίνα Νικολάου, Γ'2

ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Κερύνεια όμορφη
Κερύνεια σκλαβωμένη.
Που ο Αττίλας
σε πήρε λαβωμένη
43 χρόνια κατεχόμενη,
να σε κατοικούνε ξένοι.
Στη σκλαβιά βασανισμένη,
αλλά από τους πρόσφυγες ποτέ λησμονημένη.
Αλέξανδρος Μεσσίτης, Γ'3

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Ένα καράβι ξύπνησε
απ' τον βαθύ βυθό
την πόλη μας συγκίνησε
κι ας ήταν σιωπηλό.

Στέκεται εκεί στο κάστρο μας
στο κάστρο της Κερύνειας
και περιμένει σαν παιδί
την ώρα της επιστροφής.

Φορτώθηκε με όνειρα
όσων αγαπούσαν
την όμορφη αυτή ακτή
που την σκλάβωσαν οι εχθροί.

Χρίστος Νικολάου, Γ'2

ΚΕΡΥΝΕΙΑ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ

Σ' αγαπώ τόσο πολύ
κι ας είσαι σκλαβωμένη
η λευτεριά θα 'ρθει!
Είσαι πάντα στην καρδιά μου
κι ας είσαι μακριά μου
μια μέρα θα βρεθείς κοντά μου!
Θα σ' αγαπώ παντοτινά
και πάντα θα σ' έχω στην καρδιά μου!
Ανθή Αποστολίδου, Γ'1

ΚΕΡΥΝΕΙΑ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ

Κερύνεια μου αγαπημένη
πόσο είμαι λυπημένη
που είσαι σκλαβωμένη
κι απ' τους Τούρκους φυλακισμένη.

Είμαι συλλογισμένη και πολύ προβληματισμένη
γιατί ήσουν η πόλη η αγαπημένη
και έχεις μείνει ξεχασμένη μόνη και σκλαβωμένη.

Το κάστρο σου μένει και μας περιμένει
να πάμε ενωμένοι, αγκαλιασμένοι
και ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΟΙ!
Μαλεβή Χριστοφή, Γ'1

ΤΟ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

Με κατάλευκο πανί
και με ψηλό κατάρτι
μας φωνάζει από μακριά
της Κερύνειας το καράβι.

Περιμένει την ώρα και τη στιγμή
περιμένει πώς και πώς να ελευθερωθεί.

Το καράβι το καράβι
το ωραίο, το γλυκό
που απ' έξω είναι σκληρό
αλλά νιώθει πόνο τρομερό.

Μελίνα Παπά, Γ'1

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ

Αμμόχωστος Αμμόχωστος
με τη χρυσή σου άμμο,
την όμορφη σου θάλασσα
να βλέπω δε χορτάνω.

Σε λένε πόλη-φάντασμα,
σ' έχουν λεηλατήσει,
η πόλη είναι έρημη,
σημαία δεν κυματίζει.

Οι Τούρκοι σε κατέκτησαν,
τον κόσμο έχουν διώξει,
τα σπίτια μείναν ορφανά
κι έχουν ερημώσει.

Κωνσταντίνα Παρασκευαΐδου, Γ'3

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΑΝΔΡΕΑ

Απόστολε Ανδρέα μου,
σε παρακαλώ πολύ,
μέσα από την ψυχή μου
άκου την προσευχή μου.

Απόστολε Ανδρέα μου,
θερμή σου κάνω προσευχή,
το σκλαβωμένο μας νησί
σύντομα να ελευθερωθεί.

Απόστολε Ανδρέα μου,
χωρίς λύπη στη ψυχή,
στο μοναστήρι σου να 'ρθω,
κεράκι να ανάψω και να προσευχηθώ!

Δήμητρα Σουγλέρη, Γ'2

ΤΟ ΟΜΟΡΦΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ

Αμμόχωστος, Αμμόχωστος,
πόσο σε αγαπώ
όμορφη μου Αμμόχωστος
ποτέ δεν σε ξεχνώ.

Οι εκκλησίες σου κλειστές,
οι καμπάνες σιωπηλές,
τα σπίτια άδεια και ορφανά,
η πόλη μια ερημιά.

Κερύνεια μου, Κερύνεια μου,
πόλη μου ξακουστή
που σε πήρανε οι Τούρκοι
γιατί είσαι ζηλευτή.

Μας πήρανε το κάστρο σου,
μας πήραν τα νερά σου,
μας πήρανε τις θάλασσες
και όλη την ομορφιά σου.

Μόρφου με τα περβόλια σου
και αυτά σου τα έχουν πάρει,
τ' άφησαν και μαράθηκαν,
πάει όλη σου η χάρη.
Οι Τούρκοι κι αν σε πάτησαν,
εμείς δεν σε ξεχνούμε
και να γυρίσουμε ξανά,
κοντά σου καρτερούμε.

Τους όμορφους τους τόπους μας,
το όμορφο νησί μας,
μια μέρα θα 'ναι στα χέρια μας,
όπως και στη ψυχή μας.
Δάφνη Ιωάννου, Γ'2

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΑ

Εντέκατος αιώνας, απ' τους Βυζαντινούς
φτιάχτηκες στου Πενταδάκτυλου την κορφή
μέσα σε δύσβατους και απρόσιτους γκρεμούς.

Παραθεριστική κατοικία των Φράγκων ηγεμόνων
εγκαταλείφθηκες και καταστράφηκες από τους
Ενετούς.

Μαρτύριο για τους εργάτες της Ρήγαινας
που πετάγονταν απ' τους γκρεμούς.

Άγιε Ιλαρίωνα, χάρη στις ομορφιές σου
όλοι ποθούν
και όλοι προσπαθούν
το κάστρο σου να κατακτήουν.

Ατάραχο, περήφανο, γενναίο εσύ,
υπομένεις τη στιγμή
που η ελευθερία σου θα 'ρθεί
στο όμορφο αυτό νησί.
Μαρία Κάη, Γ'3

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΟΥ

Κάποιοι ζήλεψαν
το νησί μου αρκετά,
κι ήρθαν και το πήραν
και του κλέψαν την χαρά.

Δεν αντέχω άλλο πια
σε αυτή την σκλαβιά,
τη χώρα μου ελεύθερη
θέλω να δω ξανά.

Δεν ξεχνώ ποτέ την Κύπρο μου
που τόσο αγαπώ,
έστω και αν μας το πήρανε
το νησί αυτό
εγώ το αγαπώ.

Χρίστος Παναγίδης, Γ'2

ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Κερύνεια σ' αγαπώ
και κοντά σου θέλω να βρεθώ
κι άμα βρεθώ κοντά σου
θα προσκυνήσω τ' άγια χώματά σου.

Στο αρχαίο κάστρο θε να μπω,
και στο καράβι θ' ανεβώ
να με πάει ταξίδι μακρινό
στης Μεσογείου το γαλανό νερό.

Λεωνίδας Σφάλτος, Γ'3

ΑΧ, ΚΕΡΥΝΕΙΑ ΜΟΥ!

Αχ! Κερύνεια μου γλυκιά
που τώρα είσαι σκλαβωμένη,
πόσο η ψυχή μου λαχταρά
να σε δει ελευθερωμένη.

Αχ! Κερύνεια μου γλυκιά
που είσαι χρόνια λυπημένη,
Τούρκοι σε κρατούνε μακριά
όμορφη, γλυκιά μου αγαπημένη.
Μαρία Τσαγγαρίδου, Γ'2

ΕΥΧΗ - ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ

Εύχομαι να ελευθερωθεί η Κύπρος μου σύντομα.
Να επιστρέψουν στα σπίτια τους όλοι οι πρόσφυγες και να βρεθούνε όλοι οι
αγνοούμενοι.

Μακάρι να φύγουν όλα τα Τούρκικα στρατεύματα
από την Κύπρο και να υπάρξει ειρήνη, γαλήνη και αγάπη σε όλο τον κόσμο.

Χρίστος Παναγίδης, Γ'2

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Αρχαίο καράβι, εμπορικό ήμουνα εγώ.
Κρασί σε αμφορείς και εμπορεύματα πολλά,
μετέφερα στα γειτονικά, ελληνικά νησιά.

Στις θάλασσες ταξίδευα μέχρι που βυθίστηκα.
Κερυνειώτης δύτης με βρήκε σε βαθιά νερά.
Ειδικόι, με ανέσυραν και με συναρμολόγησαν ξανά.

Σήμερα βρίσκομαι «αιχμάλωτο» και πονώ.
Εύχομαι ελεύθερο, να ταξιδέψω ξανά,
στης Κερύνειας τα καταγάλανα νερά.
Κατερίνα Παναγιώτου, Γ'2

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Στης Μεσογείου τα νερά
ο αέρας σαν φυσά
της Κερύνειας το καράβι
ταξιδεύει με καμάρι.

Κουβαλεί πολλά καλά
λάδι, κρασί και φαγητά
μα κυρίως την ελπίδα
για ελεύθερη Κερύνεια.
Ιρίς Παναγίδη, Γ'3

